

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Збірник нормативно-правових актів

Дніпро
Видавець Біла К. О.
2021

УДК 346

Д 44

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 10 від 17 червня 2021 року)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Алексєєнко І. Г. – канд. юрид. наук, д-р політ. наук, доц., завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права юридичного факультету Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара;

Нестерцова-Собакарь О. В. – канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

УКЛАДАЧІ:

канд. юрид. наук **Резворович К. Р.**; канд. юрид. наук, доц. **Юніна М. П.**; канд. юрид. наук, доц. **Круглова О. О.**; канд. юрид. наук **Ярошенко А. С.**; **Нагорна О. О.**

Д 44 **Діяльність суб'єктів господарювання** : зб. нормат.-прав. актів / уклад. : Резворович К. Р., Юніна М. П., Круглова О. О. та ін. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2021. – 344 с.

ISBN 978-617-645-437-3

Збірник нормативно-правових актів підготовлено кафедрою цивільного права та процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ з метою забезпечення зручного використання положень чинного законодавства у сфері діяльності суб'єктів господарювання та відповідно, забезпечення належних умов для реалізації господарських правовідносин.

Збірник розрахований на здобувачів вищої освіти, юристів та всіх, хто цікавиться сферою діяльності суб'єктів господарювання.

УДК 346

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ	8
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (витяг: ст.ст. 269, 270, 337)	8
Паризька конвенція про охорону промислової власності (витяг ст. 10).....	10
2. КОДИФІКОВАНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ	12
Господарський кодекс України (витяг: ст.ст. 133-147, 179-188, 189-192,).....	12
Земельний кодекс (витяг ст. 17-1, 25, 32, ч. 5 ст. 35, 118)	37
Кодекс України з процедур банкрутства (витяг ст.ст. 4 - 9).....	45
3. ЗАКОНИ УКРАЇНИ	58
Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (витяг: ст.ст. 5, 14, 15, 25, 26)	58
Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (витяг: ст.ст. 7, 10-13)	74
Закон України «Про акціонерні товариства» (витяг: ст.ст. 14-19).....	92
Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (витяг: ст.ст. 12-19).....	97
Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	102
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	165
Закон України «Про захист економічної конкуренції».....	188
Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (витяг ст.ст. 1-2, 20, 21, 24-26)	259
Закон України «Про антимонопольний комітет України» (витяг ст.ст. 1-3)..	261

4. ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ 264

Порядок реалізації експериментального проекту щодо державної реєстрації фізичної особи підприємцем в автоматичному режимі 264

Порядок відчуження об'єктів державної власності 268

Порядок проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації та визначення додаткових умов продажу 296

ПЕРЕДМОВА

Господарська діяльність в Україні являється тим напрямком, що забезпечує економічне зростання й процвітання країни, а значить і забезпечує добробут кожного члена нашого суспільства. Зважаючи на ринковий, ініціативний, ризиковий характер такої діяльності, держава для ефективного її здійснення має створювати для цього максимально сприятливі умови. І перш за все належну законодавчу базу.

Законодавство у сфері господарської діяльності характеризується значною кількістю нормативно-правових актів, що покликані регулювати різні сфери діяльності, враховуючі специфіку та економічну актуальність. Правове регулювання господарських відносин характеризується складністю механізмів та непростою систематизацією. У сучасних умовах виникає велика кількість дискусій щодо необхідності реформувати господарське законодавство з метою усунення правового баласту та спрощення систематизації механізмів правового регулювання господарської сфери діяльності.

Створення господарської галузі права а відповідно і галузі законодавства було викликано історичними процесами. У свій час створилося господарське (економічне) право як комплексна галузь, що виокремилась від цивільного права за предметом правового регулювання. Саме він свідчив про самостійність даної галузі права та врешті привів до необхідності прийняття кодифікованого акту, який передбачав механізми правового регулювання господарський відносин в Україні.

Норми господарського права представляють собою загальні правила поведінки суб'єктів господарських відносин. Вони функціонують завдяки своїй нормативній формі. Саме у формі нормативних актів норми даної галузі права функціонують як загальні обов'язкові правила для суб'єктів господарювання. Відповідно господарське законодавство можна визначити як систему

нормативних актів, які відповідно до закону є джерелами господарського права. Основними джерелами господарського права є саме закони (кодифіковані, некодифіковані) та інші підзаконні нормативні акти. Такі джерела права, як звичай, судовий прецедент, у сфері господарювання застосовуються досить рідко.

Все ж таки не дивлячись на суттєвий досвід нашої країни у праворегулюванні сфери господарської діяльності, назріла потреба у перегляді та вдосконаленні правових механізмів впливу на відповідні правовідносини.

Проблеми у правовій площині разом з іншими чинниками, такими як низький рівень захисту прав учасників господарської діяльності, недостатність цифровізації господарської (економічної) діяльності, недосконалість правових засад ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарської діяльності тощо, негативно впливають на стан не лише даної сфери, а й економіки України в цілому. Усе це призводить до високого рівня «тінізації» економіки країни, низької підприємницької ініціативи, низької привабливості України для іноземних інвесторів та скорочення національного виробництва.

Господарське законодавство характеризується поєднанням з комерційним правом та міжнародними договорами інших країн з господарських питань. У цьому процесі слід завжди пам'ятати основні принципи застосування міжнародних норм, а саме: їх ратифікація - надання нормам міжнародних договорів статусу національного законодавства та пріоритет спеціальних норм міжнародного договірної права над загальними нормами господарського права України.

Господарське право має значний власний термінологічно-понятійний апарат. На сьогодні кількість нормативно-правових актів, що регламентують різні сфери господарювання, досягла критичної маси. Вирішувати правові

питання стає складніше. Саме це призвело до формування потреби у реформуванні даної сфери законодавства. Однак, доки реорганізаційний процес триває, задачею кожного правника залишається вміти професійно орієнтуватися у величезній масі нормативно-правових актів з огляду на специфіку правовідносин та тенденції нормативних змін.

Збірник нормативно–правових актів, що пропонується вашій увазі, дозволить зорієнтуватися у законодавстві, що регулює господарську діяльність, допоможе швидко знайти правовий аргумент та реалізувати норми права з метою охорони правовідносин чи формування правозастосовних навичок у навчанні.

Усі нормативно–правові акти розташовані в збірнику за юридичною силою – міжнародні правові акти, кодифіковані та не кодифіковані закони, підзаконні нормативно–правові акти. Ними охоплені ключові питання регулювання господарської діяльності, як то легалізація господарської діяльності, господарські договори, правовий режим майна суб'єктів господарювання, добросовісна конкуренція та антимонопольна діяльність, фінансова неплатоспроможність та банкрутство суб'єкта господарювання, господарсько-торгівельна діяльність тощо.

Збірник розрахований на застосування під час опанування курсом «Господарське право» у закладі вищої освіти. Він містить витяги з основних нормативно-правових актів, що регулюють господарську діяльність, буде слугувати орієнтиром у правовому просторі та забезпечить первинне ознайомлення здобувачів вищої освіти з ключовими нормативними актами даної галузі права.

Сподіваємося, що даний збірник стане у нагоді практичним працівникам, що провадять свою діяльність у сфері господарювання, науковцям, здобувачам вищої освіти та кожному, кого цікавить зазначений правовий напрямок.

1. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ

між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (витяг: ст.ст. 269, 270, 337)

Глава 11. Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями

Стаття 269. Ціни, що регулюються на внутрішньому ринку

1. Ціни на постачання газу та електроенергії для промислових споживачів визначаються виключно попитом та постачанням.

2. Шляхом часткового скасування пункту 1 цієї статті Сторони можуть встановити в загальних економічних інтересах¹ зобов'язання стосовно ціни на постачання газу і електроенергії (далі – регульована ціна).

3. Сторони гарантують, що таке зобов'язання буде чітко визначеним, прозорим, пропорційним, недискримінаційним, таким, що піддається перевірці, та з обмеженим строком дії. При застосуванні цього зобов'язання Сторони також гарантують рівний доступ для споживачів щодо інших зобов'язань.

4. Якщо ціна, за якою продаються газ та електроенергія на внутрішньому ринку, регулюється, то Сторона забезпечує, щоб методологія, яка визначає розрахунок регульованої ціни, була опублікована до набрання чинності регульованою ціною.

Стаття 270. Заборона подвійного ціноутворення

1. Без шкоди для можливості встановлення внутрішньорегульованих цін згідно з пунктами 2 і 3 статті 269 цієї Угоди жодна зі Сторін та регуляторний

---

¹ Загальний економічний інтерес розуміється в такому самому сенсі, як і в статті 106 Договору про функціонування Європейського Союзу і, зокрема, як це передбачено в прецедентному праві Сторони ЄС.

орган не повинні здійснювати або підтримувати заходи, в результаті яких підвищується ціна на експорт енергетичних товарів для іншої Сторони в порівнянні із ціною на такі товари, призначені для внутрішнього споживання.

2. Сторона, що експортує, на запит іншої Сторони надає підтвердження, що різні ціни на однакові енергетичні товари, які продаються на внутрішньому ринку і експортуються, не є результатом заборонених заходів відповідно до пункту 1 цієї статті.

РОЗДІЛ V. ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Глава 1. Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику

Стаття 337

1. Сторони домовилися продовжувати та активізувати існуюче співробітництво у сфері енергетики з метою підвищення енергетичної безпеки, конкурентоспроможності та стабільності, що є необхідним для просування економічного зростання та досягнення прогресу у напрямку ринкової інтеграції, в тому числі шляхом поступового зближення в енергетичному секторі та через участь у регіональних ініціативах щодо співробітництва у сфері енергетики. Співробітництво у нормативно-правовій сфері враховуватиме необхідність забезпечення відповідних зобов'язань щодо надання публічних послуг, зокрема заходи щодо інформування і захисту споживачів від нечесних методів ціноутворення, а також доступу до доступних енергетичних ресурсів для споживачів, зокрема найбільш вразливих верств населення.

2. Співробітництво ґрунтується на всеохоплюючому партнерстві, виходячи з принципів спільних інтересів, взаємності, прозорості та передбачуваності, що відповідають ринковій економіці, Договору до Енергетичної Хартії 1994 року, Меморандуму про взаєморозуміння щодо співробітництва у галузі енергетики та інших багатосторонніх і відповідних двосторонніх домовленостей.

**ПАРИЗЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО ОХОРОНУ ПРОМИСЛОВОЇ
ВЛАСНОСТІ**

від 20 березня 1883 року

Набуття чинності для України: 25 грудня 1991 р

(витяг ст. 10)

Стаття 10 bis

[Недобросовісна конкуренція]

(1) Країни Союзу зобов'язані забезпечити громадянам країн, що беруть участь у Союзі, ефективний захист від недобросовісної конкуренції.

(2) Актом недобросовісної конкуренції вважається будь-який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах.

(3) Зокрема підлягають забороні:

1. всі дії, здатні яким би то не було способом викликати змішування відносно підприємства, продуктів чи промислової або торговельної діяльності конкурента;

2. неправильні ствердження при існуванні комерційної діяльності, що здатні дискредитувати підприємство, продукти чи промислову або торговельну діяльність конкурента;

3. вказівки чи ствердження, використання яких при здійсненні комерційної діяльності може ввести громадськість в оману щодо характеру, способу виготовлення, властивостей, придатності до застосування чи кількості товарів.

Стаття 10 ter

[Товарні знаки, фірмові найменування, неправильні вказівки, недобросовісна конкуренція: засоби захисту, право звертатися до суду]

(1) Країни Союзу зобов'язуються забезпечити громадянам інших країн Союзу законні засоби для ефективного припинення всіх дій, зазначених у статтях 9, 10, 10 bis.

(2) Крім того, вони зобов'язуються передбачити заходи, що дозволяють союзам та об'єднанням, існування яких не суперечить законам їх країн і які представляють зацікавлених промисловців, виробників чи торговців, діяти через суд чи адміністративні органи з метою припинення дій, передбачених у статтях 9, 10, 10 bis, тією мірою, якою це дозволяє закон країни, де вимагується охорона, для союзів і об'єднань даної країни.

2. КОДИФІКОВАНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ (витяг: ст.ст. 133-147, 179-188, 189-192,)

Редакція від 15.05.2021, підстава – 1396-IX

Розділ III. МАЙНОВА ОСНОВА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Глава 14. МАЙНО СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 133. Правовий режим майна суб'єктів господарювання

1. Основу правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять право власності та інші речові права - право господарського відання, право оперативного управління.

Господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо), передбачених Цивільним кодексом України.

{Частина перша статті 133 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2424-IV від 04.02.2005}

2. Майно суб'єктів господарювання може бути закріплено на іншому праві відповідно до умов договору з власником майна.

{Частину третю статті 133 виключено на підставі Закону № 2424-IV від 04.02.2005}

4. Держава забезпечує рівний захист майнових прав усіх суб'єктів господарювання.

Стаття 134. Право власності – основне речове право у сфері господарювання

1. Суб'єкт господарювання, який здійснює господарську діяльність на основі права власності, на свій розсуд, одноосібно або спільно з іншими

суб'єктами володіє, користується і розпоряджається належним йому (їм) майном, у тому числі має право надати майно іншим суб'єктам для використання його на праві власності, праві господарського відання чи праві оперативного управління, або на основі інших форм правового режиму майна, передбачених цим Кодексом.

2. Майно, що використовується у господарській діяльності, може перебувати у спільній власності двох або більше власників.

3. Правовий режим власності та правові форми реалізації права власності у сфері господарювання визначаються цим Кодексом і законом.

Стаття 135. Організаційно-установчі повноваження власника

1. Власник майна має право одноосібно або спільно з іншими власниками на основі належного йому (їм) майна засновувати господарські організації або здійснювати господарську діяльність в інших організаційно-правових формах господарювання, не заборонених законом, на свій розсуд визначаючи мету і предмет, структуру утвореного ним суб'єкта господарювання, склад і компетенцію його органів управління, порядок використання майна, інші питання управління діяльністю суб'єкта господарювання, а також приймати рішення про припинення заснованих ним суб'єктів господарювання відповідно до законодавства.

{Частина перша статті 135 із змінами, внесеними згідно із Законом № 642-VII від 10.10.2013}

2. Власник має право особисто або через уповноважені ним органи з метою здійснення підприємницької діяльності засновувати господарські організації, закріплюючи за ними належне йому майно на праві власності, праві господарського відання, а для здійснення некомерційної господарської діяльності - на праві оперативного управління, визначати мету та предмет діяльності таких організацій, склад і компетенцію їх органів управління, порядок прийняття ними рішень, склад і порядок використання майна,

визначати інші умови господарювання у затверджених власником (уповноваженим ним органом) установчих документах господарської організації, а також здійснювати безпосередньо або через уповноважені ним органи у межах, встановлених законом, інші управлінські повноваження щодо заснованої організації та припиняти її діяльність відповідно до цього Кодексу та інших законів.

3. Власник має право здійснювати організаційно-установчі повноваження також на основі належних йому корпоративних прав відповідно до цього Кодексу та інших законів.

4. Державні та комунальні підприємства можуть бути об'єднані за рішенням власника (уповноваженого ним органу) у державні (комунальні) господарські об'єднання, передбачені цим Кодексом.

Стаття 136. Право господарського відання

1. Право господарського відання є речовим правом суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами.

2. Власник майна, закріпленого на праві господарського відання за суб'єктом підприємництва, здійснює контроль за використанням та збереженням належного йому майна безпосередньо або через уповноважений ним орган, не втручаючись в оперативно-господарську діяльність підприємства.

3. У випадках, визначених Законом України «Про трубопровідний транспорт», з метою створення оператора газотранспортної системи держава через уповноважених суб'єктів управління об'єктами державної власності на підставі договору може передавати суб'єкту господарювання об'єкти державної власності на праві господарського відання без права їх відчуження.

{Стаття 136 доповнено новою частиною згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019}

4. Щодо захисту права господарського відання застосовуються положення закону, встановлені для захисту права власності. Суб'єкт підприємництва, який здійснює господарську діяльність на основі права господарського відання, має право на захист своїх майнових прав також від власника.

5. Суб'єкт господарювання, якому з метою створення оператора системи передачі або оператора газотранспортної системи на праві господарського відання передані об'єкти державної власності, повинен бути повністю незалежним у прийнятті рішень щодо їх використання, експлуатації, обслуговування, планування, розвитку та фінансування відповідно до законів України «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії».

{Статтю 136 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019}

6. Уповноважений суб'єкт управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, а також суб'єкт управління системи передачі електричної енергії не можуть відмовити у фінансуванні відповідно оператором системи передачі або оператором газотранспортної системи, або іншою заінтересованою особою інвестицій, погоджених з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. При погодженні таких інвестицій Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, керується, зокрема, необхідністю забезпечення безпеки постачання природного газу, передачі електричної енергії, операційної безпеки Об'єднаної енергетичної системи України.

{Статтю 136 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019; в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 137. Право оперативного управління

1. Правом оперативного управління у цьому Кодексі визнається речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності, у межах, встановлених цим Кодексом та іншими законами, а також власником майна (уповноваженим ним органом).

2. Власник майна, закріпленого на праві оперативного управління за суб'єктом господарювання, здійснює контроль за використанням і збереженням переданого в оперативне управління майна безпосередньо або через уповноважений ним орган і має право вилучати у суб'єкта господарювання надлишкове майно, а також майно, що не використовується, та майно, що використовується ним не за призначенням.

3. Право оперативного управління захищається законом відповідно до положень, встановлених для захисту права власності.

Стаття 139. Майно у сфері господарювання

1. Майном у цьому Кодексі визнається сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів.

2. Залежно від економічної форми, якої набуває майно у процесі здійснення господарської діяльності, майнові цінності належать до основних фондів, оборотних засобів, коштів, товарів.

3. Основними фондами виробничого і невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів.

4. Оборотними засобами є сировина, паливо, матеріали, малоцінні предмети та предмети, що швидко зношуються, інше майно виробничого і невиробничого призначення, що віднесено законодавством до оборотних засобів.

5. Коштами у складі майна суб'єктів господарювання є гроші у національній та іноземній валюті, призначені для здійснення товарних відносин цих суб'єктів з іншими суб'єктами, а також фінансових відносин відповідно до законодавства.

6. Товарами у складі майна суб'єктів господарювання визнаються вироблена продукція (товарні запаси), виконані роботи та послуги.

7. Особливим видом майна суб'єктів господарювання є цінні папери.

Стаття 140. Джерела формування майна суб'єктів господарювання

1. Джерелами формування майна суб'єктів господарювання є:

- грошові та матеріальні внески засновників;
- доходи від реалізації продукції (робіт, послуг);
- доходи від цінних паперів;
- капітальні вкладення і дотації з бюджетів;
- надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єктів (комплексів),

що належать їм, придбання майна інших суб'єктів;

- кредити банків та інших кредиторів;
- безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян;
- інші джерела, не заборонені законом.

2. Правовий режим майна суб'єктів господарювання встановлюється цим Кодексом та іншими законами з урахуванням зазначених у статті 139 цього Кодексу видів майна.

Стаття 141. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання

1. До державного майна у сфері господарювання належать єдині майнові комплекси державних підприємств або їх структурних підрозділів, нерухоме майно, інше окреме індивідуально визначене майно державних підприємств,

акції (частки, паї) держави у майні суб'єктів господарювання різних форм власності, а також майно, закріплене за державними установами і організаціями з метою здійснення необхідної господарської діяльності, та майно, передане в безоплатне користування самоврядним установам і організаціям або в оренду для використання його у господарській діяльності. Держава через уповноважені органи державної влади здійснює права власника також щодо об'єктів права власності Українського народу, зазначених у частині першій статті 148 цього Кодексу.

2. Управління об'єктами державної власності відповідно до закону здійснюють Кабінет Міністрів України і, за його уповноваженням, центральні та місцеві органи виконавчої влади. У випадках, передбачених законом, управління державним майном здійснюють також інші суб'єкти.

3. Кабінет Міністрів України встановлює перелік державного майна, яке безоплатно передається у власність відповідних територіальних громад (комунальну власність). Передача об'єктів господарського призначення з державної у комунальну власність здійснюється в порядку, встановленому законом.

4. Не можуть бути об'єктами передачі з державної у комунальну власність підприємства, що здійснюють діяльність, яку дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам і організаціям.

5. Види майна, що може перебувати виключно у державній власності, відчуження якого недержавним суб'єктам господарювання не допускається, а також додаткові обмеження щодо розпорядження окремими видами майна, яке належить до основних фондів державних підприємств, установ і організацій, визначаються законом.

6. Відчуження суб'єктом господарювання державного майна, яке належить до основних фондів, здійснюється у порядку, що встановлюється Кабінетом

Міністрів України. Продаж суб'єктом господарювання державного майна, яке належить до основних фондів, здійснюється лише на конкурентних засадах.

{Статтю 141 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 549-V від 09.01.2007}

7. Не може бути вкладом у спільну діяльність майно, яке належить до основних фондів підприємств державної власності, що не підлягають приватизації.

{Статтю 141 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 3322-VI від 12.05.2011; в редакції Закону № 3686-VI від 08.07.2011}

8. Об'єкти державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з передачі електричної енергії і транспортування та/або зберігання природного газу, на підставі рішення суб'єкта управління та відповідного договору закріплюються на праві господарського відання за суб'єктами господарювання, у статутному капіталі яких 100 відсотків корпоративних прав належать державі, чи суб'єктом господарювання, у статутному капіталі якого 100 відсотків корпоративних прав належать державі, або виключно з метою відокремлення діяльності з транспортування природного газу за суб'єктом господарювання, у статутному капіталі якого 100 відсотків належать зазначеним у цій частині суб'єктам.

{Статтю 141 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019; в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 142. Прибуток (доход) суб'єкта господарювання

1. Прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань.

2. Склад валового доходу та валових витрат суб'єктів господарювання визначається законодавством. Для цілей оподаткування законом може

встановлюватися спеціальний порядок визначення доходу як об'єкта оподаткування.

3. Порядок використання прибутку (доходу) суб'єкта господарювання визначає власник (власники) або уповноважений ним орган відповідно до законодавства та установчих документів. Порядок використання прибутку державних підприємств та господарських товариств, у статутних капіталах яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належить державі, здійснюється відповідно до статті 75 цього Кодексу.

{Пункт 3 статті 142 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2505-IV від 25.03.2005}

4. Держава може впливати на вибір суб'єктами господарювання напрямів та обсягів використання прибутку (доходу) через нормативи, податки, податкові пільги та господарські санкції відповідно до закону.

Стаття 143. Цінні папери у складі майна суб'єктів господарювання

1. Суб'єкт господарювання має право випускати власні цінні папери, реалізовувати їх громадянам і юридичним особам, а також придбавати цінні папери інших суб'єктів. Види цінних паперів, умови і порядок їх випуску, реалізації та придбання суб'єктами господарювання встановлюються цим Кодексом та іншими законами.

Стаття 144. Підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання

1. Майнові права та майнові обов'язки суб'єкта господарювання можуть виникати:

- з угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, що йому не суперечать;

- з актів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у випадках, передбачених законом;

- внаслідок створення та придбання майна з підстав, не заборонених законом;

- внаслідок заподіяння шкоди іншій особі, придбання або збереження майна за рахунок іншої особи без достатніх підстав;

- внаслідок порушення вимог закону при здійсненні господарської діяльності;

- з інших обставин, з якими закон пов'язує виникнення майнових прав та обов'язків суб'єктів господарювання.

2. Право на майно, що підлягає державній реєстрації, виникає з дня реєстрації цього майна або відповідних прав на нього, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 145. Майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання

1. Майновий стан суб'єкта господарювання визначається сукупністю належних йому майнових прав та майнових зобов'язань, що відображається у бухгалтерському обліку його господарської діяльності відповідно до вимог закону.

2. Зміна правового режиму майна суб'єкта господарювання здійснюється за рішенням власника (власників) майна у спосіб, передбачений цим Кодексом та прийнятими відповідно до нього іншими законами, крім випадків, якщо така зміна забороняється законом.

3. Правовий режим майна суб'єкта господарювання, заснованого на державній (комунальній) власності, може бути змінений шляхом приватизації майна державного (комунального) підприємства відповідно до закону.

4. Правовий режим майна суб'єкта господарювання, заснованого на державній (комунальній) власності, може бути змінений шляхом здачі єдиного майнового комплексу підприємства або майнового комплексу його структурного підрозділу в оренду.

5. Законом можуть бути визначені також інші підстави зміни правового режиму майна суб'єкта господарювання.

6. Суб'єкти господарювання зобов'язані на основі даних бухгалтерського обліку складати фінансову звітність за формами, передбаченими законодавством, проводити інвентаризацію належного їм майна для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, надавати фінансову звітність відповідно до вимог закону та їх установчих документів.

Стаття 146. Приватизація державних та комунальних підприємств

1. Майно єдиного майнового комплексу державного (комунального) підприємства або його окремих підрозділів, що є єдиними майновими комплексами і виділяються в самостійні підприємства, а також об'єкти незавершеного будівництва та акції (частини, паї), що належать державі у майні інших суб'єктів господарювання, можуть бути відчужені на користь громадян чи недержавних юридичних осіб і приватизовані цими особами відповідно до закону.

{Частина перша статті 146 із змінами, внесеними згідно із Законом № 157-IX від 03.10.2019}

2. Приватизація державних (комунальних) підприємств здійснюється в порядку, встановленому законом.

{Частина друга статті 146 в редакції Закону № 2269-VIII від 18.01.2018}

3. Приватизація державних (комунальних) підприємств чи їх майна здійснюється шляхом:

- купівлі-продажу об'єктів приватизації на аукціоні;
- викупу об'єктів приватизації.

{Частина третя статті 146 в редакції Закону № 2269-VIII від 18.01.2018}

4. Кожний громадянин України, крім випадків, встановлених законом, має право на придбання державного майна в процесі приватизації в порядку, встановленому законом.

{Частина четверта статті 146 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2269-VIII від 18.01.2018}

5. Загальні умови та порядок здійснення приватизації державних (комунальних) підприємств або їх майна визначаються законом.

6. В окремих галузях економіки законом можуть бути визначені особливості приватизації майна державних підприємств.

7. У процесі приватизації державного (комунального) підприємства права працівників підприємства, що приватизується, гарантуються законом.

Стаття 147. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання

1. Майнові права суб'єктів господарювання захищаються законом.

2. Вилучення державою у суб'єкта господарювання його майна допускається не інакше як у випадках, на підставах і в порядку, передбачених законом.

3. Збитки, завдані суб'єкту господарювання порушенням його майнових прав громадянами чи юридичними особами, а також органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, відшкодовуються йому відповідно до закону.

4. Право власності та інші майнові права суб'єкта господарювання захищаються у спосіб, зазначений у статті 20 цього Кодексу.

Розділ IV. ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Глава 19. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Стаття 173. Господарське зобов'язання

1. Господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених цим Кодексом, в силу якого один

суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

2. Основними видами господарських зобов'язань є майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання.

3. Сторони можуть за взаємною згодою конкретизувати або розширити зміст господарського зобов'язання в процесі його виконання, якщо законом не встановлено інше.

Стаття 174. Підстави виникнення господарських зобов'язань

1. Господарські зобов'язання можуть виникати:

- безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність;

- з акту управління господарською діяльністю;

- з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать;

- внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або збереження майна суб'єкта або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх на те підстав;

- у результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання.

Стаття 175. Майново-господарські зобов'язання

1. Майново-господарськими визнаються цивільно-правові зобов'язання, що виникають між учасниками господарських відносин при здійсненні господарської діяльності, в силу яких зобов'язана сторона повинна вчинити

певну господарську дію на користь другої сторони або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

Майнові зобов'язання, які виникають між учасниками господарських відносин, регулюються Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

2. Суб'єктами майново-господарських зобов'язань можуть бути суб'єкти господарювання, зазначені у статті 55 цього Кодексу, негосподарюючі суб'єкти - юридичні особи, а також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією. Якщо майново-господарське зобов'язання виникає між суб'єктами господарювання або між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами - юридичними особами, зобов'язаною та управненою сторонами зобов'язання є відповідно боржник і кредитор.

3. Зобов'язання майнового характеру, що виникають між суб'єктами господарювання та негосподарюючими суб'єктами - громадянами, не є господарськими і регулюються іншими актами законодавства.

4. Суб'єкти господарювання у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами, можуть добровільно брати на себе зобов'язання майнового характеру на користь інших учасників господарських відносин (благодійництво тощо). Такі зобов'язання не є підставою для вимог щодо їх обов'язкового виконання.

Стаття 176. Організаційно-господарські зобов'язання

1. Організаційно-господарськими визнаються господарські зобов'язання, що виникають у процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень, в силу яких зобов'язана сторона повинна здійснити на користь другої сторони певну управлінсько-господарську (організаційну) дію або утриматися від певної дії, а

управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

2. Організаційно-господарські зобов'язання можуть виникати:

- між суб'єктом господарювання та власником, який є засновником даного суб'єкта, або органом державної влади, органом місцевого самоврядування, наділеним господарською компетенцією щодо цього суб'єкта;

- між суб'єктами господарювання, які разом організують об'єднання підприємств чи господарське товариство, та органами управління цих об'єднань чи товариств;

- між суб'єктами господарювання, у разі якщо один з них є щодо іншого дочірнім підприємством;

- в інших випадках, передбачених цим Кодексом, іншими законодавчими актами або установчими документами суб'єкта господарювання.

3. Організаційно-господарські зобов'язання суб'єктів можуть виникати з договору та набувати форми договору.

4. Суб'єкти господарювання мають право разом здійснювати господарську діяльність для досягнення спільної мети, без утворення єдиного суб'єкта господарювання, на умовах, визначених договором про спільну діяльність. У разі якщо учасники договору про спільну діяльність доручають керівництво спільною діяльністю одному з учасників, на нього може бути покладено обов'язок ведення спільних справ. Такий учасник здійснює організаційно-управлінські повноваження на підставі доручення, підписаного іншими учасниками.

Стаття 177. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання

1. Суб'єкти господарювання зобов'язані за рішенням місцевої ради за рахунок своїх коштів відповідно до закону створювати спеціальні робочі місця

для осіб з обмеженою працездатністю та організувати їх професійну підготовку.

2. Суб'єкти господарювання відповідно до частини четвертої статті 175 цього Кодексу можуть, незалежно від статутної мети своєї діяльності, брати на себе зобов'язання про господарську допомогу у вирішенні питань соціального розвитку населених пунктів їх місцезнаходження, у будівництві й утриманні соціально-культурних об'єктів та об'єктів комунального господарства і побутового обслуговування, подавати іншу господарську допомогу з метою розв'язання місцевих проблем. Суб'єкти господарювання мають право брати участь у формуванні відповідних фондів місцевих рад, якщо інше не встановлено законом, та у виконанні робіт щодо комплексного економічного і соціального розвитку територій.

Стаття 178. Публічні зобов'язання суб'єктів господарювання

1. Суб'єкт господарювання, який відповідно до закону та своїх установчих документів зобов'язаний здійснювати виконання робіт, надання послуг або продаж товарів кожному, хто до нього звертається на законних підставах, не має права відмовити у виконанні робіт, наданні послуг, продажу товару за наявності у нього такої можливості або надавати перевагу одному споживачеві перед іншими, крім випадків, передбачених законодавством.

2. Суб'єкт господарювання, який безпідставно ухиляється від виконання публічного зобов'язання, повинен відшкодувати другій стороні завдані цим збитки в порядку, визначеному законом.

3. Кабінет Міністрів України може у визначених законом випадках видавати правила, обов'язкові для сторін публічного зобов'язання, в тому числі щодо встановлення або регулювання цін. Умови зобов'язання, що не відповідають цим правилам або встановленим цінам, є недійсними.

Глава 20. ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ

Стаття 179. Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання

1. Майново-господарські зобов'язання, які виникають між суб'єктами господарювання або між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами - юридичними особами на підставі господарських договорів, є господарсько-договірними зобов'язаннями.

2. Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках – затверджувати типові договори.

3. Укладення господарського договору є обов'язковим для сторін, якщо він заснований на державному замовленні, виконання якого є обов'язком для суб'єкта господарювання у випадках, передбачених законом, або існує пряма вказівка закону щодо обов'язковості укладення договору для певних категорій суб'єктів господарювання чи органів державної влади або органів місцевого самоврядування.

4. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі:

- вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству;

- примірного договору, рекомендованого органом управління суб'єктам господарювання для використання при укладенні ними договорів, коли сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені примірним договором, або доповнювати його зміст;

- типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли

сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови;

- договору приєднання, запропонованого однією стороною для інших можливих суб'єктів, коли ці суб'єкти у разі вступу в договір не мають права наполягати на зміні його змісту.

5. Зміст договору, що укладається на підставі державного замовлення, повинен відповідати цьому замовленню.

6. Суб'єкти господарювання, які забезпечують споживачів, зазначених у частині першій цієї статті, електроенергією, зв'язком, послугами залізничного та інших видів транспорту, а у випадках, передбачених законом, також інші суб'єкти зобов'язані укладати договори з усіма споживачами їхньої продукції (послуг). Законодавством можуть бути передбачені обов'язкові умови таких договорів.

7. Господарські договори укладаються за правилами, встановленими Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом, іншими нормативно-правовими актами щодо окремих видів договорів.

Стаття 180. Істотні умови господарського договору

1. Зміст господарського договору становлять умови договору, визначені угодою його сторін, спрямованою на встановлення, зміну або припинення господарських зобов'язань, як погоджені сторонами, так і ті, що приймаються ними як обов'язкові умови договору відповідно до законодавства.

2. Господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів даного виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода.

3. При укладенні господарського договору сторони зобов'язані у будь-якому разі погодити предмет, ціну та строк дії договору.

4. Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості. Вимоги щодо якості предмета договору визначаються відповідно до обов'язкових для сторін нормативних документів, зазначених у статті 15 цього Кодексу, а у разі їх відсутності - в договірному порядку, з додержанням умов, що забезпечують захист інтересів кінцевих споживачів товарів і послуг.

5. Ціна у господарському договорі визначається в порядку, встановленому цим Кодексом, іншими законами, актами Кабінету Міністрів України. За згодою сторін у господарському договорі може бути передбачено доплати до встановленої ціни за продукцію (роботи, послуги) вищої якості або виконання робіт у скорочені строки порівняно з нормативними.

6. У разі визнання погодженої сторонами в договорі ціни такою, що порушує вимоги антимонопольно-конкурентного законодавства, антимонопольний орган має право вимагати від сторін зміни умови договору щодо ціни.

7. Строком дії господарського договору є час, впродовж якого існують господарські зобов'язання сторін, що виникли на основі цього договору. На зобов'язання, що виникли у сторін до укладення ними господарського договору, не поширюються умови укладеного договору, якщо договором не передбачено інше. Закінчення строку дії господарського договору не звільняє сторони від відповідальності за його порушення, що мало місце під час дії договору.

Стаття 181. Загальний порядок укладання господарських договорів

1. Господарський договір за загальним правилом викладається у формі єдиного документа, підписаного сторонами. Допускається укладення господарських договорів у спрощений спосіб, тобто шляхом обміну листами,

факсограмами, телеграмами, телефонограмами тощо, а також шляхом підтвердження прийняття до виконання замовлень, якщо законом не встановлено спеціальні вимоги до форми та порядку укладення даного виду договорів.

{Частина перша статті 181 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1206-VII від 15.04.2014}

2. Проект договору може бути запропонований будь-якою з сторін. У разі якщо проект договору викладено як єдиний документ, він надається другій стороні у двох примірниках.

3. Сторона, яка одержала проект договору, у разі згоди з його умовами оформляє договір відповідно до вимог частини першої цієї статті і повертає один примірник договору другій стороні або надсилає відповідь на лист, факсограму тощо у двадцятиденний строк після одержання договору.

4. За наявності заперечень щодо окремих умов договору сторона, яка одержала проект договору, складає протокол розбіжностей, про що робиться застереження у договорі, та у двадцятиденний строк надсилає другій стороні два примірники протоколу розбіжностей разом з підписаним договором.

5. Сторона, яка одержала протокол розбіжностей до договору, зобов'язана протягом двадцяти днів розглянути його, в цей же строк вжити заходів для врегулювання розбіжностей з другою стороною та включити до договору всі прийняті пропозиції, а ті розбіжності, що залишились неврегульованими, передати в цей же строк до суду, якщо на це є згода другої сторони.

6. У разі досягнення сторонами згоди щодо всіх або окремих умов, зазначених у протоколі розбіжностей, така згода повинна бути підтверджена у письмовій формі (протоколом узгодження розбіжностей, листами, телеграмами, телетайпограмами тощо).

7. Якщо сторона, яка одержала протокол розбіжностей щодо умов договору, заснованого на державному замовленні або такого, укладення якого є

обов'язковим для сторін на підставі закону, або сторона - виконавець за договором, що в установленому порядку визнаний монополістом на певному ринку товарів (робіт, послуг), яка одержала протокол розбіжностей, не передасть у зазначений двадцятиденний строк до суду розбіжності, що залишилися неврегульованими, то пропозиції другої сторони вважаються прийнятими.

8. У разі якщо сторони не досягли згоди з усіх істотних умов господарського договору, такий договір вважається неукладеним (таким, що не відбувся). Якщо одна із сторін здійснила фактичні дії щодо його виконання, правові наслідки таких дій визначаються нормами Цивільного кодексу України.

Стаття 182. Особливості укладання попередніх договорів

1. За попереднім договором суб'єкт господарювання зобов'язується у певний строк, але не пізніше одного року з моменту укладення попереднього договору, укласти основний господарський договір на умовах, передбачених попереднім договором.

2. Попередній договір повинен містити умови, що дозволяють визначити предмет, а також інші істотні умови основного договору. До укладення попередніх договорів не застосовується загальний порядок укладення господарських договорів.

3. У разі якщо сторона, яка уклала попередній договір, одержавши проект договору від іншої сторони, ухиляється від укладення основного договору, друга сторона має право вимагати укладення такого договору в судовому порядку.

4. Зобов'язання укласти основний договір, передбачене попереднім договором, припиняється, якщо до закінчення строку, в який сторони мають укласти основний договір, одна із сторін не надішле проект такого договору другій стороні.

5. Відносини щодо укладення попередніх договорів регулюються Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

6. Угода сторін про наміри (протокол про наміри тощо) не визнається попереднім договором і не породжує юридичних наслідків.

Стаття 183. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням

1. Договори за державним замовленням укладаються між визначеними законом суб'єктами господарювання - виконавцями державного замовлення та державними замовниками, що уповноважені від імені держави укладати договори (державні контракти), в яких визначаються господарські зобов'язання сторін та регулюються відносини замовника з виконавцем щодо виконання державного замовлення.

2. Держава в особі Кабінету Міністрів України виступає гарантом за зобов'язаннями державних замовників.

3. Укладення сторонами договору за державним замовленням (державного контракту) здійснюється в порядку, передбаченому статтею 181 цього Кодексу, з урахуванням особливостей, передбачених законодавством. Державний контракт укладається шляхом підписання сторонами єдиного документа.

4. Ухилення від укладення договору за державним замовленням є порушенням господарського законодавства і тягне за собою відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами. Спори, пов'язані з укладенням договору за державним замовленням, в тому числі при ухиленні від укладення договору однієї або обох сторін, вирішуються в судовому порядку.

5. Виконавець державного замовлення звільняється від обов'язку укладення державного контракту на умовах, визначених державним замовленням, у разі визнання в судовому порядку державного замовлення недійсним.

Стаття 184. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів

1. При укладенні господарського договору на основі вільного волевиявлення сторін проект договору може бути розроблений за ініціативою будь-якої із сторін у строки, погоджені самими сторонами.

2. Укладення договору на основі вільного волевиявлення сторін може відбуватися у спрощений спосіб або у формі єдиного документа, з додержанням загального порядку укладення договорів, встановленого статтею 181 цього Кодексу.

3. Укладення господарських договорів на основі примірних і типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа, оформленого згідно з вимогами статті 181 цього Кодексу та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування примірного або типового договору.

Стаття 185. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах

1. До укладення господарських договорів на біржах, оптових ярмарках, публічних торгах застосовуються загальні правила укладення договорів на основі вільного волевиявлення, з урахуванням нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність відповідних бірж, ярмарків та публічних торгів.

Стаття 186. Укладання організаційно-господарських договорів

1. Договірне оформлення організаційно-господарських зобов'язань може здійснюватися учасниками господарських відносин як на основі вільного волевиявлення сторін, так і на основі примірних договорів, якщо укладання таких договорів передбачено відповідними нормативно-правовими актами. Спрощений спосіб укладання організаційно-господарських договорів не допускається.

Стаття 187. Укладання господарських договорів за рішенням суду

1. Спори, що виникають при укладанні господарських договорів за державним замовленням, або договорів, укладення яких є обов'язковим на підставі закону та в інших випадках, встановлених законом, розглядаються судом. Інші переддоговірні спори можуть бути предметом розгляду суду у разі якщо це передбачено угодою сторін або якщо сторони зобов'язані укласти певний господарський договір на підставі укладеного між ними попереднього договору.

2. День набрання чинності рішенням суду, яким вирішено питання щодо переддоговірного спору, вважається днем укладення відповідного господарського договору, якщо рішенням суду не визначено інше.

Стаття 188. Порядок зміни та розірвання господарських договорів

1. Зміна та розірвання господарських договорів в односторонньому порядку не допускаються, якщо інше не передбачено законом або договором.

2. Сторона договору, яка вважає за необхідне змінити або розірвати договір, повинна надіслати пропозиції про це другій стороні за договором.

3. Сторона договору, яка одержала пропозицію про зміну чи розірвання договору, у двадцятиденний строк після одержання пропозиції повідомляє другу сторону про результати її розгляду.

4. У разі якщо сторони не досягли згоди щодо зміни (розірвання) договору або у разі неодержання відповіді у встановлений строк з урахуванням часу поштового обігу, заінтересована сторона має право передати спір на вирішення суду.

5. Якщо судовим рішенням договір змінено або розірвано, договір вважається зміненим або розірваним з дня набрання чинності даним рішенням, якщо іншого строку набрання чинності не встановлено за рішенням суду.

Глава 21. ЦІНИ І ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 189. Ціна у господарських зобов'язаннях

1. Ціна в цьому Кодексі є вираженим у грошовій формі еквівалентом одиниці товару (продукції, робіт, послуг, матеріально-технічних ресурсів, майнових та немайнових прав), що підлягає продажу (реалізації), який повинен застосовуватися як тариф, розмір плати, ставки або збору, крім ставок і зборів, що використовуються в системі оподаткування.

{Частина перша статті 189 в редакції Закону № 5007-VI від 21.06.2012}

2. Ціна є істотною умовою господарського договору. Ціна зазначається в договорі у гривнях. Ціни у зовнішньоекономічних договорах (контрактах) можуть визначатися в іноземній валюті за згодою сторін.

3. Суб'єкти господарювання використовують у своїй діяльності вільні та державні регульовані ціни.

Стаття 190. Вільні ціни

1. Вільні ціни визначаються на всі види продукції (робіт, послуг), за винятком тих, на які встановлено державні регульовані ціни.

{Частина перша статті 190 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5007-VI від 21.06.2012}

2. Вільні ціни визначаються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін, а у внутрішньогосподарських відносинах - також за рішенням суб'єкта господарювання.

Стаття 191. Державні регульовані ціни

1. Державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.

{Частина перша статті 191 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

2. Державне регулювання цін здійснюється згідно із Законом України «Про ціни і ціноутворення».

3. Державні регульовані ціни встановлюються на бланки документів, у тому числі суворого обліку, які використовуються органами виконавчої влади, іншими державними органами для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків цих органів), відповідно до закону.

{Статтю 191 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 5203-VI від 06.09.2012}

{Стаття 191 в редакції Закону № 5007-VI від 21.06.2012}

Стаття 192. Законодавство про ціни і ціноутворення

1. Політика ціноутворення, порядок встановлення та застосування цін, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо встановлення та регулювання цін, а також контролю за цінами і ціноутворенням визначаються законом про ціни і ціноутворення, іншими законодавчими актами.

ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС (витяг ст. 17-1, 25, 32, ч. 5 ст. 35, 118)

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 3-4, ст.27)

Стаття 17-1. Повноваження державних органів приватизації у галузі земельних відносин

Державні органи приватизації здійснюють продаж земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти, які підлягають приватизації.

Стаття 25. Приватизація земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій

1. При приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій земельні ділянки

передаються працівникам цих підприємств, установ та організацій, працівникам державних та комунальних закладів освіти, культури, охорони здоров'я, розташованих на території відповідної ради, а також пенсіонерам з їх числа з визначенням кожному з них земельної частки (паю).

2. Рішення про приватизацію земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій приймають органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень за клопотанням працівників цих підприємств, установ та організацій.

3. Землі у приватну власність особам, зазначеним у частині першій цієї статті, передаються безоплатно.

4. Площа земель, що передаються у приватну власність, становить різницю між загальною площею земель, що перебували у постійному користуванні сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, і площею земель, які залишаються у державній чи комунальній власності (лісгосподарського призначення, водний фонд, резервний фонд).

5. Особи, зазначені у частині першій цієї статті, мають гарантоване право одержати свою земельну частку (пай), виділену в натурі (на місцевості).

6. Громадянам України із числа депортованих осіб, які поселилися в сільській місцевості, державою забезпечується безкоштовна передача у власність землі сільськогосподарського призначення в розмірі земельного паю, визначеного для цієї місцевості, за рахунок земель запасу та резервного фонду в разі їх наявності.

7. При обчисленні розміру земельної частки (паю) враховуються сільськогосподарські угіддя, які перебували у постійному користуванні державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, за винятком земель, що залишаються у державній та комунальній власності. Загальний розмір обчисленої для приватизації площі

сільськогосподарських угідь поділяється на загальну кількість осіб, зазначених у частині першій цієї статті.

8. Вартість і розміри в умовних кадастрових гектарах земельних часток (паїв) працівників відповідних підприємств, установ і організацій та пенсіонерів з їх числа є рівними.

Розміри земельних ділянок, що виділяються для працівників державних та комунальних закладів, підприємств і організацій культури, освіти та охорони здоров'я та пенсіонерів з їх числа, які проживають у сільській місцевості або селищах міського типу, не можуть перевищувати норм безоплатної передачі земельних ділянок громадянам, встановлених законом для ведення особистого селянського господарства.

9. Внутрігосподарські шляхи, господарські двори, ползахисні лісосмуги та інші захисні насадження, гідротехнічні споруди, водойми тощо можуть бути відповідно до цього Кодексу передані у власність громадян, сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, що створені колишніми працівниками державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій.

10. Органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування у процесі приватизації створюють резервний фонд земель за погодженням його місця розташування з особами, зазначеними в частині першій цієї статті у розмірі до 15 відсотків площі усіх сільськогосподарських угідь, які були у постійному користуванні відповідних підприємств, установ та організацій.

11. Резервний фонд земель перебуває у державній або комунальній власності і призначається для подальшого перерозподілу та використання за цільовим призначенням.

Стаття 32. Приватизація земельних ділянок членами фермерських господарств

1. Громадянам України - членам фермерських господарств передаються безоплатно у приватну власність надані їм у користування земельні ділянки у розмірі земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, розташованого на території відповідної ради.

2. Дія частини першої цієї статті не поширюється на громадян, які раніше набули права на земельну частку (пай)

Стаття 35. Земельні ділянки для садівництва

5. Приватизація земельної ділянки громадянином - членом садівницького товариства здійснюється без згоди на те інших членів цього товариства.

Стаття 118. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами

1. Громадянин, заінтересований у приватизації земельної ділянки у межах норм безоплатної приватизації, що перебуває у його користуванні, у тому числі земельної ділянки, на якій розташовані жилий будинок, господарські будівлі, споруди, що перебувають у його власності, подає клопотання до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, що передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу.

До клопотання додається розроблена відповідно до Закону України "Про землеустрій" технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), що замовляється громадянином без надання дозволу на її розроблення.

2. У випадку, визначеному частиною першою цієї статті, відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування у місячний строк з дня отримання технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) приймає рішення

про її затвердження та передачу земельної ділянки у власність або вмотивоване рішення про відмову.

3. Громадяни - працівники державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, а також пенсіонери з їх числа, зацікавлені в одержанні безоплатно у власність земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні цих підприємств, установ та організацій, звертаються з клопотанням про розроблення проекту землеустрою щодо приватизації цих земель до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу.

4. Відповідний орган місцевого самоврядування або орган виконавчої влади в місячний термін розглядає клопотання і надає дозвіл підприємствам, установам та організаціям на розробку проекту землеустрою щодо приватизації земель.

5. Передача земельних ділянок у власність громадянам - працівникам державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, а також пенсіонерам з їх числа провадиться після затвердження проекту землеустрою щодо приватизації земель у порядку, встановленому цим Кодексом.

6. Громадяни, зацікавлені в одержанні безоплатно у власність земельної ділянки із земель державної або комунальної власності для ведення фермерського господарства, ведення особистого селянського господарства, ведення садівництва, будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибної ділянки), індивідуального дачного будівництва, будівництва індивідуальних гаражів у межах норм безоплатної приватизації, подають клопотання до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні

ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу. У клопотанні зазначаються цільове призначення земельної ділянки та її орієнтовні розміри. До клопотання додаються графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки, погодження землекористувача (у разі вилучення земельної ділянки, що перебуває у користуванні інших осіб) та документи, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві або наявність освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі (у разі надання земельної ділянки для ведення фермерського господарства). У разі якщо земельна ділянка державної власності розташована за межами населених пунктів і не входить до складу певного району, клопотання подається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування, які передають земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, забороняється вимагати додаткові матеріали та документи, не передбачені цією статтею.

7. Відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, розглядає клопотання у місячний строк і дає дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки або надає мотивовану відмову у його наданні. Підставою відмови у наданні такого дозволу може бути лише невідповідність місця розташування об'єкта вимогам законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, генеральних планів населених пунктів та іншої містобудівної документації, схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою щодо

впорядкування територій населених пунктів, затверджених у встановленому законом порядку.

У разі якщо у місячний строк з дня реєстрації клопотання Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, не надав дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки у власність особи, якій належить право власності на об'єкт нерухомості (жилий будинок, іншу будівлю, споруду), розташований на такій земельній ділянці, або мотивовану відмову у його наданні, то особа, зацікавлена в одержанні безоплатно у власність земельної ділянки із земель державної або комунальної власності, у місячний строк з дня закінчення зазначеного строку має право замовити розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки без надання такого дозволу, про що письмово повідомляє Верховну Раду Автономної Республіки Крим, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. До письмового повідомлення додається договір на виконання робіт із землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки розробляється за замовленням громадян суб'єктами господарювання, які є виконавцями робіт із землеустрою згідно із законом, у строки, що обумовлюються угодою сторін.

У разі надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки Рада міністрів Автономної Республіки Крим, орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, що передають земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня прийняття рішення про надання дозволу на

розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки або з дня повідомлення особою, зацікавленою в одержанні безоплатно у власність земельної ділянки із земель державної або комунальної власності, про замовлення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки без надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки у порядку, передбаченому цією частиною, відобразити на картографічній основі Державного земельного кадастру орієнтовне місце розташування земельної ділянки, зазначити дату та номер відповідного рішення, а також майбутнє цільове призначення земельної ділянки. Зазначена інформація оприлюднюється на безоплатній основі на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

9. Відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, що передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, у двотижневий строк з дня отримання проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки приймає рішення про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та надання її у власність.

10. Відмова органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування у передачі земельної ділянки у власність або залишення клопотання без розгляду можуть бути оскаржені до суду.

11. У разі відмови органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування у передачі земельної ділянки у власність або залишення клопотання без розгляду питання вирішується в судовому порядку.

КОДЕКС УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА (витяг ст.ст. 4 - 9)

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74)

Стаття 4. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника - юридичної особи та позасудові процедури

1. Засновники (учасники, акціонери) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, центральні органи виконавчої влади, органи Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень зобов'язані своєчасно вживати заходів для запобігання банкрутству боржника.

2. У разі виникнення ознак банкрутства керівник боржника зобов'язаний надіслати засновникам (учасникам, акціонерам) боржника, власнику майна (органу, уповноваженому управляти майном) боржника відомості щодо наявності ознак банкрутства.

3. Засновники (учасники, акціонери) боржника, власники майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, кредитори боржника, інші особи в межах заходів щодо запобігання банкрутству боржника можуть надати боржнику фінансову допомогу в розмірі, достатньому для погашення грошових зобов'язань боржника перед кредиторами, у тому числі зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування і відновлення платоспроможності боржника (санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство).

4. У разі отримання боржником фінансової допомоги він бере на себе відповідні зобов'язання перед особами, які надали таку допомогу, в порядку, встановленому законом.

5. Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство - це система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може

здійснювати засновник (учасник, акціонер) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до відкриття провадження у справі про банкрутство.

6. Санація державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, державних підприємств та інших джерел фінансування. Обсяг коштів для проведення санації державних підприємств за рахунок коштів державного бюджету щороку встановлюється законом про Державний бюджет України.

Умови та порядок проведення санації державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство за рахунок інших джерел фінансування погоджуються із суб'єктом управління об'єктами державної власності у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Санація державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство здійснюється згідно з цим Кодексом.

Стаття 5. Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство

1. Боржник за рішенням засновників (учасників, акціонерів) боржника має право ініціювати процедуру санації до відкриття провадження у справі про банкрутство.

Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство здійснюється відповідно до плану санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство (далі - план санації).

2. У плані санації визначаються:

- розміри, порядок і строки погашення вимог кредиторів, які беруть участь у санації;
- заходи щодо виконання плану санації та нагляду за виконанням плану санації;
- обсяг повноважень керуючого санацією (у разі його призначення).

Планом санації може бути передбачено:

- поділ кредиторів, які беруть участь у санації, на категорії залежно від виду вимог та наявності (відсутності) забезпечення вимог таких кредиторів;
- різні умови задоволення вимог для кредиторів різних категорій;
- заходи з отримання позик чи кредитів;
- умови, передбачені частиною другою статті 51 цього Кодексу.

До плану санації додається ліквідаційний аналіз, який свідчить про вигідність для кредиторів виконання плану санації порівняно з ліквідацією боржника. До плану санації може додаватися фінансовий аналіз, який підтверджує здатність боржника виконувати умови плану санації.

3. У разі якщо план санації передбачає розстрочення чи відстрочення або прощення (списання) боргів чи їх частини, план санації вважається схваленим органом стягнення в частині задоволення вимог з податків, зборів (обов'язкових платежів) на умовах плану санації без необхідності голосування органу стягнення. При цьому податковий борг, який виник у строк, що передував трьом рокам до дня проведення зборів кредиторів, визнається безнадійним та списується, а податковий борг, який виник пізніше, розстрочується (відстрочується) або списується на умовах плану санації, що мають бути не гіршими, ніж умови задоволення вимог кредиторів, які проголосували за схвалення плану санації.

Умови плану санації щодо задоволення вимог кредиторів, які не брали участі в голосуванні або проголосували проти схвалення плану санації

боржника, повинні бути не гіршими, ніж умови задоволення вимог кредиторів, які проголосували за схвалення плану санації.

До плану санації не включаються вимоги першої та другої черг задоволення вимог кредиторів, визначених цим Кодексом.

Вимоги кредиторів, які не були змінені або реструктуризовані боржником, можуть бути виключені боржником із плану санації. Погодження та реалізація плану санації не вважаються порушенням договору між боржником та будь-яким кредитором, який не бере участі в плані санації.

4. Для схвалення плану санації боржник скликає збори кредиторів шляхом письмового повідомлення всіх кредиторів, які відповідно до плану санації беруть участь у санації. Одночасно боржник надає цим кредиторам план санації та розміщує оголошення про проведення зборів кредиторів на офіційному веб-порталі судової влади України. Збори кредиторів скликаються не раніше ніж через 10 днів після розміщення такого оголошення.

Якщо план санації передбачає участь у санації забезпечених кредиторів, такий план санації має бути схвалений у кожній категорії забезпеченими кредиторами, які володіють двома третинами голосів кредиторів від загальної суми забезпечених вимог, включених до плану санації, у такій категорії. При цьому вимоги забезпечених кредиторів, які є заінтересованими особами стосовно боржника, не враховуються для цілей голосування при схваленні плану санації.

Якщо планом санації передбачається зміна пріоритету вимог забезпечених кредиторів, план санації має бути схвалений кожним таким кредитором.

За заявою забезпеченого кредитора до плану санації включається положення про відмову забезпеченого кредитора від забезпечення. Такий кредитор є незабезпеченим кредитором у частині тих вимог, щодо яких він відмовився від забезпечення.

План санації має бути схвалений у кожній категорії незабезпеченими кредиторами, які володіють більше ніж 50 відсотками від загальної суми незабезпечених вимог, включених до плану санації, у такій категорії. При цьому вимоги незабезпечених кредиторів, які є заінтересованими особами стосовно боржника, не враховуються для цілей голосування при схваленні плану санації.

Якщо план санації передбачає задоволення вимог окремого кредитора негайно після затвердження плану санації, такі вимоги не враховуються для цілей голосування при схваленні плану санації.

План санації не впливає на вимоги кредитора до третіх осіб, якщо кредитор з такими вимогами проголосував проти схвалення плану санації. Затвердження судом плану санації щодо первісного зобов'язання не припиняє пов'язаних з ним додаткових зобов'язань згідно зі статтею 604 Цивільного кодексу України, якщо заставодержатель проголосував проти такого плану.

5. Боржник протягом п'яти днів з дня схвалення кредиторами плану санації подає до господарського суду за місцезнаходженням боржника заяву про затвердження плану санації.

До заяви про затвердження плану санації додаються:

- план санації;
- документи, що підтверджують схвалення плану санації;
- список кредиторів із зазначенням їх найменування або ім'я, місцезнаходження або місця проживання чи перебування, ідентифікаційного коду або реєстраційного номера облікової картки платника податків (за наявності) та суми заборгованості.

За подання заяви про затвердження плану санації справляється судовий збір.

6. Господарський суд виносить ухвалу про прийняття або відмову у прийнятті заяви про затвердження плану санації протягом п'яти днів з дня її отримання.

В ухвалі про прийняття заяви до розгляду зазначаються час і місце проведення судового засідання у справі та введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, які включені до плану санації. Копія ухвали надсилається боржнику, кредиторам та інвесторам, які відповідно до плану санації беруть участь у санації.

Ухвала про прийняття до розгляду заяви про затвердження плану санації оскарженню не підлягає.

Господарський суд відмовляє у прийнятті заяви про затвердження плану санації, якщо:

- план санації не відповідає вимогам цього Кодексу;
- справа не підсудна даному господарському суду;
- стосовно боржника відкрито провадження у справі про банкрутство;
- юридичну особу - боржника припинено в установленому законодавством порядку.

Про відмову у прийнятті заяви про затвердження плану санації виноситься ухвала, яка надсилається заявнику разом із заявою та доданими до неї документами.

Господарський суд не пізніше п'яти днів з дня надходження заяви про затвердження плану санації повертає її та додані до неї документи без розгляду з підстав, передбачених статтею 174 Господарського процесуального кодексу України, з урахуванням вимог цього Кодексу.

7. Господарський суд публікує повідомлення про прийняття до розгляду заяви про затвердження плану санації на офіційному веб-порталі судової влади України. Повідомлення має містити найменування боржника і його

ідентифікаційний код, номер справи, найменування господарського суду, у провадженні якого перебуває справа, та дату судового засідання у справі.

За заявою боржника або кредитора господарський суд протягом п'яти днів з дня прийняття заяви проводить судові засідання у справі для розгляду питань про призначення керуючого санацією, вжиття заходів відповідно до статті 40 цього Кодексу, обмеження дії мораторію на задоволення вимог кредиторів.

Господарський суд призначає керуючого санацією, якщо призначення такого керуючого та обсяг його повноважень визначені планом санації. Кандидатура керуючого санацією обирається присутніми на загальних зборах кредиторів, чії вимоги у сукупності становлять більше 50 відсотків загальної суми вимог, включених до плану санації. Якщо керуючий санацією призначений до моменту постановлення ухвали щодо затвердження плану санації, а в затвердженні плану санації відмовлено, повноваження керуючого санацією припиняються в момент постановлення ухвали про відмову в затвердженні плану санації.

Господарський суд може обмежити дію мораторію у виняткових випадках, якщо такий мораторій може спричинити втрату предмета застави забезпеченого кредитора.

8. Господарський суд розглядає заяву про затвердження плану санації не пізніше одного місяця з дня прийняття відповідної заяви до розгляду.

Господарський суд зобов'язаний заслухати кожного присутнього на засіданні кредитора, який має заперечення щодо плану санації, навіть якщо такий кредитор проголосував за схвалення плану санації.

За відсутності підстав для відмови в затвердженні плану санації господарський суд виносить ухвалу про затвердження плану санації. Цією ухвалою скасовується мораторій. Ухвала про затвердження плану санації набирає чинності з моменту її постановлення.

Господарський суд постановляє ухвалу про відмову в затвердженні плану санації, якщо:

- при схваленні плану санації були допущені порушення законодавства, що могли вплинути на результат голосування загальних зборів кредиторів;

- кредитор, який не брав участі в голосуванні або проголосував проти схвалення плану санації, доведе, що в разі ліквідації боржника у порядку, визначеному цим Кодексом, його вимоги були б задоволені в розмірі, що перевищує розмір вимог, які будуть задоволені відповідно до умов плану санації;

- боржником були надані недостовірні відомості, що є суттєвими для визначення успішності плану санації.

Постановлення ухвали про відмову в затвердженні плану санації не є перешкодою для повторного схвалення такого плану санації зборами кредиторів відповідно до вимог законодавства та звернення боржника до господарського суду із заявою про затвердження плану санації.

Ухвала господарського суду про відмову в затвердженні плану санації скасовує мораторій та всі інші заходи, вжиті судом.

Щодо задоволення забезпечених вимог кредиторів за рахунок майна боржника, яке є предметом забезпечення, дія мораторію припиняється автоматично після спливу 60 календарних днів з дня прийняття до розгляду заяви про затвердження плану санації, якщо господарським судом протягом цього часу не розглянуто заяву про затвердження плану санації.

9. Господарський суд відсторонює керуючого санацією від виконання ним своїх обов'язків за клопотанням боржника, кредитора або за власною ініціативою у разі:

- невиконання або неналежного виконання обов'язків, покладених на керуючого санацією;

- зловживання правами керуючого санацією;

- подання керуючим санацією до суду неправдивих відомостей;
- відмови в наданні керуючому санацією допуску до державної таємниці або скасування раніше наданого допуску;
- наявності конфлікту інтересів у керуючого санацією.

Господарський суд відсторонює керуючого санацією від виконання ним своїх обов'язків за поданою керуючим санацією заявою.

Господарський суд відсторонює керуючого санацією від виконання ним своїх обов'язків протягом п'яти днів з дня, коли суду стало відомо про наявність підстав для відсторонення, про що постановляє ухвалу.

У разі відсторонення керуючого санацією господарський суд призначає іншого керуючого санацією в порядку, встановленому частиною сьомою цієї статті.

Господарський суд замінює керуючого санацією за клопотанням присутніх на загальних зборах кредиторів, чії вимоги у сукупності становлять більше 50 відсотків загальної суми вимог, включених до плану санації, в порядку, встановленому частиною сьомою цієї статті.

10. Затверджений господарським судом план санації є обов'язковим для всіх кредиторів, вимоги яких включені до плану санації.

Зміни до плану санації вносяться у порядку, встановленому для його затвердження.

Боржник і кредитор шляхом укладення договору можуть змінити свої права і обов'язки, передбачені планом санації, зокрема, передбачити відстрочення чи розстрочення виконання, якщо така зміна не надає переваги кредитору порівняно з умовами плану санації. Копія такого договору надсилається керуючому санацією, кредиторам, які беруть участь у санації, та інвесторам.

За заявою боржника або кредитора господарський суд може припинити процедуру санації у разі порушення виконання плану санації, за наявності підстав вважати, що такий план санації не буде виконаний.

Ухвала господарського суду про припинення процедури санації скасовує заходи, вжиті судом, а план санації вважається розірваним. У такому разі вимоги кредиторів відновлюються в повному розмірі у незадоволеній частині.

11. За результатами виконання плану санації боржник або керуючий санацією (у разі його призначення) подає до господарського суду заяву про затвердження звіту про виконання плану санації, до якої додаються:

- звіт про виконання плану санації;
- докази надсилання копії заяви та звіту кредиторам, які беруть участь у санації, інвесторам та боржнику (якщо заява подана керуючим санацією).

Господарський суд розглядає заяву про затвердження звіту про виконання плану санації протягом 10 днів з дня її надходження. Ухвала про призначення судового засідання для розгляду такої заяви надсилається кредиторам, які беруть участь у санації, інвесторам, боржнику та керуючому санацією.

Про затвердження звіту про виконання плану санації або про відмову в затвердженні такого звіту господарський суд постановляє ухвалу. Ухвала господарського суду про затвердження звіту про виконання плану санації скасовує всі заходи, вжиті судом.

Стаття 6. Судові процедури, які застосовуються щодо боржника

1. Відповідно до цього Кодексу щодо боржника - юридичної особи застосовуються такі судові процедури:

- розпорядження майном боржника;
- санація боржника;
- ліквідація банкрута.

2. Відповідно до цього Кодексу щодо боржника - фізичної особи застосовуються такі судові процедури:

- реструктуризація боргів боржника;
- погашення боргів боржника.

Процедура погашення боргів боржника вводить у справі про неплатоспроможність разом з визнанням боржника банкрутом.

3. Процедури санації боржника або ліквідації банкрута здійснюються з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Стаття 7. Порядок розгляду спорів, стороною в яких є боржник

1. Спори, стороною в яких є боржник, розглядаються господарським судом за правилами, передбаченими Господарським процесуальним кодексом України, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

2. Господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник; спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна; спори про визнання недійсними результатів аукціону; спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених боржником; спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості відповідно; спори про стягнення заробітної плати; спори про поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника; спори щодо інших вимог до боржника.

Склад учасників розгляду спору визначається відповідно до Господарського процесуального кодексу України.

Господарський суд розглядає спори, стороною в яких є боржник, за правилами, визначеними Господарським процесуальним кодексом України. За результатами розгляду спору суд ухвалює рішення.

У разі якщо відповідачем у такому спорі є суб'єкт владних повноважень, суд керується принципом офіційного з'ясування всіх обставин у справі та вживає визначених законом заходів, необхідних для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів, з власної ініціативи.

3. Матеріали справи, в якій стороною є боржник, щодо майнових спорів з вимогами до боржника та його майна, провадження в якій відкрито до відкриття провадження у справі про банкрутство, надсилаються до господарського суду, в провадженні якого перебуває справа про банкрутство, який розглядає спір по суті в межах цієї справи.

Стаття 8. Юрисдикція, підсудність, підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство

1. Справи про банкрутство розглядаються господарськими судами за місцезнаходженням боржника - юридичної особи, фізичної особи або фізичної особи - підприємця.

2. Право на звернення до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство мають боржник, кредитор.

3. Провадження у справі про банкрутство відкривається господарським судом за заявою боржника також у разі загрози його неплатоспроможності.

4. Якщо справа не підсудна такому господарському суду, матеріали справи передаються господарським судом за встановленою підсудністю в порядку, визначеному Господарським процесуальним кодексом України.

Стаття 9. Оскарження судових рішень у процедурі банкрутства

1. Ухвали господарського суду, постановлені у справі про банкрутство за результатами розгляду господарським судом заяв, клопотань та скарг, а також постанова про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури можуть бути оскаржені в порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України, з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

2. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені постанова про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури/процедури погашення боргів, усі ухвали місцевого господарського суду, прийняті у справі

про банкрутство, крім випадків, передбачених Господарським процесуальним кодексом України та цим Кодексом.

3. У касаційному порядку не підлягають оскарженню постанови апеляційного господарського суду, прийняті за результатами перегляду судових рішень, крім: ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство, ухвали за результатами розгляду грошових вимог кредиторів, ухвали про закриття провадження у справі про банкрутство, а також постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Скарги на постанови апеляційних господарських судів, прийняті за результатами оскарження ухвал господарського суду у справах про банкрутство, які не підлягають оскарженню окремо, можуть включатися до касаційної скарги на ухвали, постанови у справах про банкрутство, що підлягають оскарженню.

4. Ухвали та постанова про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури, прийняті господарським судом у справі про банкрутство, набувають законної сили з моменту їх прийняття, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

5. Оскарження судових рішень у процедурі банкрутства не зупиняє провадження у справі про банкрутство.

3. ЗАКОНИ УКРАЇНИ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ» (витяг: ст.ст. 5, 14, 15, 25, 26)

Редакція від 06.12.2020, підстава – 1009-ІХ

Розділ II. ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

Стаття 5. Система органів державної реєстрації

1. Систему органів у сфері державної реєстрації становлять:

- 1) Міністерство юстиції України;
- 2) інші суб'єкти державної реєстрації.

Розділ IV. ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

Стаття 14. Подання документів для державної реєстрації

1. Документи для державної реєстрації можуть подаватися у паперовій або електронній формі.

У паперовій формі документи подаються особисто заявником або поштовим відправленням.

2. Якщо документи подаються у паперовій формі, заявник пред'являє паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу, передбачений Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус».

У разі якщо заявником є іноземець або особа без громадянства, документом, що посвідчує особу, є національний, дипломатичний чи службовий паспорт іноземця або інший документ, що посвідчує особу іноземця або особи без громадянства.

У разі подання документів представником додатково подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що засвідчує його повноваження (крім випадку, якщо відомості про повноваження цього представника містяться в Єдиному державному реєстрі).

Для цілей проведення реєстраційних дій документом, що засвідчує повноваження представника, є документ, що підтверджує повноваження законного представника особи, або нотаріально посвідчена довіреність.

Дійсність довіреності, нотаріально посвідченої відповідно до законодавства України, перевіряється за допомогою Єдиного реєстру довіреностей.

{Частина друга статті 14 в редакції Законів № 2275-VIII від 06.02.2018, № 159-IX від 03.10.2019}

3. Документи в електронній формі подаються заявником з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг у порядку, визначеному Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері надання електронних та адміністративних послуг, а щодо послуг, надання яких зазначений вебпортал не забезпечує, - через портал електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, за умови підписання заявником заяви з використанням засобів електронної ідентифікації з високим рівнем довіри.

{Частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законами № 159-IX від 03.10.2019, № 943-IX від 03.11.2020}

4. Документи в паперовій формі приймаються за описом, примірник якого в день їх надходження видається заявнику з відміткою про дату їх отримання та кодом доступу в той спосіб, відповідно до якого були подані документи.

5. Направлення судових рішень, які тягнуть за собою зміну відомостей в Єдиному державному реєстрі, та про заборону (скасування заборони) вчинення реєстраційних дій здійснюється у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром та Єдиним державним реєстром судових рішень.

6. Направлення судових рішень щодо проведення реєстраційної дії для примусового виконання здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

7. Учасник, керівник юридичної особи має право на безоплатній основі в режимі реального часу засобами телекомунікаційного зв'язку отримувати інформацію про факт подання або прийому документів, поданих для проведення реєстраційних дій щодо такої юридичної особи.

{Статтю 14 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

Стаття 15. Вимоги до оформлення документів, що подаються для державної реєстрації

1. Документи, що подаються для державної реєстрації, повинні відповідати таким вимогам:

1) документи мають бути викладені державною мовою та додатково, за бажанням заявника, - іншою мовою (крім заяви про державну реєстрацію);

2) текст документів має бути написаний розбірливо (машинодруком або від руки друкованими літерами);

3) документи не повинні містити підчищення або дописки, закреслені слова та інші виправлення, не обумовлені в них, орфографічні та арифметичні помилки, заповнюватися олівцем, а також містити пошкодження, які не дають змоги однозначно тлумачити їх зміст;

4) документи в електронній формі мають бути оформлені згідно з вимогами, визначеними законодавством;

5) заява про державну реєстрацію підписується заявником. У разі подання заяви про державну реєстрацію поштовим відправленням справжність підпису заявника повинна бути нотаріально засвідчена;

б) рішення уповноваженого органу управління юридичної особи повинно бути оформлено з дотриманням вимог, встановлених законом, та відповідати законодавству.

Рішення уповноваженого органу управління юридичної особи, що подається для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками), уповноваженими ними особами або головою та секретарем загальних зборів (у разі прийняття такого рішення загальними зборами). Справжність підписів на такому рішенні нотаріально засвідчується з обов'язковим використанням спеціальних бланків нотаріальних документів, крім рішень, створених на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та підписаних з використанням кваліфікованого електронного підпису, а також інших випадків, передбачених законом.

{Пункт 6 частини першої статті 15 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 159-IX від 03.10.2019, № 943-IX від 03.11.2020}

Дія абзацу другого цього пункту в частині нотаріального засвідчення справжності підпису не поширюється на державну реєстрацію змін до відомостей про державний орган, орган місцевого самоврядування, громадське об'єднання чи благодійну організацію, що містяться в Єдиному державному реєстрі, а також на державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що вносяться на підставі розпорядчого акта державного органу, органу місцевого самоврядування.

{Пункт 6 частини першої статті 15 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

Справжність підписів на рішенні, що подається для державної реєстрації змін до відомостей про громадське об'єднання чи благодійну організацію, що містяться в Єдиному державному реєстрі, нотаріально засвідчується лише у разі наявності такої вимоги в установчих документах відповідного громадського об'єднання чи благодійної організації;

{Пункт 6 частини першої статті 15 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

7) рішення про припинення юридичної особи має містити відомості про персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), її голову або ліквідатора, реєстраційні номери облікових карток платників податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта), про порядок та строк заявлення кредитором своїх вимог;

8) установчий документ юридичної особи, положення, регламент, список суддів постійно діючого третейського суду, статут (положення) громадського формування, що не має статусу юридичної особи, договір (декларація) про створення сімейного фермерського господарства повинен містити відомості, передбачені законодавством, та відповідати законодавству;

{Пункт 8 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2497-VIII від 10.07.2018}

9) установчий документ юридичної особи (крім державного органу, органу місцевого самоврядування, юридичної особи, яка створена та діє на підставі модельного статуту) викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками), уповноваженими ними особами або головою та секретарем загальних зборів (у разі прийняття такого рішення загальними зборами, крім випадків заснування

юридичної особи). Справжність підписів на установчому документі юридичної особи, викладеному у письмовій формі (крім юридичної особи, створеної на підставі розпорядчого акта державного органу, органу місцевого самоврядування) нотаріально засвідчується, крім випадків, передбачених законом.

{Абзац перший пункту 9 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

Дія абзацу першого цього пункту в частині нотаріального засвідчення справжності підпису не поширюється на державну реєстрацію створення юридичної особи (крім створення в результаті виділу, злиття, перетворення, поділу), на державну реєстрацію, що проводиться на підставі установчого документа юридичної особи, створеного на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та підписаного з використанням засобів електронної ідентифікації з високим рівнем довіри, а також на державну реєстрацію громадського об'єднання, благодійної та релігійної організацій, професійних спілок, їх об'єднань, організацій профспілок, передбачених статутами профспілок та їх об'єднань.

{Абзац другий пункту 9 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018; в редакції Закону № 159-IX від 03.10.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 943-IX від 03.11.2020}

Справжність підписів на установчому документі громадського об'єднання чи благодійної організації нотаріально засвідчується лише у разі наявності такої вимоги в установчих документах відповідного громадського об'єднання чи благодійної організації;

{Пункт 9 частини першої статті 15 в редакції Закону № 1666-VIII від 06.10.2016}

10) установчі документи банків, інших юридичних осіб, які згідно із законом підлягають погодженню (реєстрації) відповідно Національним банком

України, іншими державними органами, подаються з відміткою про їх погодження відповідним органом;

11) внесення змін до установчого документа юридичної особи, положення, регламенту, списку суддів постійно діючого третейського суду, статуту (положення) громадського формування, що не має статусу юридичної особи, оформляється шляхом викладення його в новій редакції;

12) передавальний акт (у разі злиття, приєднання, перетворення) та розподільчий баланс (у разі поділу або виділу) юридичної особи повинні відповідати вимогам, встановленим законом. Справжність підписів на передавальному акті та розподільчому балансі юридичної особи нотаріально засвідчується з обов'язковим використанням спеціальних бланків нотаріальних документів, крім випадків, передбачених законом.

{Абзац перший пункту 12 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

Дія абзацу першого цього пункту в частині нотаріального засвідчення справжності підпису не поширюється на державну реєстрацію державного органу, органу місцевого самоврядування, громадського об'єднання, благодійної та релігійної організацій, на державну реєстрацію, що проводиться на підставі передавального акта чи розподільчого балансу в електронній формі, підписаного з використанням засобів електронної ідентифікації з високим рівнем довіри, а також юридичної особи, створеної на підставі розпорядчого акта державного органу, органу місцевого самоврядування.

{Абзац другий пункту 12 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2275-VIII від 06.02.2018, № 159-IX від 03.10.2019}

Справжність підписів на передавальному акті та розподільчому балансі громадського об'єднання чи благодійної організації на державну реєстрацію, що проводиться на підставі передавального акта чи розподільчого балансу в електронній формі, підписаного з використанням засобів електронної

ідентифікації з високим рівнем довіри, нотаріально засвідчується лише у разі наявності такої вимоги в установчих документах відповідного громадського об'єднання чи благодійної організації;

{Пункт 12 частини першої статті 15 в редакції Закону № 1666-VIII від 06.10.2016}

13) документи, видані відповідно до законодавства іноземної держави, повинні бути легалізовані (консульська легалізація чи проставлення апостиля) в установленому законодавством порядку, якщо інше не встановлено міжнародними договорами;

14) документ, викладений іноземною мовою, повинен бути перекладений на державну мову із засвідченням вірності перекладу з однієї мови на іншу або підпису перекладача в установленому законодавством порядку;

15) зображення та опис символіки повинні бути оформлені з дотриманням вимог, встановлених законом, та відповідати законодавству;

16) у разі якщо оригінали документів, необхідних для державної реєстрації, відповідно до законодавства залишаються у справах державних органів, органів місцевого самоврядування, що їх видають, заявник подає копії документів, оформлені такими органами відповідно до законодавства.

{Частину першу статті 15 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

2. Форми заяв про державну реєстрацію затверджуються Міністерством юстиції України.

Стаття 25. Порядок проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій

1. Державна реєстрація та інші реєстраційні дії проводяться на підставі:

1) документів, що подаються заявником для державної реєстрації;

2) судових рішень, що набрали законної сили та тягнуть за собою зміну відомостей в Єдиному державному реєстрі, а також що надійшли в електронній

формі від суду або державної виконавчої служби відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» щодо:

- визнання повністю або частково недійсними рішень засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу;

- визнання повністю або частково недійсними змін до установчих документів юридичної особи;

- заборони (скасування заборони) вчинення реєстраційних дій;

- накладення/зняття арешту корпоративних прав;

- зобов'язання вчинення реєстраційних дій;

- скасування реєстраційної дії/запису в Єдиному державному реєстрі;

- виділу юридичної особи;

- провадження у справах про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, прийнятих відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»;

- припинення юридичної особи, що не пов'язано з банкрутством юридичної особи;

- відміни державної реєстрації припинення юридичної особи;

- припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, що не пов'язано з банкрутством юридичної особи;

- відміни державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;

- відміни в порядку апеляційного/касаційного оскарження судового рішення, на підставі якого вчинено реєстраційну дію;

{Пункт 2 частини першої статті 25 в редакції Закону № 1666-VIII від 06.10.2016}

3) рішень, прийнятих за результатами оскарження в адміністративному порядку відповідно до статті 34 цього Закону.

2. Порядок проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій на підставі документів, що подаються заявником для державної реєстрації, включає:

1) заповнення форми заяви про державну реєстрацію - у разі подання документів особисто заявником (за бажанням заявника);

2) прийом документів за описом - у разі подання документів у паперовій формі;

3) виготовлення копій документів в електронній формі - у разі подання документів у паперовій формі;

4) внесення копій документів в електронній формі до Єдиного державного реєстру;

5) перевірку документів на наявність підстав для зупинення розгляду документів;

6) перевірку документів на наявність підстав для відмови в державній реєстрації;

7) прийняття рішення про проведення реєстраційної дії - для громадських формувань, символіки та засвідчення факту наявності всеукраїнського статусу громадського об'єднання;

8) проведення реєстраційної дії (у тому числі з урахуванням принципу мовчазної згоди) за відсутності підстав для зупинення розгляду документів та відмови в державній реєстрації шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру;

9) формування та оприлюднення на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг виписки, результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації та установчих документів;

{Пункт 9 частини другої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1666-VIII від 06.10.2016, № 943-IX від 03.11.2020}

10) видача за бажанням заявника виписки з Єдиного державного реєстру у паперовій формі за результатами проведеної реєстраційної дії (у разі подання заяви про державну реєстрацію у паперовій формі).

Виписка з Єдиного державного реєстру у паперовій формі надається з проставленням підпису та печатки державного реєстратора.

{Частина другу статті 25 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

3. У разі проведення державної реєстрації змін до відомостей Єдиного державного реєстру щодо виключення або виходу учасника (спадкоємця або правонаступника) товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю, а також пов'язаних з переданням (набуттям) частки (частини частки) у статутному капіталі самому товариству з обмеженою або додатковою відповідальністю, державний реєстратор одночасно вносить запис про зменшення розміру статутного капіталу на розмір відповідної частки (частини частки) у статутному капіталі. Ця частина не застосовується, якщо товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, яке набуває частку (частину частки) у своєму статутному капіталі, разом із заявою про державну реєстрацію надасть довідку про формування резервного капіталу у розмірі, який відповідно до закону допускає володіння часткою (частиною частки) у своєму статутному капіталі.

{Статтю 25 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018}

4. У день проведення державної реєстрації змін до відомостей Єдиного державного реєстру, пов'язаних із зміною складу учасників товариства з обмеженою чи додатковою відповідальністю або зміною розмірів їхніх часток, суб'єкт державної реєстрації повинен видати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення) виписку з Єдиного державного реєстру заявнику, товариству, особам, які були зазначені у цьому реєстрі як учасники

товариства до проведення реєстраційної дії, та особам, які зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства після проведення реєстраційної дії. Якщо суб'єкту державної реєстрації відома електронна пошта осіб, яким надсилається ця виписка, він у той самий день додатково надсилає копію виписки зазначеним особам електронною поштою.

{Статтю 25 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018}

5. Суб'єкт державної реєстрації не пізніше наступного робочого дня з дати отримання судового рішення, передбаченого пунктом 2 частини першої цієї статті:

1) звертається до суду за роз'ясненням судового рішення - у разі якщо судове рішення є незрозумілим для суб'єкта державної реєстрації;

2) повідомляє суд або державну виконавчу службу про неможливість виконання рішення із зазначенням підстав - у разі неможливості виконання судового рішення;

3) проводить відповідну реєстраційну дію шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру (крім випадків, передбачених пунктами 1 та 2 цієї частини);

4) формує виписку для її оприлюднення на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг - у разі зміни відомостей, що містяться у виписці.

{Пункт 4 частини п'ятої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 943-IX від 03.11.2020}

6. Спрощена процедура державної реєстрації припинення юридичної особи шляхом її ліквідації проводиться на підставі:

1) судового рішення про скасування (визнання недійсною) державної реєстрації юридичної особи у випадках, передбачених законом, якщо таке

рішення прийнято судом до 1 липня 2004 року, крім судового рішення про визнання юридичної особи банкрутом;

2) судового рішення про припинення юридичної особи, не пов'язаного з банкрутством юридичної особи, якщо таке рішення прийнято судом після 1 липня 2004 року, і в разі якщо голова ліквідаційної комісії з припинення юридичної особи або ліквідатор юридичної особи протягом трьох років з дати оприлюднення повідомлення про постановлення судового рішення про припинення юридичної особи, не пов'язаного з банкрутством юридичної особи, не надав суб'єкту державної реєстрації документи, необхідні для державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації;

3) неподання головою ліквідаційної комісії з припинення юридичної особи або ліквідатором юридичної особи документів, необхідних для державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації протягом одного року з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про зупинення проведення спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації.

7. Порядок проведення спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації включає:

1) проведення реєстраційної дії щодо початку проведення спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру - не пізніше наступного робочого дня з дати настання підстави, передбаченої частиною четвертою цієї статті;

2) державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її ліквідації - не пізніше наступного робочого дня після отримання відомостей:

- про відсутність заборгованості із сплати податків і зборів та відсутність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- про відсутність заборгованості із сплати страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування;

- про відсутність нескасованих випусків цінних паперів юридичної особи - емітента;

- про відсутність нескасованої реєстрації випуску акцій акціонерного товариства.

У разі неодержання від державних органів відомостей, зазначених у цій частині, у порядку та строки, визначені цим Законом, та неодержання від органів державної податкової служби відомостей про наявність заборгованості із сплати податків і зборів та наявність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, від органів Пенсійного фонду України про наявність заборгованості із сплати страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування державна реєстрація припинення юридичної особи в результаті її ліквідації проводиться за принципом мовчазної згоди із зазначенням органів державної влади, від яких відповідні відомості не надійшли;

{Абзац шостий пункту 1 частини сьомої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 132-ІХ від 20.09.2019}

3) проведення реєстраційної дії щодо зупинення проведення спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру - не пізніше наступного робочого дня з дати отримання відомостей про наявність заборгованості із сплати податків і зборів або наявність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, або наявність заборгованості із сплати страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування, або наявність нескасованих випусків цінних паперів юридичної особи - емітента, або наявність нескасованої реєстрації випуску акцій акціонерного товариства;

4) формування та оприлюднення на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг виписки - у разі зміни відомостей, що містяться у ній.

{Пункт 4 частини сьомої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 943-IX від 03.11.2020}

8. Порядок державної реєстрації, підготовки та оформлення рішень про реєстрацію громадських формувань, символіки та проведення інших реєстраційних дій визначається Міністерством юстиції України в Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи.

9. У разі якщо під час розгляду заяви та документів для державної реєстрації державним реєстратором встановлено наявність зареєстрованих у Єдиному державному реєстрі інших пакетів документів для державної реєстрації щодо цього самого суб'єкта, наступний пакет документів розглядається після проведення державної реєстрації або зупинення розгляду чи відмови в такій реєстрації на підставі заяви та документів, зареєстрованих в Єдиному державному реєстрі раніше.

{Статтю 25 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018}

Стаття 26. Строк розгляду документів, поданих для державної реєстрації

1. Розгляд документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій, здійснюється у такі строки:

1) щодо юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців – протягом 24 годин після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій, крім вихідних та святкових днів;

2) щодо політичної партії, творчої спілки, місцевого осередку творчої спілки – не пізніше 30 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

3) щодо постійно діючого третейського суду – не пізніше 15 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

4) щодо структурного утворення політичної партії – не пізніше 10 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

5) щодо первинного осередку політичної партії – протягом одного робочого дня з дати подання документів для державної реєстрації;

6) щодо професійної спілки, її організації або об'єднання, організації роботодавців, її об'єднання – не пізніше 15 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

7) щодо громадського об'єднання, місцевого осередку громадського об'єднання із статусом юридичної особи – не пізніше трьох робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

8) щодо громадського об'єднання, що не має статусу юридичної особи, - не пізніше трьох робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

9) щодо акредитації в Україні відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації, філії та представництва іноземної благодійної організації, символіки громадських формувань у випадках, передбачених законом, - не пізніше 20 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

{Пункт 9 частини першої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

10) щодо документів, поданих для державної реєстрації у результаті вчинення нотаріальних дій, передбачених абзацом першим частини третьої статті 4 цього Закону, - відразу після вчинення нотаріусом посвідчувального

напису на документі або підписання ним документа. У разі нотаріального посвідчення правочину, правовий наслідок якого пов'язується з настанням певної обставини, державна реєстрація прав проводиться після настання певної обставини.

{Частина першу статті 26 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

2. Строк розгляду документів, встановлений пунктами 2, 6 і 7 частини першої цієї статті, може бути продовжений суб'єктом державної реєстрації за необхідності, але не більше ніж на 15 робочих днів.

3. Державна реєстрація може проводитися у скорочені строки, крім випадку, передбаченого пунктом 10 частини першої цієї статті. Підстави, порядок та розмір плати за проведення державної реєстрації у скорочені строки встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (витяг: ст.ст. 7, 10-13)

Редакція від 21.03.2021, підстава – 1206-IX

Стаття 7. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню

1. Ліцензуванню підлягають такі види господарської діяльності:

1) банківська діяльність, діяльність з надання фінансових послуг та діяльність з надання банкам послуг з інкасації;

{Пункт 1 частини першої статті 7 в редакції Закону № 2473-VIII від 21.06.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-IX від 12.09.2019}

{Пункт 2 частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 79-IX від 12.09.2019}

{Пункт 3 частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 79-IX від 12.09.2019}

4) діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення»;

5) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», і діяльність у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»;

{Пункт 5 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016; в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 613-IX від 19.05.2020}

6) освітня діяльність, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти;

{Пункт 6 частини першої статті 7 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

7) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим та зерновим дистилятом, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами і пальним, зберігання пального, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального»;

{Пункт 7 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018 з урахуванням змін, внесених згідно із Законом № 2725-VIII від 16.05.2019}

8) надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 8 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 102-IX від 18.09.2019}

9) будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

{Пункт 9 частини першої статті 7 в редакції Законів № 1817-VIII від 17.01.2017, № 199-IX від 17.10.2019}

10) виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) - з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про лікарські засоби»;

11) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

12) виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

13) надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

14) виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами;

{Пункт 14 частини першої статті 7 в редакції Закону № 867-VIII від 08.12.2015}

15) медична практика;

16) діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України;

17) ветеринарна практика;

18) випуск та проведення лотерей з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про державні лотереї в Україні»;

{Пункт 18 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768-IX від 14.07.2020}

18¹) діяльність на ринку азартних ігор, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор»;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 18¹ згідно із Законом № 768-IX від 14.07.2020}

19) туроператорська діяльність;

20) посередництво у працевлаштуванні за кордоном;

21) промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України;

{Пункт 21 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 867-VIII від 08.12.2015}

22) культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом

Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;

23) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки України);

23¹) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням технічних засобів розвідки (критерії належності до технічних засобів розвідки визначаються розвідувальними органами України);

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 23¹ згідно із Законом № 912-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 24.01.2021}

24) перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

25) зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

26) транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом;

27) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок природного газу»;

{Пункт 27 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1540-VIII від 22.09.2016}

28) централізоване водопостачання та централізоване водовідведення;

{Пункт 28 частини першої статті 7 в редакції Закону № 2189-VIII від 09.11.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

{Частину другу статті 2 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

29) виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії;

{Пункт 29 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

30) охоронна діяльність;

31) перероблення побутових відходів;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

32) захоронення побутових відходів;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

33) виробництво ветеринарних лікарських засобів, оптова та роздрібна реалізація ветеринарних лікарських засобів, імпорту ветеринарних лікарських засобів - з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ветеринарну медицину»;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 33 згідно із Законом № 2042-VIII від 18.05.2017; в редакції Закону № 1206-IX від 04.02.2021 - вводить в дію з 21.03.2023}

34) заготівля та тестування донорської крові та компонентів крові незалежно від їх кінцевого призначення, переробка, зберігання, розподіл та реалізація донорської крові та компонентів крові, призначених для трансфузії.

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 931-IX від 30.09.2020 - вводитьься в дію з 25.01.2021}

2. Ліцензування видів господарської діяльності, що відповідно до цієї статті ліцензуються з урахуванням особливостей, визначених законами у відповідних сферах, здійснюється з дотриманням вимог статті 3 цього Закону.

{Статтю 7 доповнено частиною другою згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

Стаття 10. Оформлення та подання документів до органу ліцензування

{Назва статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

1. Документи, подання яких до органу ліцензування передбачено цим Законом, можуть бути подані до органу ліцензування за вибором здобувача ліцензії, ліцензіата:

{Абзац перший частини першої статті 10 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

1) нарочно;

{Пункт 1 частини першої статті 10 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

2) поштовим відправленням з описом вкладення;

{Пункт 2 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

3) в електронній формі в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Пункт 3 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

2. У разі оформлення документів, що складаються здобувачем ліцензії, ліцензіатом відповідно до цього Закону, на паперовому носії вони складаються за допомогою друкувальних засобів або оформлюються рукописним способом.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина третю статті 10 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

4. Документи, що подаються в електронній формі, оформлюються згідно з вимогами законодавства у сфері електронного документообігу.

{Частина четверта статті 10 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

5. Документи, що складаються здобувачем ліцензії, ліцензіатом відповідно до цього Закону, мають бути викладені державною мовою та підписані здобувачем ліцензії, ліцензіатом або іншою уповноваженою на це особою.

{Частина п'ята статті 10 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина шосту статті 10 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

7. Заява про отримання ліцензії та підтвердні документи, подані у паперовій формі, приймаються за описом.

{Частина сьома статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

8. При надходженні до органу ліцензування заяви про отримання ліцензії разом з підтвердними документами на паперових носіях на двох екземплярах опису документів уповноваженою посадовою особою органу ліцензування робиться відмітка про дату прийняття документів і засвідчується своїм підписом із зазначенням прізвища, ініціалів, посади. Один екземпляр опису уповноваженою посадовою особою органу ліцензування надається (надсилається рекомендованим листом чи за допомогою засобів телекомунікації) здобувачу ліцензії (а у разі подання здобувачем ліцензії документів до органу ліцензування нарочно - видається йому нарочно одразу після заповнення), а другий екземпляр опису залишається в органі ліцензування.

{Частина восьма статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 835-VIII від 26.11.2015, № 139-IX від 02.10.2019}

9. Документи, подані у спосіб, передбачений пунктом 2 частини першої цієї статті, в останній день закінчення строку, встановленого Законом, вважаються такими, що подані своєчасно.

{Частина дев'ята статті 10 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

Стаття 11. Документи, що подаються для отримання ліцензії

{Назва статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

1. Здобувач ліцензії подає до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії за визначеною ліцензійними умовами формою.

Якщо документи подаються нарочно, здобувач ліцензії пред'являє документ, що посвідчує його особу.

{Частина першу статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

У разі подання документів представником здобувача ліцензії додатково пред'являється оригінал документа (засвідчена копія), що засвідчує його повноваження.

{Частина першу статті 11 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

2. У заяві про отримання ліцензії повинна міститися інформація про:

1) здобувача ліцензії:

для юридичної особи - повне найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження, перелік відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

{Абзац другий пункту 1 частини другої статті 11 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дані про місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (не зазначається фізичною особою, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний контролюючий орган і має відмітку у паспорті, - подається копія цієї відмітки) та згода на обробку персональних даних з метою забезпечення виконання вимог цього Закону;

{Абзац третій пункту 1 частини другої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

2) вид господарської діяльності (повністю або частково), зазначений у статті 7 цього Закону, на провадження якого здобувач ліцензії має намір отримати ліцензію.

{Пункт 2 частини другої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Пункт 3 частини другої статті 11 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

3. До заяви про отримання ліцензії додаються:

1) документи відповідно до ліцензійних умов;

{Пункт 1 частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

2) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або його уповноваженого представника) із відміткою контролюючого органу про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами - підприємцями, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган);

{Пункт 2 частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

3) опис документів, що подаються для отримання ліцензії, у двох екземплярах (у разі подання документів у паперовій формі).

{Пункт 3 частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

4. Перелік підтвердних документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, встановлюється ліцензійними умовами і є виключним.

Документи, копії яких подавалися до органу ліцензування відповідно до цього Закону, та документи (копії), що підтверджують достовірність даних, зазначених здобувачем ліцензії в документах, що подавалися органу ліцензування, зберігаються ліцензіатом протягом дії ліцензії.

{Частина четверту статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

5. Посадовим особам органів ліцензування забороняється вимагати від здобувача ліцензії:

{Абзац перший частини п'ятої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

1) подання оригіналів документів (крім документів, що складаються безпосередньо здобувачем ліцензії);

2) зазначення в документах, що подаються для отримання ліцензії, інформації або подання документів, не передбачених ліцензійними умовами;

{Пункт 2 частини п'ятої статті 11 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

3) документи, що підтверджують або спростовують інформацію про нього, які видаються іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування або їх посадовими особами (виписки, витяги, довідки, листи);

4) наявності на документі (його копії), що подається суб'єктом господарювання, відбитка його печатки або нотаріального засвідчення вірності копії документа, якщо обов'язковість такого нотаріального засвідчення не встановлена законом.

{Частина п'яту статті 11 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

6. Документи, подання яких для отримання ліцензії передбачено цим Законом та прийняті органом ліцензування до розгляду для видачі ліцензії, поверненню здобувачеві ліцензії не підлягають.

{Частина шоста статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

7. З документів, поданих для отримання ліцензії на паперових носіях, органом ліцензування обов'язково виготовляється електронна копія шляхом сканування.

{Частина сьома статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина восьму статті 11 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

Стаття 12. Порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду та підстави для залишення її без розгляду

1. Орган ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду і в разі їх наявності приймає відповідне рішення.

Рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду набуває чинності з дня його прийняття та підлягає обов'язковому оприлюдненню на

офіційному веб-сайті органу ліцензування і внесенню інформації про таке рішення до ліцензійного реєстру наступного робочого дня після його прийняття.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

2. Підставою для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду є:

1) подання не в повному обсязі документів, що додаються до заяви для отримання ліцензії, крім подання документів у порядку, передбаченому частиною п'ятою цієї статті;

{Пункт 1 частини другої статті 12 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

2) заява або хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії:

підписаний особою, яка не має на це повноважень;

оформлений із порушенням вимог цього Закону, складений не за встановленою формою або не містить даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Законом;

3) подання заяви з порушенням строків, передбачених цим Законом;

4) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення;

{Пункт 4 частини другої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

5) наявність інформації про здійснення контролю за діяльністю суб'єкта господарювання у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», резидентами держав, що здійснюють збройну

агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України».

{Частина другу статті 12 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

3. У рішенні про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) дані про здобувача ліцензії (найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний контролюючий орган та має відмітку у паспорті);

{Пункт 3 частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

4) перелік обґрунтованих підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду і пропозиції щодо порядку їх усунення, викладені в чіткій та однозначній формі.

{Пункт 4 частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина четверту статті 12 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

5. Після усунення причин, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, здобувач ліцензії може повторно подати заяву про отримання ліцензії.

При повторному поданні до органу ліцензування здобувачем ліцензії заяви про отримання ліцензії до такої заяви додаються лише ті підтвердні документи, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви без розгляду, за умови, що попередньо подані документи, що знаходяться в ліцензійній справі, на момент повторної подачі заяви зберегли свою актуальність.

{Частина п'яту статті 12 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

Збереженням актуальності є достовірність документів, що додалися до заяви про отримання ліцензії, та відповідність зазначених у них даних ліцензійним умовам.

{Частина п'яту статті 12 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

6. Забороняється залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду з підстав, не передбачених цією статтею.

7. Для цілей цього Закону використовуються відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

{Частина сьома статті 12 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

Стаття 13. Розгляд заяви про отримання ліцензії, відмова у видачі ліцензії, видача ліцензії

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 835-VIII від 26.11.2015, № 139-IX від 02.10.2019}

1. Орган ліцензування після встановлення відсутності підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду розглядає її з метою встановлення відсутності або наявності підстав для відмови у видачі ліцензії шляхом аналізу підтвердних документів та одержання інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів.

При повторному розгляді документів не допускається відмова у видачі ліцензії з причин, раніше не зазначених у рішенні про відмову у видачі ліцензії (крім неусунення чи усунення не в повному обсязі здобувачем ліцензії причин, що стали підставою для попередньої відмови; наявності в новій інформації, поданій здобувачем ліцензії, підстав для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії) за умови, що на момент повторного розгляду раніше подані документи зберегли свою актуальність.

{Частина першу статті 13 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

2. У разі встановлення наявності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає обґрунтоване рішення про відмову у видачі ліцензії, що набирає чинності з дня його прийняття та підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу ліцензування наступного робочого дня, після його прийняття.

Рішення про відмову у видачі ліцензії може бути оскаржено до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, суду.

{Частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

3. Підставою для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії за результатом розгляду заяви про отримання ліцензії є:

1) встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам;

{Пункт 1 частини третьої статті 13 в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

2) виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтвердних документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є

встановлення наявності розбіжності між даними у підтвердних документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною;

{Пункт 2 частини третьої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-ІХ від 02.10.2019}

3) наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили відповідно до статті 255 Кодексу адміністративного судочинства.

{Частина третю статті 13 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 139-ІХ від 02.10.2019}

4. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 1 частини третьої цієї статті здобувач ліцензії може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії після усунення причин, що стали підставою для прийняття такого рішення.

5. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 2 частини третьої цієї статті суб'єкт господарювання може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії не раніше ніж через три місяці з дати прийняття відповідного рішення про відмову.

6. У рішенні про відмову у видачі ліцензії зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) найменування та ідентифікаційний код юридичної особи згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія та номер

паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний контролюючий орган та має відмітку у паспорті);

{Пункт 3 частини шостої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

4) перелік та опис підстав (обґрунтування) для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії;

5) пропозиції щодо усунення відповідних недоліків, які мають бути викладені в однозначній, зрозумілій та достатній для виконання здобувачем ліцензії формі.

7. У разі встановлення під час розгляду заяви про отримання ліцензії відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії.

{Абзац перший частини сьомої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

{Абзац другий частини сьомої статті 13 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

8. Строк прийняття рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі становить десять робочих днів з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

{Частина восьма статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 139-IX від 02.10.2019}

9. Рішення набирає чинності та оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу ліцензування, а інформація про таке рішення вноситься до ліцензійного реєстру наступного робочого дня після його прийняття.

{Частина дев'ята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 139-IX від 02.10.2019}

10. У рішенні про видачу ліцензії орган ліцензування зазначає реквізити рахунку для внесення плати за видачу ліцензії.

{Частина десята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 835-VIII від 26.11.2015, № 139-IX від 02.10.2019}

11. Ліцензія на провадження здобувачем ліцензії визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, оформлюється органом ліцензування в електронному вигляді (запис про рішення органу ліцензування щодо видачі ліцензії суб'єкту господарювання в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань) та відображається у виписці з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, яка видається ліцензіату безоплатно, та підлягає обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

{Частина одинадцята статті 13 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

12. Ліцензія видається на необмежений строк.

**ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА» (витяг:
ст.ст. 14-19)**

Редакція від 27.05.2021, підстава – 1434-IX

Розділ III. КАПІТАЛ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Стаття 14. Статутний і власний капітал акціонерного товариства

1. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить 1250 мінімальних заробітних плат виходячи із ставки мінімальної

заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства. Статутний капітал товариства визначає мінімальний розмір майна товариства, який гарантує інтереси його кредиторів.

2. Власний капітал (вартість чистих активів) товариства - різниця між сукупною вартістю активів товариства та вартістю його зобов'язань перед іншими особами.

{Частина третю статті 14 виключено на підставі Закону № 2994-VI від 03.02.2011}

4. Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

5. Статутом акціонерного товариства може бути передбачено створення спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями. Порядок формування та використання такого фонду встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Стаття 15. Збільшення статутного капіталу

1. Статутний капітал товариства збільшується шляхом підвищення номінальної вартості акцій або додаткової емісії акцій існуючої номінальної вартості у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

{Частина перша статті 15 в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020}

2. Акціонерне товариство має право збільшувати статутний капітал після реєстрації звітів про результати емісії всіх попередніх випусків акцій.

{Частина друга статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

3. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства із залученням додаткових внесків здійснюється шляхом розміщення додаткових акцій.

{Абзац другий частини третьої статті 15 виключено на підставі Закону № 2210-VIII від 16.11.2017}

4. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства без залучення додаткових внесків здійснюється шляхом підвищення номінальної вартості акцій.

Акціонерне товариство не має права приймати рішення про збільшення статутного капіталу шляхом розміщення акцій, якщо розмір власного капіталу є меншим, ніж розмір його статутного капіталу.

{Абзац другий частини четвертої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства у разі наявності викуплених товариством або іншим чином набутих акцій не допускається.

{Абзац третій частини четвертої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

5. Збільшення статутного капіталу товариства для покриття збитків не допускається, крім випадків, встановлених законом.

{Абзац перший частини п'ятої статті 15 в редакції Закону № 4212-VI від 22.12.2011}

Обов'язковою умовою збільшення статутного капіталу акціонерним товариством є відповідність розміру статутного капіталу після його збільшення вимогам, передбаченим частиною першою статті 14 цього Закону, на дату реєстрації змін до статуту товариства.

Стаття 16. Зменшення статутного капіталу

1. Статутний капітал акціонерного товариства зменшується в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, шляхом зменшення номінальної вартості акцій або шляхом анулювання раніше викуплених товариством акцій та зменшення їх загальної кількості, якщо це передбачено статутом товариства.

2. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу акціонерного товариства виконавчий орган протягом 30 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до акціонерного товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення.

3. Кредитор, вимоги якого до акціонерного товариства не забезпечені договорами застави чи поруки, протягом 30 днів після надходження йому зазначеного в частині другій цієї статті повідомлення може звернутися до товариства з письмовою вимогою про здійснення протягом 45 днів одного з таких заходів на вибір товариства: забезпечення виконання зобов'язань шляхом укладення договору застави чи поруки, дострокового припинення або виконання зобов'язань перед кредитором, якщо інше не передбачено договором між товариством та кредитором.

У разі, якщо кредитор не звернувся у строк, передбачений цією частиною, до товариства з письмовою вимогою, вважається, що він не вимагає від товариства вчинення додаткових дій щодо зобов'язань перед ним.

4. Зменшення акціонерним товариством статутного капіталу нижче встановленого законом розміру має наслідком ліквідацію товариства.

Стаття 17. Анулювання акцій

1. Акціонерне товариство в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, має право анулювати викуплені ним акції та зменшити статутний капітал або підвищити номінальну вартість решти акцій, не змінюючи при цьому розмір статутного капіталу.

{Частина перша статті 17 в редакції Закону № 2994-VI від 03.02.2011}

Стаття 18. Консолідація та дроблення акцій

1. Акціонерне товариство має право здійснити консолідацію всіх розміщених ним акцій, внаслідок чого дві або більше акцій конвертуються в одну нову акцію того самого типу і класу.

Обов'язковою умовою консолідації є обмін акцій старої номінальної вартості на цілу кількість акцій нової номінальної вартості для кожного з акціонерів.

2. Акціонерне товариство має право здійснити дроблення всіх розміщених ним акцій, внаслідок чого одна акція конвертується у дві або більше акцій того самого типу і класу.

3. Консолідація та дроблення акцій не повинні призводити до зміни розміру статутного капіталу акціонерного товариства.

4. У разі консолідації або дроблення акцій до статуту акціонерного товариства вносяться відповідні зміни в частині номінальної вартості та кількості розміщених акцій.

5. Порядок здійснення консолідації та дроблення акцій товариства встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Стаття 19. Резервний капітал

1. Резервний капітал формується у розмірі не менше ніж 15 відсотків статутного капіталу товариства шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку. До досягнення встановленого статутом розміру резервного капіталу розмір щорічних відрахувань не може бути меншим ніж 5 відсотків суми чистого прибутку товариства за рік.

2. Резервний капітал створюється для покриття збитків товариства, а також для виплати дивідендів за привілейованими акціями. Законами можуть бути додатково передбачені також інші напрями використання резервного капіталу.

3. Акціонерне товариство, яке здійснює розміщення тільки простих акцій, має право формувати резервний капітал у порядку, передбаченому частиною першою цієї статті.

4. Акціонерне товариство, яке здійснює розміщення простих та привілейованих акцій, зобов'язане формувати резервний капітал у порядку, передбаченому частиною першою цієї статті.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ» (витяг: ст.ст. 12-19)

Редакція від 16.07.2020, підстава – 340-ІХ

Глава III. Статутний капітал та вклади учасників

Стаття 12. Статутний капітал товариства

1. Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників, виражених у національній валюті України.

2. Розмір частки учасника товариства у статутному капіталі товариства може додатково визначатися у відсотках. Розмір частки учасника товариства у відсотках повинен відповідати співвідношенню номінальної вартості його частки та статутного капіталу товариства.

3. Статутом товариства можуть бути передбачені обмеження щодо зміни співвідношення часток учасників. Відповідні положення можуть бути внесені до статуту, змінені або виключені з нього одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

Стаття 13. Вклад учасника товариства

1. Вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом.

2. Товариство не може надавати позику для оплати вкладу учасника або поруку за позиками, кредитами, наданими третьою особою для оплати його вкладу.

3. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. При створенні товариства така оцінка визначається рішенням засновників про створення товариства.

Стаття 14. Внесення вкладу у зв'язку із створенням товариства

1. Кожен учасник товариства повинен повністю внести свій вклад протягом шести місяців з дати державної реєстрації товариства, якщо інше не передбачено статутом. Відповідні положення можуть бути внесені до статуту, змінені або виключені з нього одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

2. Вартість вкладу кожного учасника товариства повинна бути не менше номінальної вартості його частки.

Стаття 15. Прострочення внесення вкладу

1. Якщо учасник прострочив внесення вкладу чи його частини, виконавчий орган товариства має надіслати йому письмове попередження про прострочення. Попередження має містити інформацію про невнесений своєчасно вклад чи його частину та додатковий строк, наданий для погашення заборгованості. Додатковий строк, наданий для погашення заборгованості, встановлюється виконавчим органом товариства чи статутом товариства, але не може перевищувати 30 днів.

2. Якщо учасник товариства не вніс вклад для погашення заборгованості протягом наданого додаткового строку, виконавчий орган товариства має скликати загальні збори учасників, які можуть прийняти одне з таких рішень:

1) про виключення учасника товариства, який має заборгованість із внесення вкладу;

2) про зменшення статутного капіталу товариства на розмір неоплаченої частини частки учасника товариства;

3) про перерозподіл неоплаченої частки (частини частки) між іншими учасниками товариства без зміни розміру статутного капіталу товариства та сплату такої заборгованості відповідними учасниками;

4) про ліквідацію товариства.

3. Голоси, що припадають на частку учасника, який має заборгованість перед товариством, не враховуються при визначенні результатів голосування для прийняття рішення відповідно до частини другої цієї статті.

Стаття 16. Збільшення статутного капіталу товариства

1. Збільшення статутного капіталу товариства допускається лише після внесення всіма учасниками товариства своїх вкладів у повному обсязі.

2. Збільшення статутного капіталу товариства, яке володіє часткою у власному статутному капіталі, не допускається.

3. При збільшенні статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів номінальна вартість частки учасника товариства може бути збільшена на суму, що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника.

Стаття 17. Збільшення статутного капіталу без додаткових вкладів

1. Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку товариства.

2. У разі збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства без залучення додаткових вкладів склад учасників товариства та співвідношення розмірів їхніх часток у статутному капіталі не змінюються.

Стаття 18. Збільшення статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів

1. Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства за рахунок додаткових вкладів учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників.

2. Кожний учасник має переважне право зробити додатковий вклад у межах суми збільшення статутного капіталу пропорційно до його частки у статутному капіталі. Треті особи та учасники товариства можуть зробити додаткові вклади після реалізації кожним учасником свого переважного права або відмови від реалізації такого права в межах різниці між сумою збільшення статутного капіталу та сумою внесених учасниками додаткових вкладів, лише якщо це передбачено рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів.

3. У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових вкладів визначаються загальна сума збільшення статутного капіталу товариства, коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та запланований розмір статутного капіталу.

4. Додаткові вклади можуть вноситися у негрошовій формі. У такому разі рішенням загальних зборів учасників визначаються учасники товариства та/або треті особи, які вносять майно, та його грошова оцінка.

5. Учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням загальних зборів учасників, але не більше ніж протягом одного року з дня прийняття рішення про залучення додаткових вкладів.

6. Треті особи та учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом шести місяців після спливу строку для внесення додаткових вкладів учасниками, які мають намір реалізувати своє переважне право, якщо рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів не встановлено менший строк.

7. Статутом або одностайним рішенням загальних зборів учасників, в яких взяли участь всі учасники товариства, можуть встановлюватися інші строки для внесення додаткових вкладів, може встановлюватися можливість учасників

вносити додаткові вклади без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі або право лише певних учасників вносити додаткові вклади, а також може бути виключений етап внесення додаткових вкладів лише тими учасниками товариства, які мають переважне право.

8. З учасником товариства та/або третьою особою може бути укладено договір про внесення додаткового вкладу, за яким такий учасник та/або третя особа зобов'язується зробити додатковий вклад у грошовій чи негрошовій формі, а товариство – збільшити розмір його частки у статутному капіталі чи прийняти до товариства з відповідною часткою у статутному капіталі.

9. Протягом одного місяця з дати спливу строку для внесення додаткових вкладів, встановленого відповідно до цієї статті, загальні збори учасників товариства приймають рішення про:

1) затвердження результатів внесення додаткових вкладів учасниками товариства та/або третіми особами;

2) затвердження розмірів часток учасників товариства та їх номінальної вартості з урахуванням фактично внесених ними додаткових вкладів;

3) затвердження збільшеного розміру статутного капіталу товариства.

10. Якщо додаткові вклади не внесені учасником товариства та/або третьою особою, з яким (якою) укладено договір про внесення додаткового вкладу, в повному обсязі та своєчасно, такий договір вважається розірваним, якщо рішенням загальних зборів учасників не затверджено розмір частки такого учасника та/або третьої особи виходячи з фактично внесеного ним додаткового вкладу.

Стаття 19. Зменшення статутного капіталу товариства

1. Товариство має право зменшити свій статутний капітал.

2. У разі зменшення номінальної вартості часток усіх учасників товариства співвідношення номінальної вартості їхніх часток повинно зберігатися незмінним.

3. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу товариства його виконавчий орган протягом 10 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення.

4. Кредитори протягом 30 днів після отримання повідомлення, зазначеного в частині третій цієї статті, можуть звернутися до товариства з письмовою вимогою про здійснення протягом 30 днів одного з таких заходів за вибором товариства:

- 1) забезпечення виконання зобов'язань шляхом укладення договору забезпечення;
- 2) дострокове припинення або виконання зобов'язань перед кредитором;
- 3) укладення іншого договору з кредитором.

У разі невиконання товариством зазначеної вимоги у встановлений строк кредитори мають право вимагати в судовому порядку дострокового припинення або виконання зобов'язань товариством.

5. Якщо кредитор не звернувся до товариства з письмовою вимогою у строк, передбачений частиною четвертою цієї статті, вважається, що він не вимагає від товариства вчинення додаткових дій щодо виконання зобов'язань перед ним.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ» № 959-ХІІ від 16.04.1991 року

Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

Аудит - це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам;

{Абзац другий статті 1 в редакції Закону № 90/95-ВР від 14.03.95}

Валютні кошти - валютні цінності:

- іноземна валюта готівкою,
- платіжні документи (чеки, векселі, тратти, депозитні сертифікати, акредитиви та інші) в іноземній валюті,
- цінні папери (акції, облігації, купони до них, бони, векселі та інші) в іноземній валюті,
- золото та інші дорогоцінні метали у вигляді зливків, пластин та монет, а також сертифікати, облігації, варанти та інші цінні папери, номінал яких виражено у золоті, дорогоцінні камені;

Господарська діяльність - будь-яка діяльність, в тому числі підприємницька, пов'язана з виробництвом і обміном матеріальних та нематеріальних благ, що виступають у формі товару;

Демпінг - ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару;

{Абзац дев'ятий статті 1 в редакції Закону № 335-XIV від 22.12.98}

Експорт (експорт товарів) - продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. При цьому термін реекспорт (реекспорт товарів) означає продаж іноземним

суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України;

{Абзац десятий статті 1 в редакції Закону № 335-XIV від 22.12.98}

Експорт (імпорт) капіталу - вивезення за межі України (ввезення з-за меж України) капіталу у будь-якій формі (валютних коштів, продукції, послуг, робіт, прав інтелектуальної власності та інших немайнових прав) з метою одержання прибутків від виробничої та інших форм господарської діяльності; Зовнішньоекономічна діяльність - діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами;

{Абзац дванадцятий статті 1 в редакції Закону № 2672-VIII від 17.01.2019}

Зовнішньоекономічний договір (контракт) - домовленість двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності;

{Абзац тринадцятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-VIII від 03.11.2016}

Імпорт (імпорт товарів) - купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами;

{Абзац чотирнадцятий статті 1 в редакції Закону № 335-XIV від 22.12.98}

Іноземна валюта:

- валюта готівкою, грошові знаки (банкноти, білети державної скарбниці, монети), що знаходяться в обігу і є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені або ті, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, які знаходяться в обігу,
- платіжні документи у грошових одиницях іноземних держав та міжнародних розрахункових одиницях,
- кошти у грошових одиницях іноземних держав, міжнародних розрахункових одиницях та у діючій на території України валюті з вільною конверсією, які знаходяться на рахунках та вкладах у банківсько-кредитних установах на території України та за її межами;

Іноземні інвестиції - всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект;

Іноземні суб'єкти господарської діяльності - суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за межами України;

{Абзац двадцятій статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Квоти (контингенти) глобальні - квоти, що встановлюються по товару (товарах) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

Квоти (контингенти) групові - квоти, що встановлюються по товару (товарах) з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

Квота експортна (імпортна) - граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію

України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях;

Квоти (контингенти) індивідуальні - квоти, що встановлюються по товару (товарах) з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись;

{Абзац двадцять п'ятий статті 1 виключено на підставі Закону № 360-V від 16.11.2006}

{Абзац двадцять шостий статті 1 виключено на підставі Закону № 360-V від 16.11.2006}

Квоти спеціальні - граничний обсяг імпорту в Україну певного товару (товарів), що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено імпортувати в Україну протягом установленого строку та який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру;

{Статтю 1 доповнено абзацом двадцять сьомим згідно із Законом № 335-XIV від 22.12.98}

{Абзац двадцять восьмий статті 1 виключено на підставі Закону № 360-V від 16.11.2006}

{Абзац двадцять дев'ятий статті 1 виключено на підставі Закону № 360-V від 16.11.2006}

Ліцензія спеціальна - належним чином оформлене право на імпорт в Україну протягом установленого строку певного товару (товарів), який є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів;

{Статтю 1 доповнено абзацом тридцятим згідно із Законом № 335-XIV від 22.12.98}

Ліцензія відкрита (індивідуальна) - дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду часу (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;

Ліцензія генеральна - відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару (товарах);

Ліцензія експортна (імпортна) - належним чином оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування;

Ліцензія разова (індивідуальна) - разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпортної) операції.

Митне регулювання - регулювання питань, пов'язаних із встановленням мит та інших податків, що справляються при переміщенні товарів через митний кордон України, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України;

{Визначення терміна із змінами, внесеними згідно із Законом № 4496-VI від 13.03.2012}

Міжнародна кооперація - взаємодія двох або більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним, при якій здійснюється спільна розробка або спільне виробництво, спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів на основі спеціалізації у виробництві проміжної продукції (деталей, вузлів, матеріалів, а також устаткування, що використовується у комплексних поставках) або спеціалізації на окремих технологічних стадіях (функціях) науково-дослідних робіт, виробництва та реалізації з координацією відповідних програм господарської діяльності;

Момент здійснення експортного (імпортного) контракту - момент, на який здійснено всі обов'язки за зазначеним контрактом, включаючи оформлення векселів (тратт) або укладення кредитних угод;

Момент здійснення експорту (імпорту) - момент перетину товаром митного кордону України або переходу права власності на зазначений товар, що експортується чи імпортується, від продавця до покупця;

{Абзац тридцять восьмий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Моральна шкода - шкода, яку заподіяно особистим немайновим правам суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та яка призвела або може призвести до збитків, що мають матеріальне вираження;

Обмежувальна ділова практика - здійснення індивідуальних або колективних заходів, спрямованих на обмеження конкуренції та монополізацію виробництва, розподілу, обміну, споживання товарів і одержання надприбутків; Переказ валютних коштів за межі України - переказ грошових (валютних) коштів на користь (на рахунок) іноземного суб'єкта господарської діяльності або у банківсько-кредитну установу, що не є суб'єктом господарської діяльності України;

Попередні імпортні депозити - внесення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на безпроцентні рахунки у банках, які обслуговують їх на території України, на період від моменту набрання договорами (контрактами), що ними укладаються, юридичної сили до моменту проходження товарами, що поставляються згідно із зазначеними договорами (контрактами), через митний кордон України або передачі товарів іноземними суб'єктами господарської діяльності на території України, грошових коштів у валюті договору (контракту) в сумі, визначеній у встановлених процентах до вартості відповідного договору (контракту);

{Абзац сорок другий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Постійне місцезнаходження - місцезнаходження офіційно зареєстрованого головного органу управління (контори) суб'єкта господарської (зовнішньоекономічної) діяльності;

Постійне місце проживання - місце проживання на території якої-небудь держави не менше одного року фізичної особи, яка не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом необмеженого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цією особою службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом);

Представництво іноземного суб'єкта господарської діяльності - установа або особа, яка представляє інтереси іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні і має на це належним чином оформлені відповідні повноваження;

Спеціальна економічна зона - територія, в межах якої відповідним законом України встановлюється і діє спеціальний правовий режим господарської діяльності та спеціальний порядок застосування і дії законодавства України;

Спільна підприємницька (господарська) діяльність - діяльність, що базується на співробітництві між суб'єктами господарської діяльності України та іноземними суб'єктами господарської діяльності і на спільному розподілі результатів та ризиків від її здійснення;

Спільні підприємства - підприємства, які базуються на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та на спільному розподілі результатів та ризиків;

{Абзац сорок восьмий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Товар - будь-яка продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатної передачі);

Товарна група - група однорідних товарів за гармонізованою системою опису та кодування товарів;

Транзит товарів - переміщення товарів через територію України без будь-якого використання цих товарів на зазначеній території;

{Визначення терміна в редакції Закону № 4496-VI від 13.03.2012}

Упущена вигода - доход або прибуток, який міг би одержати суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності в разі здійснення зовнішньоекономічної операції і який він не одержав внаслідок дії обставин, що не залежать від нього, якщо розмір його передбачуваного доходу або прибутку можна обґрунтувати;

{Визначення терміна "тимчасова надбавка до діючих ставок ввізного мита" виключено на підставі Закону № 4496-VI від 13.03.2012}

Стаття 2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності

Суб'єкти господарської діяльності України та іноземні суб'єкти господарської діяльності при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності керуються такими принципами:

Принципом суверенітету народу України у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, що полягає у:

- виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України;
- обов'язку України неухильно виконувати всі договори і зобов'язання України в галузі міжнародних економічних відносин;

Принципом свободи зовнішньоекономічного підприємництва, що полягає у:

- праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки;
- праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснювати її в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законами України;

- обов'язку додержувати при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України;
- виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності;

Принципом юридичної рівності і недискримінації, що полягає у:

- рівності перед законом всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- забороні будь-яких, крім передбачених цим Законом, дій держави, результатом яких є обмеження прав і дискримінація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також іноземних суб'єктів господарської діяльності за формами власності, місцем розташування та іншими ознаками;
- неприпустимості обмежувальної діяльності з боку будь-яких її суб'єктів, крім випадків, передбачених цим Законом;

Принципом верховенства закону, що полягає у:

- регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України;
- забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України;

Принципом захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, який полягає у тому, що Україна як держава:

- забезпечує рівний захист інтересів всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності на її території згідно з законами України;
- здійснює рівний захист всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

- здійснює захист державних інтересів України як на її території, так і за її межами лише відповідно до законів України, умов підписаних нею міжнародних договорів та норм міжнародного права;

Принципом еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів.

Стаття 3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності

Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в Україні є:

- фізичні особи - громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України;

{Абзац другий частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

- юридичні особи, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України (підприємства, організації та об'єднання всіх видів, включаючи акціонерні та інші види господарських товариств, асоціації, спілки, концерни, консорціуми, торговельні дома, посередницькі та консультаційні фірми, кооперативи, кредитно-фінансові установи, міжнародні об'єднання, організації та інші), в тому числі юридичні особи, майно та/або капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності;

- об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно з законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України і яким цивільно-правовими законами України не заборонено здійснювати господарську діяльність;

- структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно з законами України (філії, відділення, тощо), але мають постійне місцезнаходження на території України;

{Абзац п'ятий частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

- спільні підприємства за участю суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України;

державні замовники у сфері оборони;

{Частину першу статті 3 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2672-VIII від 17.01.2019; в редакції Закону № 808-IX від 17.07.2020}

- інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

Україна в особі її органів, місцеві органи влади і управління в особі створених ними зовнішньоекономічних організацій, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, а також інші держави, які беруть участь у господарській діяльності на території України, діють як юридичні особи згідно з частиною четвертою статті 2 цього Закону і законами України.

Стаття 4. Види зовнішньоекономічної діяльності

До видів зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють в Україні суб'єкти цієї діяльності, належать:

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;

- надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, в тому числі: виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України; надання вищезазначених послуг іноземними суб'єктами господарської діяльності суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності України;

- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;
- міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;
- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України;
- спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм, проведення спільних господарських операцій та спільне володіння майном як на території України, так і за її межами;
- підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України;
- організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібно торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках;

- товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;
- орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;
- операції по придбання, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку;
- роботи на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності як на території України, так і за її межами; роботи іноземних фізичних осіб на контрактній оплатній основі з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності як на території України, так і за її межами;
- інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

Посередницькі операції, при здійсненні яких право власності на товар не переходить до посередника (на підставі комісійних, агентських договорів, договорів доручення та інших), здійснюються без обмежень.

Стаття 5. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності

Усі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форми власності та інших ознак мають рівне право здійснювати будь-які види зовнішньоекономічної діяльності та дії щодо її провадження, у тому числі будь-які валютні операції та розрахунки в іноземній валюті з іноземними суб'єктами господарської діяльності, що прямо не заборонені або не обмежені законодавством, у тому числі заходами захисту, запровадженими Національним банком України відповідно до Закону України "Про валюту і валютні операції".

{Частина перша статті 5 в редакції Закону № 2473-VIII від 21.06.2018}

Фізичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність з моменту набуття ними цивільної дієздатності згідно з законами України.

Фізичні особи, які мають постійне місце проживання на території України, мають зазначене право, якщо вони зареєстровані як підприємці згідно з Законом України "Про підприємництво". Фізичні особи, які не мають постійного місця проживання на території України, мають зазначене право, якщо вони є суб'єктами господарської діяльності за законом держави, в якій вони мають постійне місце проживання або громадянами якої вони є. Юридичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до їх статутних документів з моменту набуття ними статусу юридичної особи.

Втручання державних органів у зовнішньоекономічну діяльність її суб'єктів у випадках, не передбачених цим Законом, в тому числі і шляхом видання підзаконних актів, які створюють для її здійснення умови гірші від встановлених в цьому Законі, є обмеженням права здійснення зовнішньоекономічної діяльності і як таке забороняється.

{Частина одинадцять статті 5 виключено на підставі Закону № 2473-VIII від 21.06.2018}

Ніякі положення цієї статті не можуть тлумачитись як заборона фізичним, юридичним особам та іншим суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності здійснювати між собою будь-які відносини, які не підпадають під визначення зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, який одержав від цієї діяльності у власність кошти, майно, майнові і немайнові права та інші результати, має право володіти, користуватися і розпоряджатися ними за своїм розсудом.

Вилучення результатів зовнішньоекономічної діяльності у власника у будь-якій оплатній або неоплатній формі без його згоди забороняється, за винятком випадків, передбачених законами України.

Здійснення видів зовнішньоекономічної діяльності, зазначених у статті 4, за межами України підлягає регулюванню також законами відповідних держав.

Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності України мають право відкривати свої представництва на території інших держав згідно з законами цих держав.

Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право на участь у міжнародних неурядових економічних організаціях.

Іноземні суб'єкти господарської діяльності, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на території України, мають право на відкриття своїх представництв на території України. Акредитацію філій і представництв іноземних банків здійснює Національний банк України відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність". Реєстрацію представництв інших іноземних суб'єктів господарської діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, протягом шістдесяти робочих днів з дня подання іноземним суб'єктом господарської діяльності документів на реєстрацію. Для реєстрації представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності на території України необхідно подати:

{Абзац першої частини вісімнадцятої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 358-V від 16.11.2006}

- заяву з проханням про реєстрацію представництва, яка складається у довільній формі;
- виписку з торговельного (банківського) реєстру країни, де іноземний суб'єкт господарської діяльності має офіційно зареєстровану контору;
- довідку від банківської установи, в якій офіційно відкрито рахунок подавця;
- довіреність на здійснення представницьких функцій, оформлену згідно з законом країни, де офіційно зареєстровано контору іноземного суб'єкта господарської діяльності.

Документи, зазначені вище, мають бути нотаріально засвідчені за місцем їх видачі і легалізовані належним чином в консульських установах, які представляють Україну, якщо міжнародними договорами України не

передбачено інше. За реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності з них стягується плата у розмірі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України і який не повинен перевищувати фактичних витрат держави, пов'язаних з цією реєстрацією.

У разі відмови центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, зареєструвати представництво іноземного суб'єкта господарської діяльності або неприйняття рішення з цього питання у встановлений шістдесятиденний строк іноземний суб'єкт господарської діяльності може оскаржити таку відмову в судових органах України.

Забороняється вимагати від іноземного суб'єкта господарської діяльності повторної реєстрації (перереєстрації) раніше зареєстрованого представництва на території України.

У разі зміни назви, юридичного статусу, юридичної адреси чи оголошення іноземного суб'єкта господарської діяльності неплатоспроможним або банкрутом його представництво на території України зобов'язане повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, у семиденний строк.

Господарська, в тому числі зовнішньоекономічна діяльність іноземних суб'єктів господарської діяльності на території України, регулюється законами України щодо порядку здійснення іноземними особами господарської діяльності на території України. У разі, якщо зазначена діяльність пов'язана з іноземними інвестиціями, вона регулюється відповідними законами України.

Стаття 6. Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та право, що застосовується до них

Суб'єкти, які є сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту), мають бути здатними до укладання договору (контракту) відповідно до цього та інших

законів України та/або закону місця укладання договору (контракту). Зовнішньоекономічний договір (контракт) складається відповідно до цього та інших законів України з урахуванням міжнародних договорів України. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності при складанні тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації, правила міжнародних органів та організацій, якщо це не заборонено прямо та у виключній формі цим та іншими законами України.

{Частина перша статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5060-VI від 05.07.2012}

Зовнішньоекономічний договір (контракт) укладається суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності або його представником у простій письмовій або в електронній формі, якщо інше не передбачено міжнародним договором України чи законом. У разі експорту послуг (крім транспортних) зовнішньоекономічний договір (контракт) може укладатися шляхом прийняття публічної пропозиції про угоду (оферти) або шляхом обміну електронними повідомленнями, або в інший спосіб, зокрема шляхом виставлення рахунка (інвойсу), у тому числі в електронному вигляді, за надані послуги. Повноваження представника на укладення зовнішньоекономічного договору (контракту) може впливати з доручення (довіреності), установчих документів, договорів та інших підстав, які не суперечать цьому Закону. Дії, які здійснюються від імені іноземного суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України, уповноваженим на це належним чином, вважаються діями цього іноземного суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

{Частина друга статті 6 в редакції Закону № 1182-XIV від 21.10.99; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-VIII від 03.11.2016}

Для підписання зовнішньоекономічного договору (контракту) суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності не потрібен дозвіл будь-якого органу

державної влади, управління або вищестоящої організації, за винятком випадків, передбачених законами України.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право укладати будь-які види зовнішньоекономічних договорів (контрактів), крім тих, які прямо та у виключній формі заборонені законами України.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) може бути визнано недійсним у судовому порядку, якщо він не відповідає вимогам законів України або міжнародних договорів України.

Товарообмінні (бартерні) операції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що здійснюються без розрахунків через банки, підлягають ліцензуванню центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, у порядку, встановленому статтею 16 цього Закону.

{Щодо зупинення дії останньої частини статті 6 з 01.01.93 див. Декрет № 6-92 від 9.12.92; щодо відновлення дії частини в зв'язку з втратою чинності Декрету № 6-92 див. Закон № 3898-12 від 01.02.94}

Розділ II РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 7. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється згідно з принципами, визначеними у статті 2 цього Закону, з метою:

- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України;
- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;

Збірник нормативно-правових актів

- створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється:

- Україною як державою в особі її органів в межах їх компетенції;
- недержавними органами управління економікою (товарними, фондовими, валютними біржами, торговельними палатами, асоціаціями, спілками та іншими організаціями координаційного типу), що діють на підставі їх статутних документів;
- самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на підставі відповідних координаційних угод, що укладаються між ними.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється за допомогою:

- законів України;
- передбачених в законах України актів тарифного і нетарифного регулювання, які видаються державними органами України в межах їх компетенції;
- економічних заходів оперативного регулювання (валютно-фінансового, кредитного та іншого) в межах законів України;
- рішень недержавних органів управління економікою, які приймаються за їх статутними документами в межах законів України;
- угод, що укладаються між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і які не суперечать законам України.

Забороняється регулювання зовнішньоекономічної діяльності прямо не передбаченими у цій частині актами і діями державних і недержавних органів.

Нормативно-правові акти, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність і відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 2388-VI від 01.07.2010}

На території України згідно з цим Законом запроваджуються такі правові режими для іноземних суб'єктів господарської діяльності:

- національний режим, який означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав та обов'язків не менший, ніж суб'єкти господарської діяльності України. Національний режим застосовується щодо всіх видів господарської діяльності іноземних суб'єктів цієї діяльності, пов'язаної з їх інвестиціями на території України, а також щодо експортно-імпортних операцій іноземних суб'єктів господарської діяльності тих країн, які входять разом з Україною до економічних союзів;

- режим найбільшого сприяння, який означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав, преференцій та пільг щодо мит, податків та зборів, якими користується та/або буде користуватися іноземний суб'єкт господарської діяльності будь-якої іншої держави, якій надано згаданий режим, за винятком випадків, коли зазначені мита, податки, збори та пільги по них встановлюються в рамках спеціального режиму, визначеного нижче. Режим найбільшого сприяння надається на основі взаємної угоди суб'єктам господарської діяльності інших держав згідно з відповідними договорами України та застосовується у сфері зовнішньої торгівлі;

- спеціальний режим, який застосовується до територій спеціальних економічних зон згідно із статтею 24 цього Закону, а також до територій митних союзів, до яких входить Україна, і в разі встановлення будь-якого спеціального режиму згідно з міжнародними договорами за участю України відповідно до статті 25 цього Закону.

В Україні згідно з цим Законом запроваджуються такі правові режими для товарів, що імпортуються з держав - членів Світової організації торгівлі (далі - СОТ):

національний режим, який означає, що стосовно імпортованих товарів походженням з держав - членів СОТ надається режим не менш сприятливий, ніж для аналогічних товарів українського походження щодо податків, зборів, встановлюваних законами та іншими нормативно-правовими актами правил та вимог до внутрішнього продажу, пропозиції до продажу, купівлі, транспортування, розподілу або використання товарів, а також правил внутрішнього кількісного регулювання, які встановлюють вимоги щодо змішування, переробки або використання товарів у певних кількостях чи пропорціях;

режим найбільшого сприяння, який стосується мита, правил його справляння, правил і формальностей у зв'язку з імпортом і означає, що будь-яка перевага, сприяння, привілей чи імунітет, які надаються стосовно будь-якого товару, що походить з будь-якої держави, повинні негайно і безумовно надаватися аналогічному товару, який походить з території держав - членів СОТ або держав, з якими укладено двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння.

{Абзац третій частини сьомої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4496-VI від 13.03.2012}

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 360-V від 16.11.2006}

Виключення щодо режиму найбільшого сприяння в формі преференцій можуть бути зроблені для товарів, що походять з держав, з якими Україна уклала угоди про вільну торгівлю або митний союз чи проміжні угоди, що у майбутньому призведуть до створення зон вільної торгівлі або митних союзів у межах розумного періоду часу (10 років), чи угоди про прикордонну торгівлю та застосування генеральної системи преференцій.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 360-V від 16.11.2006}

Стаття 8. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на її території.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;
- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Держава та її органи не мають права безпосередньо втручатися в зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів цієї діяльності, за винятком випадків, коли таке втручання здійснюється згідно з цим та іншими законами України.

Стаття 9. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Найвищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, є Верховна Рада України. До компетенції Верховної Ради України належать:

- прийняття, зміна та скасування законів, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності;
- затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики України;
- розгляд, затвердження та зміна структури органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- укладання міжнародних договорів України відповідно до законів України про міжнародні договори України та приведення чинного законодавства України у відповідність з правилами, встановленими цими договорами;

{Зупинено дію абзацу шостого частини першої статті 9 у частині затвердження нормативів обов'язкового розподілу валютної виручки державі

та місцевим Радам народних депутатів згідно з Декретом № 15-93 від 19.02.93} - затвердження нормативів обов'язкового розподілу валютної виручки державі та місцевим Радам народних депутатів України, ставок та умов оподаткування, митного тарифу, митних зборів та митних процедур України при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

- встановлення спеціальних режимів зовнішньоекономічної діяльності на території України відповідно до статей 24, 25 цього Закону;

- затвердження списків товарів, експорт та імпорт яких забороняється згідно із статтями 16, 17 цього Закону;

{Абзац восьмий частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 360-V від 16.11.2006}

- прийняття рішень про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом встановлення повної/часткової заборони (повного/часткового ембарго) на торгівлю, крім випадків, визначених цим Законом; позбавлення режиму найбільшого сприяння або пільгового спеціального режиму.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 4436-VI від 23.02.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Кабінет Міністрів України:

- вживає заходів до здійснення зовнішньоекономічної політики України відповідно до законів України;

- здійснює координацію діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення провадження зовнішньоекономічної діяльності; координує роботу торговельних представництв України в іноземних державах; призначає керівників торговельних представництв України в іноземних державах за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного

розвитку, погодженим з Міністерством закордонних справ України; погоджує призначення на посади в закордонних дипломатичних установах України працівників центральних органів виконавчої влади, до посадових обов'язків яких належать питання торговельно-економічного та секторального співробітництва. Призначення таких працівників здійснюється за поданням центральних органів виконавчої влади, погодженим з Міністерством закордонних справ України;

{Абзац третій частини другої статті 9 в редакції Закону № 2449-VIII від 07.06.2018}

- приймає нормативні акти управління з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, передбачених законами України;
- проводить переговори і укладає міжурядові договори України з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, передбачених законами України про міжнародні договори України, забезпечує виконання міжнародних договорів України з питань зовнішньоекономічної діяльності всіма державними органами управління, підпорядкованими Кабінету Міністрів України, та залучає до їх виконання інші суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності на договірних засадах;
- відповідно до своєї компетенції, визначеної законами України, вносить на розгляд Верховної Ради України пропозиції про систему міністерств, державних комітетів і відомств - органів оперативного державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, повноваження яких не можуть бути вищими за повноваження Кабінету Міністрів України, які він має згідно з законами України;
- забезпечує складання платіжного балансу, зведеного валютного плану України;

{Абзац восьмий частини другої статті 9 виключено на підставі Закону № 4496-VI від 13.03.2012}

Збірник нормативно-правових актів

- здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів Державного валютного фонду України;
- забезпечує виконання рішень Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з питань зовнішньоекономічної діяльності;

{Частина другу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 362-IV від 25.12.2002}

- приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом запровадження режиму ліцензування, або здійснення інших заходів відповідно до частин одинадцятої та дванадцятої статті 29 цього Закону.

{Частина другу статті 9 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 4436-VI від 23.02.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Національний банк України:

- здійснює зберігання і використання золотовалютного резерву України та інших державних коштовностей, які забезпечують платоспроможність України;
- представляє інтереси України у відносинах з центральними банками інших держав, міжнародними банками та іншими фінансово-кредитними установами та укладає відповідні міжбанківські угоди;
- регулює курс національної валюти України до грошових одиниць інших держав;
- здійснює облік і розрахунки по наданих і одержаних державних кредитах і позиках, провадить операції з централізованими валютними ресурсами, які виділяються з Державного валютного фонду України у розпорядження Національного банку України;

{Дію абзацу шостого частини третьої статті 9 зупинено згідно з Декретом № 25-93 від 17.03.93}

- виступає гарантом кредитів, що надаються суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності іноземними банками, фінансовими та іншими міжнародними організаціями під заставу Державного валютного фонду та іншого державного майна України;

{Частина третю статті 9 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2139-12 від 19.02.92}

- здійснює інші функції відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність" та інших законів України. Національний банк України може делегувати виконання покладених на нього функцій банку для зовнішньоекономічної діяльності України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку:

- забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності виходу на зовнішній ринок, координацію їх зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі відповідно до міжнародних договорів України;

- здійснює контроль за додержанням всіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності чинних законів України та умов міжнародних договорів України;

{Абзац четвертий частини четвертої статті 9 втратив чинність на підставі Закону № 139-V від 14.09.2006}

- проводить антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування у порядку, визначеному законами України;

{Частина четверту статті 9 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 335-XIV від 22.12.98}

- виконує інші функції відповідно до законів України і Положення про центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

Митні органи:

- здійснюють митний контроль в Україні згідно з чинними законами України.

{Частина п'ята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013}

Антимонопольний комітет України:

- здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції.

{Статтю 9 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 82/95-ВР від 02.03.95, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1294-IV від 20.11.2003}

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі:

- здійснює оперативне державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні відповідно до законодавства України;

- приймає рішення про порушення і проведення антидемпінгових, антисубсидійних або спеціальних розслідувань та застосування відповідно антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів;

- приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань у межах компетенції, визначеної законами України.

{Частину сьому статті 9 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 4436-VI від 23.02.2012}

{Статтю 9 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 335-XIV від 22.12.98}

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 10. Органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю

До органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю належать:

- місцеві Ради народних депутатів України та їх виконавчі і розпорядчі органи;

- територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Компетенція органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів визначається цим Законом та Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні". Нормативні акти органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів стосовно регулювання зовнішньоекономічної діяльності приймаються тільки у випадках, прямо передбачених законами України. Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи діють як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності лише через створені ними зовнішньоекономічні комерційні організації, які мають статус юридичної особи України.

{Частина друга статті 10 в редакції Закону № 2157-IV від 04.11.2004}

Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України можуть створювати свої територіальні підрозділи (відділення), якщо це впливає з їх компетенції, яка визначається законами України та положеннями про ці органи.

Зазначені органи територіального регулювання зовнішньоекономічної діяльності створюються за погодженням з відповідними місцевими Радами народних депутатів України та в межах загального ліміту бюджетних коштів, що виділяються на утримання відповідних органів державного регулювання України. Дії зазначених підрозділів (відділень) не повинні суперечити нормативним актам місцевих Рад народних депутатів України, за винятком випадків, коли такі дії передбачені або впливають із законів України.

Стаття 11. Принципи оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України здійснюється за такими принципами:

- Україна самостійно встановлює і скасовує податки і пільги для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;

- ставки податків встановлюються і скасовуються Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України;
- рівень оподаткування встановлюється виходячи з необхідності досягнення та підтримання самоокупності і самофінансування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та з метою бездефіцитності платіжного балансу України;
- стабільність кількості видів і розмір податків гарантуються державою на строк не менш як 5 років;
- забороняється встановлювати інші податки, крім тих, що затверджені Верховною Радою України;
- ставки податків є однаковими для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та визначаються за товарною ознакою: для одного і того ж товару діє єдина ставка податку;
- заохочення експорту готової продукції.

Забороняється одночасне застосування щодо одного й того ж товару податку на експорт і імпорт та режиму ліцензування і квотування експорту відповідно до статті 16 цього Закону, за винятком випадків встановлення режиму ліцензування і квотування як заходу у відповідь на дискримінаційні дії інших держав згідно із статтею 16 цього Закону

{Частина п'ята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2473-VIII від 21.06.2018}

{Статтю 12 виключено на підставі Закону № 5480-VI від 06.11.2012}

Стаття 13. Принципи митного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Україна самостійно здійснює митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності на своїй території. Митну політику України визначає Верховна Рада України.

Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється згідно з цим Законом, Митним кодексом України, законами України про митне

регулювання, Єдиним митним тарифом України та міжнародними договорами України.

{Частина друга статті 13 в редакції Закону № 2157-IV від 04.11.2004}

Територія України становить єдиний митний простір, на якому діють митні правила України, з додержанням зобов'язань, що впливають з міжнародних договорів України.

{Частина третя статті 13 в редакції Закону № 2157-IV від 04.11.2004}

Єдиний митний тариф України визначається згідно з відповідним законом України та міжреспубліканськими договорами України. Єдиний митний тариф України встановлює на єдиній митній території України оподаткування митом предметів, що ввозяться на територію України або вивозяться з неї. Ставки Єдиного митного тарифу України мають бути єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності і територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України та її міжнародними договорами.

{Частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4496-VI від 13.03.2012}

{Щодо зупинення дії частини четвертої статті 13 в частині встановлення ставок вивізного мита Єдиним митним тарифом України див. Декрет № 4-93 від 11.01.93}

Митний контроль та митне оподаткування на території спеціальних економічних зон регулюються спеціальними законами України та міжнародними договорами, які встановлюють спеціальний правовий режим цих зон у кожному окремому випадку.

До суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (іноземних суб'єктів господарської діяльності), які провадять демпінг, а також тих держав, які застосовують щодо України дискримінаційні дії, можуть вживатися митні заходи, передбачені статтями 29, 31 цього Закону.

{Частина шоста статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2473-VIII від 21.06.2018}

Митні правила України, які повинні включати порядок декларування товарів, сплати мита та інших податків, що справляються при переміщенні товарів через митний кордон України, надання митних пільг та інші умови проходження митного контролю, встановлюються законами України про митне регулювання. Єдиний митний тариф України та митні правила України мають бути офіційно опубліковані у загальнодоступних засобах масової інформації не пізніше як за 45 днів до дати введення їх у дію. В разі, якщо зазначені документи не будуть офіційно опубліковані, вони чинності не набирають. Якщо зазначені документи будуть опубліковані пізніше як за 45 днів до введення їх у дію, датою набрання чинності буде вважатися 46-й день з моменту офіційної публікації. Офіційною публікацією вважається публікація в періодичному офіційному виданні Верховної Ради України або Кабінету Міністрів України. Датою офіційної публікації вважається дата фактичного виходу в світ відповідного номера цього видання.

{Частина сьома статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4496-VI від 13.03.2012}

{Щодо зупинення дії частини сьомої статті 13 див. Декрет № 4-93 від 11.01.93}

Україна як держава несе відповідальність за дії своїх митних органів згідно із статтею 34 цього Закону.

Експортні операції з металобрухтом здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених законами України "Про металобрухт" та "Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів".

{Статтю 13 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 1455-VIII від 12.07.2016}

Стаття 14. Ведення розрахунків та кредитування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право:

- самостійно визначати форму розрахунків по зовнішньоекономічних операціях з-поміж тих, що не суперечать законам України та відповідають міжнародним правилам;
- безпосередньо брати і надавати комерційні кредити за рахунок власних коштів у діючій на території України валюті та в іноземній валюті як у межах, так і за межами України, самостійно приймати рішення у зазначених питаннях;
- вільно обирати банківсько-кредитні установи, які будуть вести їх валютні рахунки та розрахунки з іноземними суб'єктами господарської діяльності, користуватись їх послугами, з додержанням при цьому вимог чинних законів України.

Розрахункове та кредитне обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснюється на території України банком для зовнішньоекономічної діяльності України і уповноваженими комерційними банківськими та кредитними установами, а також іноземними і міжнародними банками, зареєстрованими у встановленому порядку на території України.

Кредитування зовнішньоекономічних операцій у діючій на території України валюті та в іноземній валюті здійснюється на основі домовленості та на умовах, погоджених між кредиторами та одержувачами кредитів у кредитних угодах (договорах).

Розрахункові кредити банків, які видаються суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності за спеціальним кредитним (позичковим) рахунком у діючій на території України валюті для покриття коштів, що тимчасово вилучаються з обігу, забезпечуються товарно-матеріальними цінностями, розрахунковими, транспортними та/або товаросупровідними

документами. Всі інші кредити, крім розрахункових, забезпечуються майном, що належить на праві власності боржнику, та/або його немайновими правами.

Державне кредитування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та гарантування державою комерційних кредитів, що надаються цим суб'єктам, в Україні здійснюються через банк для зовнішньоекономічної діяльності України та інші уповноважені банки.

Умови державного кредитування та гарантування державою комерційних кредитів визначаються кредитними угодами (договорами), що укладаються між відповідними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та банком для зовнішньоекономічної діяльності України.

Рішення про надання державних кредитів та гарантій приймається банком для зовнішньоекономічної діяльності України в межах лімітів державного кредитування зовнішньоекономічної діяльності у діючій на території України валюті та в іноземній валюті за поданням суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та за результатами експертної оцінки техніко-економічного обґрунтування об'єкта кредитування та умов окупності кредитів. Банк для зовнішньоекономічної діяльності України повинен повідомити про своє рішення подавця заявки на державний кредит (державну гарантію комерційного кредиту) у місячний строк з дня подання зазначеної заявки. В разі відсутності вищезазначеної експертної оцінки об'єкта кредитування відмова у державному кредитуванні (гарантуванні державою комерційного кредиту) суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності з підстав недоцільності не дозволяється.

Розмір державного кредиту (державної гарантії комерційного кредиту), що надається у діючій на території України валюті та/або в іноземній валюті одному суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності протягом одного року, не може перевищувати 5 процентів від відповідних річних лімітів державного кредитування зовнішньоекономічних операцій.

{Зупинено дію останньої частини статті 14 згідно з Декретом № 15-93 від 19.02.93}

Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, які надають кредити іноземним суб'єктам господарської діяльності або одержують у них кредити, повинні протягом трьох робочих днів надіслати у Національний банк України інформацію про зазначені кредити (загальна сума, валюта на строк кредиту) згідно з встановленою Національним банком України формою. Національний банк України може запроваджувати ліцензування одержання кредитів в іноземній валюті суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності від іноземних суб'єктів господарської діяльності в разі виникнення обставин, зазначених у статті 16 цього Закону, та ліцензування надання кредитів в іноземній валюті суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності в разі виникнення обставин, зазначених у статті 16 цього Закону.

Стаття 15. Страхування зовнішньоекономічних операцій

Страхування зовнішньоекономічних операцій в Україні здійснюється комерційними страховими компаніями (державними, акціонерними, іноземними, змішаними, кооперативними та іншими), а також іншими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, до статутного предмету діяльності яких входять страхові операції (страхування). Вибір страхової компанії (страхувача) здійснюється суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності самостійно.

Страхування зовнішньоекономічних операцій з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснюється в Україні на договірних засадах і є добровільним, якщо інше не передбачено законами України.

Страхування зовнішньоекономічних операцій здійснюється в Україні щодо ризиків, які існують у світовій практиці.

Страховання експортних кредитів, зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та інвестицій здійснюється Експортно-кредитним агентством відповідно до Закону України "Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту".

{Частина четверта статті 15 в редакції Закону № 1792-VIII від 20.12.2016}

Стаття 16. Ліцензування зовнішньоекономічних операцій

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій визначається як комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Ліцензування експорту (імпорту) товарів здійснюється у формі автоматичного або неавтоматичного ліцензування.

Автоматичне ліцензування визначається як комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності дозволу на здійснення протягом визначеного періоду експорту (імпорту) товарів, щодо яких не встановлюються квоти (кількісні або інші обмеження). Автоматичне ліцензування експорту (імпорту) як адміністративна процедура з оформлення та видачі ліцензії не справляє обмежувального впливу на товари, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню.

Автоматичне ліцензування імпорту має бути скасовано в разі припинення обставин, що були підставою для його запровадження, а також у разі існування інших процедур, за допомогою яких можна розв'язати завдання, для вирішення яких запроваджується автоматичне ліцензування.

Неавтоматичне ліцензування визначається як комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання суб'єкту

зовнішньоекономічної діяльності дозволу на здійснення протягом визначеного періоду експорту (імпорту) товарів, щодо яких встановлюються певні квоти (кількісні або інші обмеження). Неавтоматичне ліцензування експорту (імпорту) як адміністративна процедура з оформлення та видачі ліцензії використовується в разі встановлення квот (кількісних або інших обмежень) на експорт (імпорт) товарів.

Кількісні обмеження застосовуються виключно на недискримінаційній основі, тобто ніякі заборони чи обмеження не застосовуються Україною щодо імпорту будь-якого товару на територію України чи щодо експорту будь-якого товару, призначеного для території будь-якої держави, якщо тільки імпорт аналогічного товару з усіх третіх держав в Україну або експорт до всіх третіх держав є аналогічним чином забороненим чи обмеженим, якщо інше не передбачено міжнародними договорами та законодавством України.

Ліцензування експорту товарів запроваджується в Україні в разі:

- значного порушення рівноваги щодо певних товарів на внутрішньому ринку, що мають вагомим значення для життєдіяльності в Україні, особливо сільськогосподарської продукції, продуктів рибальства, продукції харчової промисловості та промислових товарів широкого вжитку першої необхідності або інших товарів. Таке ліцензування має тимчасовий характер і застосовується до моменту відновлення рівноваги щодо певних товарів на внутрішньому ринку;
- необхідності забезпечення захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки;
- експорту золота та срібла, крім банківських металів;

необхідності застосування заходів щодо захисту вітчизняного товаровиробника в разі обмеження експорту вітчизняних матеріалів, необхідних для забезпечення достатньою кількістю таких матеріалів вітчизняної переробної промисловості протягом періодів, коли внутрішня ціна на такі матеріали тримається на рівні, нижчому за світову ціну, за умови впровадження Кабінетом Міністрів України плану стабілізації та за умови, що такі обмеження не повинні призводити до зростання експорту товарів такої галузі вітчизняної промисловості. Такі заходи застосовуються виключно на недискримінаційній основі;

необхідності забезпечення захисту патентів, торгових марок та авторських прав;

необхідності забезпечення виконання міжнародних договорів України.

Ліцензування імпорту товарів запроваджується в Україні в разі:

- різкого погіршення стану платіжного балансу та зовнішніх платежів (якщо інші заходи є неефективними);
- різкого скорочення або мінімального розміру золотовалютних резервів;
- необхідності забезпечення захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки;
- імпорту золота та срібла, крім банківських металів;
- необхідності застосування заходів щодо захисту вітчизняного товаровиробника у випадках зростання імпорту в Україну, що завдає значної шкоди або загрожує завданням значної шкоди національному товаровиробнику подібного або безпосередньо конкуруючого товару. Таке ліцензування має тимчасовий характер і застосовується на строк, який дає змогу не допустити завдання значної шкоди або компенсувати завдану значну шкоду

національному товаровиробнику і дає йому можливість відновити його прибутковість;

- необхідності забезпечення захисту патентів, торгових марок та авторських прав;

- необхідності забезпечення виконання міжнародних договорів України;

- необхідності застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань.

{Частина восьму статті 16 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 4436-VI від 23.02.2012}

Рішення про застосування режиму ліцензування експорту (імпорту) товарів, у тому числі встановлення квот (кількісних або інших обмежень), приймається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, з визначенням переліку конкретних товарів, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню, періоду дії ліцензування та кількісних або інших обмежень щодо кожного товару.

У разі застосування захисних заходів щодо захисту вітчизняного товаровиробника рішення про запровадження режиму ліцензування приймається Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі згідно із законодавством.

Стосовно кожного виду товару може встановлюватися лише один вид ліцензії.

Ліцензії видаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, а також у межах наданих ним повноважень - відповідним республіканським органом Автономної Республіки Крим, структурним підрозділом обласної, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій.

{Частина тринадцяту статті 16 виключено на підставі Закону № 2473-VIII від 21.06.2018}

Ліцензії видаються на підставі заявок суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що подаються за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

Для одержання ліцензії заявники звертаються, як правило, до одного органу виконавчої влади. У разі необхідності в одержанні погодження можливе звернення до кількох органів виконавчої влади, але не більше ніж до трьох.

Розгляд заявок на одержання ліцензій може здійснюватися в порядку їх надходження, який визначається за датами реєстрації заявок, або одночасно після закінчення оголошеного строку їх приймання.

У заявці на одержання ліцензії зазначаються такі дані: повне найменування суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, прізвище та ім'я його керівника, найменування та код товару (товарів) згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), найменування виробника, споживача товару (товарів), код та назва держави (держав) походження і призначення - у разі експорту, код та назва держави (держав) походження і відправлення - у разі імпорту, строк дії ліцензії, кількість та вартість товару (товарів), код і назва митниці, повні найменування та адреси продавця і покупця, вид угоди, валюта платежу, основна та додаткова одиниці виміру товару (товарів), погодження з органами виконавчої влади (у разі необхідності), підстава для запиту ліцензії, особливі умови ліцензії.

При поданні заявки можуть вимагатися документи та інформація, які вважаються необхідними для підтвердження даних, зазначених у заявці та зовнішньоекономічному договорі (контракті).

Заявка не може бути відхилена в разі допущення незначних помилок у документах, які подаються для одержання ліцензії, якщо вони не змінюють

основних даних, що містяться в заявці. Основними вважаються дані, передбачені умовами зовнішньоекономічного договору (контракту).

У разі запровадження режиму автоматичного ліцензування строк видачі ліцензії не повинен перевищувати 10 робочих днів від дати одержання заявки та інших необхідних документів, що відповідають установленим вимогам. Не може бути відмовлено у видачі ліцензії, якщо всі необхідні документи подані і відповідають встановленим вимогам.

У разі запровадження режиму неавтоматичного ліцензування: строк розгляду заявок не повинен перевищувати 30 днів від дати їх одержання, якщо заявки розглядаються в порядку їх надходження, та більше 60 днів від дати закінчення оголошеного строку приймання заявок, якщо всі вони розглядаються одночасно;

ліцензія видається на підставі заявки в межах квоти із зазначенням строку дії ліцензії;

якщо на момент подання заявки (у разі застосування процедури розгляду в порядку надходження) встановлені квоти (кількісні або інші обмеження) вичерпано, така заявка не розглядається. Про факт, що квоти (кількісні або інші обмеження) вичерпані, суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, який подав відповідну заявку, повідомляється письмово протягом семи робочих днів від дати її одержання;

рішення про видачу ліцензії приймається з урахуванням даних щодо використання раніше одержаних ліцензій за умови дотримання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

При розгляді поданих заявок одночасно, у разі запровадження неавтоматичного ліцензування вперше, розподіл квот здійснюється пропорційно обсягам, зазначеним у заявках суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Неавтоматичне ліцензування не повинно справляти обмежувального або такого, що порушує торгівлю, впливу на товари на доповнення до того впливу, що виникає внаслідок запровадження режиму неавтоматичного ліцензування. Забороняється обмеження імпорту товарів, щодо яких встановлюються певні квоти, до повного використання таких квот.

{Статтю 16 доповнено частиною згідно із Законом № 253-VI від 10.04.2008}

Ліцензія видається, якщо заявку та інші подані документи оформлено з додержанням вимог, установлених законодавством. Термін дії ліцензії має передбачати виконання зобов'язань отримувача ліцензії за зовнішньоекономічним договором (контрактом), але не перевищувати термін дії кількісних обмежень.

Рішення про відмову у видачі ліцензії повинно бути вмотивованим, прийнятим у строки, встановлені для розгляду заявок, і надсилається (видається) заявникові у письмовій формі.

У разі відмови у видачі ліцензії заявник має право на оскарження рішення згідно із законодавством.

За видачу ліцензії справляється збір, розмір якого встановлюється Кабінетом Міністрів України з урахуванням фактичних витрат, пов'язаних із застосуванням процедури ліцензування.

Випуск у відповідний митний режим товарів, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню, здійснюється митними органами на підставі відповідної ліцензії, отриманої від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, з використанням механізму "єдиного вікна" відповідно до Митного кодексу України.

{Частина двадцять дев'ята статті 16 в редакції Закону № 2530-VIII від 06.09.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

У митному оформленні товарів, що ліцензуються та навантажуються навалом, не може бути відмовлено у разі, коли вартість, кількість або вага таких товарів незначною мірою відрізняються від тих, що зазначені у ліцензії. Гранична різниця таких значень встановлюється Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

{Статтю 16 доповнено частиною згідно із Законом № 253-VI від 10.04.2008}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, вносить до єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" у формі електронного документа, засвідченого електронним цифровим підписом, видані ліцензії на експорт (імпорт) товарів, що підлягають ліцензуванню, в день видачі таких ліцензій.

{Частина тридцять перша статті 16 в редакції Закону № 2530-VIII від 06.09.2018}

Центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи щомісяця подає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, інформацію про обсяги експорту (імпорту) товарів за виданими ліцензіями.

Ліцензування товарообмінних (бартерних) операцій здійснюється в тому разі, якщо предметом цих операцій є товари, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню.

{Частина тридцять четверту статті 16 виключено на підставі Закону № 2628-VIII від 23.11.2018}

Ліцензування не поширюється на експорт та реалізацію компенсаційної і прибуткової продукції, одержаної інвестором у власність на умовах угоди про розподіл продукції, укладеної відповідно до вимог Закону України "Про угоди

про розподіл продукції". Запровадження будь-яких обмежень щодо експорту та реалізації такої продукції, в тому числі кількісних, не допускається, якщо інше не передбачено угодою про розподіл продукції.

Встановлені цією статтею процедури ліцензування не поширюються на експорт (імпорт) товарів, зазначених у статті 20 цього Закону.

Перелік товарів, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню, інформація про строк дії ліцензій та внесення будь-яких змін до них, порядок подання та розгляду заявок опубліковуються в офіційних друкованих виданнях України з повідомленням відповідного комітету СОТ протягом 60 днів з дня опублікування та наданням копій цих публікацій.

Публікація повинна включати таку інформацію:

- перелік товарів, що підлягають процедурам ліцензування;
- контактний пункт для надання інформації про право на одержання ліцензії;
- адміністративний орган (органи) для подання заявок на ліцензію;
- дату і назву публікації, в якій викладено процедури ліцензування;
- зазначення того, чи є ліцензування автоматичним або неавтоматичним;
- адміністративні цілі - у випадку процедур автоматичного ліцензування імпорту;
- зазначення заходів, що застосовуються через процедури ліцензування, - у випадку процедур неавтоматичного ліцензування імпорту;
- очікуваний термін тривалості процедури ліцензування, якщо його може бути встановлено з певною мірою ймовірності, а якщо ні - то причину, чому цю інформацію не може бути надано.

У разі якщо квота розподіляється серед держав-постачальників, інформація про розподіл квоти підлягає опублікуванню з повідомленням про це інших держав, заінтересованих у постачанні в Україну певних товарів.

Офіційне опублікування здійснюється за 21 день до дати запровадження режиму ліцензування, але не пізніше зазначеної дати.

На запит заінтересованої держави - члена СОТ повинна надаватися відповідна інформація щодо:
порядку застосування обмежень;
кількості виданих за певний період ліцензій із зазначенням у разі необхідності обсягу та/або вартості товарів;
розподілу ліцензій серед держав-постачальників;
статистичних даних про обсяги та/або вартість товарів.

Дія цієї статті не поширюється на операції Національного банку України, які здійснюються ним відповідно до Закону України "Про Національний банк України".

Здійснення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності зовнішньоекономічних операцій без відповідних ліцензій тягне за собою накладення штрафу у сумі 10 відсотків вартості проведеної операції, перерахованої у валюту України за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на день здійснення такої операції.

{Частина сорок третя статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2473-VIII від 21.06.2018}

Штрафи стягуються податковими органами на підставі відповідних рішень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, у порядку, визначеному Податковим кодексом України.

Стаття 17. Заборона окремих видів експорту та імпорту

В Україні забороняється:
експорт з території України предметів, які становлять національне, історичне, археологічне або культурне надбання українського народу, що визначається згідно із законами України;

імпорт або транзит будь-яких товарів, про які заздалегідь відомо, що вони можуть завдати шкоди суспільній моралі, здоров'ю чи становити загрозу життю населення, тваринному світу та рослинам, або призвести до заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, якщо стосовно транзитних товарів не вжито необхідних заходів для запобігання такої шкоди;

імпорт продукції та послуг, що містять пропаганду ідей війни, расизму та расової дискримінації, геноциду тощо, які суперечать відповідним нормам Конституції України;

експорт природних ресурсів, які вичерпуються, якщо обмеження також застосовуються до внутрішнього споживання або виробництва;

експорт та імпорт товарів, які здійснюються з порушенням прав інтелектуальної власності;

експорт з території України товарів у межах виконання рішень Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй про застосування обмежень або ембарго на поставки товарів у відповідну державу.

Впровадження заборони експорту або імпорту з інших підстав можливо лише, якщо це дозволено міжнародними договорами, учасником яких є Україна.

Перелік товарів, експорт (імпорт) яких через територію України забороняється, визначається виключно законами України.

Контроль за виконанням вимог, що містяться в цій статті, покладається на митні органи та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

Стаття 18. Порядок застосування технічних регламентів, фармакологічних, санітарних, фітосанітарних, ветеринарних та екологічних заходів, стандартів та вимог

Технічні регламенти, фармакологічні, санітарні, фітосанітарні, ветеринарні та екологічні заходи, стандарти та вимоги до товарів, що імпортуються в Україну, застосовуються в порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 19. Спеціальні імпорتنі процедури

До спеціальних імпорتنих процедур, що застосовуються в Україні, належать:

- застосування процедури міжнародних торгів або аналогічних їм процедур;
- режим попередніх імпорتنих депозитів, що вносяться у банки;

{Абзац четвертий частини першої статті 19 виключено на підставі Закону № 4496-VI від 13.03.2012}

Державні закупки по імпорту комплексного устаткування або масових партій інших товарів з використанням коштів Державного валютного фонду України мають обов'язково провадитись з використанням процедури міжнародних торгів.

Режим попередніх імпорتنих депозитів запроваджується Національним банком України з метою регулювання платіжного балансу України. При цьому Національний банк України встановлює порядок здійснення операцій з попередніми імпортними депозитами та відносний розмір сум депозитів у процентах до вартості договору (контракту), який не може перевищувати 50 процентів.

Попередній імпорتنий депозит відкривається не пізніше як через три робочих дні з моменту набрання договором (контрактом) юридичної сили. В разі порушення зазначеного строку або інших умов відкриття попередніх імпорتنих депозитів до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності застосовуються санкції, які визначаються порядком, затвердженим Національним банком України.

Кошти, що надходять на рахунки попередніх імпорتنих депозитів, відображаються на зведеному спеціальному рахунку, який відкривається кожним комерційним банком, що веде операції з попередніми імпортними депозитами, на користь Національного банку України. Зазначені кошти знаходяться у розпорядженні Національного банку України.

Суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності, що відкрив попередній імпорتنий депозит, відповідним банком видається довідка встановленої форми,

яка є підставою для пропуску товару через митний кордон України. В разі передачі товару іноземними суб'єктами господарської діяльності через банківсько-кредитні установи України і відсутності перетину товаром митного кордону України зазначена в цьому пункті довідка є підставою для проведення розрахунків з іноземним суб'єктом господарської діяльності через банківсько-кредитні установи України або для пропуску через митницю відповідної суми готівкою.

{Частина шоста статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Забороняється застосування режиму попередніх імпорتنих депозитів щодо товарів, до яких запроваджується режим ліцензування і квотування імпорту.

{Частина восьму статті 19 виключено на підставі Закону № 4496-VI від 13.03.2012}

Стаття 20. Заходи щодо захисту економічної конкуренції в галузі зовнішньоекономічної діяльності

{Назва статті 20 в редакції Закону № 1294-IV від 20.11.2003}

Зовнішньоекономічна діяльність здійснюється з дотриманням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вимог законодавства про захист економічної конкуренції, за винятком випадків, передбачених цією статтею.

{Частина перша статті 20 в редакції Закону № 82/95-ВР від 02.03.95, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1294-IV від 20.11.2003}

Виключно уповноваженими Україною як державою суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності може здійснюватись експорт та імпорт озброєння, боєприпасів, військової техніки та спеціальних комплектуючих виробів для їх виробництва, вибухових речовин, ядерних матеріалів (включаючи матеріали у вигляді тепловипромінюючих зборок), технологій, устаткування, установок, спеціальних неядерних матеріалів та пов'язаних з ними послуг, джерел іонізуючого випромінювання, а також інших видів

продукції, технологій і послуг, які в даний час використовуються при створенні озброєнь і військової техніки або становлять державну таємницю України, яка визначається законами України; дорогоцінних металів та сплавів, дорогоцінного каміння; наркотичних і психотропних засобів; експорт творів мистецтва і старовинних предметів з музейних фондів України.

Призначення уповноважених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які можуть здійснювати зазначені експорт та імпорт, і регулювання відповідних експортно-імпортних операцій належать до компетенції Кабінету Міністрів України, який має погоджувати свої рішення з відповідними Комітетами Верховної Ради України.

{Частина третя статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2157-IV від 04.11.2004}

Встановлення у будь-якій формі державної монополії на експорт та імпорт інших видів товарів, не зазначених у цій статті, не дозволяється і може бути оскаржено у судовому порядку. Будь-які організації, в тому числі державні, не мають права здійснювати функції, що прямо чи побічно перешкоджають іншим суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності вільно здійснювати таку діяльність або в іншій формі, за винятком випадків, прямо зазначених в цьому Законі.

Стаття 21. Державне замовлення

Державні органи управління України та місцеві Ради народних депутатів України мають право розміщувати, як правило, на конкурсній основі державні замовлення на виробництво, експорт і імпорт товарів серед суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності приймають державні замовлення виключно на добровільних засадах на умовах і в обсязі, які визначаються цивільно-правовими договорами (контрактами), що укладаються між цими суб'єктами та державним замовником.

Іноземні суб'єкти господарської діяльності користуються рівними правами і повинні нести рівні обов'язки з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України в разі проведення конкурсу на розміщення державного замовлення.

Стаття 22. Облік зовнішньоекономічних операцій, звітність та аудит суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

{Назва статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 90/95-ВР від 14.03.95}

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності ведуть бухгалтерський та оперативний облік зовнішньоекономічних операцій, а також статистичну звітність, яку надсилають органам Державної статистики України.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в галузі обліку і звітності, а також комерційної таємниці керуються Законом України "Про підприємства в Україні".

Для бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності користуються планом рахунків та інструкцією про його використання, що діють на території України, та відповідними змінами і доповненнями, які відображають специфіку зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності самостійно визначають порядок аналітичного обліку зовнішньоекономічної діяльності, запроваджують відповідні субрахунки.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності відображають цю діяльність та її результати у своїй річній фінансовій звітності окремо зазначеними показниками:

- у бухгалтерському балансі окремо виділяються кошти (активи), що знаходяться у зовнішньоекономічному обороті, - товари, документи, цінні папери, а також їх джерела (пасиви) - кредити, заборгованість, одержані прибутки тощо;

- у звіті про прибутки та збитки окремо відображаються виручка від зовнішньоекономічних операцій і відповідні витрати. У додатку (коментарі) до річного фінансового звіту робляться необхідні пояснення щодо наведених показників зовнішньоекономічної діяльності.

Національному банку України (або за його дорученням - банку для зовнішньоекономічної діяльності України) надається інформація про суми по обов'язковому розподілу частини виручки в іноземній валюті - чотири рази на рік, не пізніше 15 числа місяця, що слідує за звітним періодом.

{Частина шоста статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Банківсько-кредитні установи, що здійснюють кредитування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, мають право на одержання необхідної інформації про фінансовий стан цих суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх платоспроможність згідно з умовами письмових угод про кредитування.

Забороняється вимагати подання статистичної звітності з порушенням встановленого цим Законом порядку. Відомості, не передбачені державною статистичною звітністю, суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності можуть бути подані на договірній основі органам державного управління або правоохоронним органам на їх вимогу у встановленому законами України порядку.

Аудит зовнішньоекономічної діяльності, відображеної у річних фінансових звітах суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, здійснюється уповноваженими на це незалежними аудиторськими організаціями відповідно до чинних нормативних актів, які регулюють аудиторську діяльність на території України.

{Частина дев'ята статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 90/95-ВР від 14.03.95}

{Частина десяту статті 22 виключено на підставі Закону № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 23. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності

Кожний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності має право на одержання будь-якої інформації, необхідної для здійснення цієї діяльності, що не становить державної або комерційної таємниці. Обсяг інформації, що становить державну таємницю, визначається згідно із законами України.

Склад і обсяг комерційної таємниці визначаються згідно із Цивільним кодексом України та законами України "Про інформацію" і "Про доступ до публічної інформації".

{Частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

Кожний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності має право на своєчасне ознайомлення з офіційними текстами законів та інших нормативних актів з наступною інформацією про зміни в них, що регулюють відносини, які прямо чи побічно стосуються зовнішньоекономічної діяльності. Державні органи, відомства та установи, що видають нормативні акти, зобов'язані офіційно публікувати їх у загальнодоступних засобах інформації України, причому зазначені акти не можуть набирати чинності до їх офіційної публікації. Кожний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності має право на безпосереднє одержання інформації у суб'єктів владних повноважень відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

{Частина третя статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

Зведення статистичної інформації щодо зовнішньоекономічної діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, на підставі даних, що в обов'язковому

порядку надаються органами, які провадять державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (фінансові органи, митні органи, Національний банк України), а також суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

{Частина четверта статті 23 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002; із змінами, внесеними згідно із Законами № 406-VII від 04.07.2013, № 1170-VII від 27.03.2014}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, щокварталу складає і публікує статистичну інформацію щодо стану і структури зовнішньоторговельного балансу України.

{Частина п'ята статті 23 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

Міністерство фінансів України складає відомості про стан і структуру зовнішньої державної заборгованості.

{Частина шоста статті 23 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002}
{Частина сьому статті 23 виключено на підставі Закону № 1170-VII від 27.03.2014}

Органи державного управління, юридичні, фізичні особи та інші суб'єкти господарської діяльності, яким було надано інформацію, що становить комерційну таємницю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, не мають права розголошувати, передавати таку інформацію без дозволу відповідних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, крім випадків, передбачених законом, і несуть відповідальність за порушення визначених цією частиною вимог згідно з цим та іншими законами України.

{Частина восьма статті 23 в редакції Закону № 1170-VII від 27.03.2014}

{Стаття 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

**Розділ III СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Стаття 24. Спеціальні економічні зони

На території України можуть запроваджуватись спеціальні економічні зони різного типу. Статус та територія зазначених зон встановлюються Верховною Радою України згідно з законами України про спеціальні економічні зони шляхом прийняття окремого закону України для кожної з таких зон.

Стаття 25. Інші спеціальні правові режими зовнішньоекономічної діяльності

Україна може укласти з державами, які мають спільні з Україною морські та/або сухопутні кордони, двосторонні та/або багатосторонні договори, що встановлюють на основі взаємності спеціальні правові режими торгівлі, товарообігу (прикордонна, прибережна торгівля та інші) і передбачають пільгові умови для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та суб'єктів господарської діяльності цих держав у відносинах з ними.

**Розділ IV ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ІНШИМИ
ДЕРЖАВАМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ МІЖУРЯДОВИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ**

Стаття 26. Економічні відносини України з іншими державами

Економічні відносини України з іншими державами регулюються відповідними міжнародними договорами та нормами міжнародного права.

Україна укладає, виконує і денонсує міжнародні договори з питань зовнішньоекономічної діяльності, а також договори, які стосуються таких питань, відповідно до Конституції (Основного Закону) України та законів України.

Правовий статус суб'єктів господарської діяльності інших держав на території України визначається чинними законами України та вищезазначеними договорами.

Стаття 27. Відносини України з міжнародними міжурядовими економічними організаціями

Україна самостійно набуває членства в міжнародних міжурядових економічних організаціях, установчі акти яких не суперечать цілям та принципам Конституції (Основного Закону) України.

Україна може вступити у відносини з міжнародними міжурядовими економічними організаціями на основі відповідних міжнародних договорів та/або установчих актів зазначених організацій.

Розділ V ЗАХИСТ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ТА ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ І ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Стаття 28. Захист прав та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України

Україна зобов'язана здійснювати захист прав та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права. Такий захист здійснюється за зверненням зазначених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності через дипломатичні та консульські установи, державні торговельні представництва, які представляють інтереси України.

Стаття 29. Заходи України у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань

У разі якщо інші держави, митні союзи або економічні угруповання обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України, у відповідь на такі дії можуть застосовуватися адекватні заходи. У разі якщо такі дії завдають шкоди або створюють загрозу її заподіяння державі та/або суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності, зазначені заходи можуть передбачати її відшкодування.

Заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань здійснюються відповідно до законів України, міжнародних договорів України, загальноприйнятих правил, стандартів та норм міжнародного права.

Такими заходами є:

застосування повної заборони (повного ембарго) на торгівлю;

застосування часткової заборони (часткового ембарго) на торгівлю;

позбавлення режиму найбільшого сприяння або пільгового спеціального режиму;

запровадження спеціального мита;

запровадження режиму ліцензування зовнішньоекономічних операцій;

встановлення квот;

інші заходи, передбачені законами та міжнародними договорами України.

У разі якщо Україна та держава, яка застосувала щодо України дії, що містять ознаки дискримінаційних та/або недружніх, є членами тієї самої міжнародної міжурядової організації, розгляд та врегулювання спірної ситуації здійснюються відповідно до правил і процедур такої організації.

У разі якщо Україна та митний союз або економічне угруповання, які застосували щодо України дії, що містять ознаки дискримінаційних та/або недружніх, є членами тієї самої міжнародної міжурядової організації, розгляд та врегулювання спірної ситуації здійснюються відповідно до правил і процедур такої організації.

З метою встановлення фактів дискримінаційних та/або недружніх дій інших держав, митних союзів або економічних угруповань центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, проводить відповідне розслідування у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Матеріали такого розслідування розглядаються Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі для прийняття рішення щодо наявності або відсутності факту (фактів) дискримінаційних дій. У разі прийняття позитивного рішення щодо наявності факту (фактів) дискримінаційних дій рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань приймаються органами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності відповідно до їх компетенції.

За рекомендацією Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі на підставі матеріалів розслідування, які свідчать про наявність факту (фактів) дискримінаційних дій, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, спільно з центральним органом виконавчої влади з питань формування та реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України звертається до відповідних державних та/або компетентних органів інших держав або митних союзів чи економічних угруповань з пропозицією щодо розгляду та врегулювання спірної ситуації.

У разі одержання позитивної відповіді від зазначених органів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, формує робочу групу для проведення відповідних переговорів та підготовки в разі потреби відповідних міжнародних договорів міжвідомчого або міжурядового характеру.

Заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань не застосовуються або припиняються в разі припинення відповідними державами, митними союзами або економічними угрупованнями таких дискримінаційних та/або недружніх дій щодо України, підписання відповідної угоди та/або відшкодування шкоди.

У разі якщо дискримінаційні та/або недружні дії щодо України застосовуються державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором та/або

державою-окупантом, заходи у відповідь, визначені частиною третьою цієї статті, можуть застосовуватися за рішенням Кабінету Міністрів України.

{Статтю 29 доповнено новою частиною згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Додатковими заходами, що можуть застосовуватися у відповідь, є:
заборона зовнішньоекономічних операцій або встановлення обмеження на їх здійснення;

скасування тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України шляхом зупинення звільнення від оподаткування ввізним митом, застосування пільгових чи повних ставок ввізного мита або скасування тарифних квот.

{Статтю 29 доповнено новою частиною згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Кабінет Міністрів України приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дії держави-агресора та/або держави-окупанта без дотримання вимог частин четвертої - дев'ятої цієї статті.

{Статтю 29 доповнено новою частиною згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Рішення про застосування заходів у відповідь на дії держави-агресора та/або держави-окупанта має містити строк їх застосування, крім випадків застосування заходів, що призводять до припинення прав, та інших заходів, які за змістом не можуть застосовуватися тимчасово.

{Статтю 29 доповнено новою частиною згідно із Законом № 905-VIII від 24.12.2015}

Рішення про застосування відповідних заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань може бути оскаржено до суду протягом місяця з дня запровадження таких заходів у порядку, встановленому законами України.

{Стаття 29 в редакції Законів № 335-XIV від 22.12.98, № 360-V від 16.11.2006, № 4436-VI від 23.02.2012}

Стаття 30. Обмеження реекспорту

Забороняється реекспорт товарів, імпортованих за рахунок Державного валютного фонду України та валютних фондів місцевих Рад народних депутатів України.

Орган, який є розпорядником Державного валютного фонду України або валютного фонду місцевої Ради народних депутатів України, може дозволити реекспорт в разі неможливості використання імпортованого товару на території України за його призначенням.

Стаття 31. Заходи проти недобросовісної конкуренції та зростаючого імпорту при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Під недобросовісною конкуренцією при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності розуміється:

- здійснення демпінгового імпорту, до якого застосовуються антидемпінгові заходи;
- здійснення субсидованого імпорту, до якого застосовуються компенсаційні заходи;
- здійснення інших дій, що законами України визнаються недобросовісною конкуренцією.

Під зростаючим імпортом розуміється здійснення імпорту в обсягах та/або за умов, що заподіюють значну шкоду або створюють загрозу заподіяння значної шкоди українським виробникам відповідних товарів.

За результатами антидемпінгового, антисубсидиційного або спеціального розслідування відповідно до законів України приймається рішення про застосування антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, яке може бути оскаржено в судовому порядку протягом місяця від дати

запровадження відповідних заходів у порядку, встановленому законами України.

Застосування режимів вільної торгівлі, преференцій, спеціальних пільгових режимів (прикордонної (прибережної) торгівлі, спеціальних (вільних) економічних зон та інших, передбачених законами України), а також податкових, митних та інших пільг, що діють при імпорті в Україну товарів, щодо яких застосовуються антидемпінгові, компенсаційні або спеціальні заходи, зупиняється на строк до закінчення застосування зазначених заходів.

Розділ VI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 32. Загальні засади відповідальності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Україна як держава і всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та іноземні суб'єкти господарської діяльності несуть відповідальність за порушення цього або пов'язаних з ним законів України та/або своїх зобов'язань, які випливають з договорів (контрактів), тільки на умовах і в порядку, визначених законами України.

Україна як держава не несе відповідальності за дії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності не несуть відповідальності за дії України як держави.

Якщо Україна бере участь у зовнішньоекономічній діяльності як суб'єкт такої діяльності згідно з статтею 3 цього Закону, вона несе відповідальність на загальних та рівноправних засадах з іншими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Всі справи та питання щодо визначення відповідальності, які виникають при застосуванні цього та пов'язаних з ним законів України, підсудні судовим органам України. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та іноземні

суб'єкти господарської діяльності мають право на судовий розгляд зазначених справ та питань.

Стаття 33. Види та форми відповідальності у зовнішньоекономічній діяльності

У сфері зовнішньоекономічної діяльності, що визначається цим та пов'язаними з ним законами України, можуть застосовуватися такі види відповідальності:

- майнова відповідальність;
- кримінальна відповідальність.

Майнова відповідальність застосовується у формі матеріального відшкодування прямих, побічних збитків, упущеної вигоди, матеріального відшкодування моральної шкоди, а також майнових санкцій.

Якщо порушення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності або іноземними суб'єктами господарської діяльності цього або пов'язаних з ним законів України призвели до виникнення збитків, втрати вигоди та/або моральної шкоди у інших таких суб'єктів або держави, суб'єкти, що порушили закон, несуть матеріальну відповідальність у повному обсязі.

Кримінальна відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності запроваджується тільки у випадках, передбачених кримінальним законодавством України.

Стаття 34. Відповідальність України як держави

Україна як держава несе майнову відповідальність у повному обсязі перед суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності за всі свої дії, що суперечать чинним законам України і спричиняють збитки (прямі, побічні), моральну шкоду цим суб'єктам та призводять до втрати ними вигоди, а також за інші свої дії, в тому числі й ті, які регулюють зовнішньоекономічну діяльність і прямо не передбачені в цьому Законі, що спричиняють зазначені збитки (шкоду) та призводять до втрати

вигоди, крім випадків, коли такі дії зумовлені неправомірними діями зазначених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Україна як держава відповідає за дії, зазначені в цій статті, всім своїм майном.

Дії державних органів та офіційних службових осіб цих органів вважаються діями України як держави в цілому. Держава несе за них відповідальність, як зазначено у цій статті.

Будь-який суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності або іноземний суб'єкт господарської діяльності має право подати позов до України як держави. Зазначені позови підсудні судам України відповідно до статті 39 цього Закону. Зазначений позов подається суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності за місцем їх постійного знаходження або проживання, іноземними суб'єктами господарської діяльності - за місцезнаходженням державного органу та/або службової особи, що вчинили дії, зазначені у цій статті.

Позов подається у загальному порядку, визначеному цивільно-процесуальним законодавством України. Від імені України як держави в процесі виступають державний орган та/або службова особа, вказані у позові.

Україна як держава має право на регресне відшкодування своїх збитків, що виникли у результаті задоволення зазначеного позову з боку державних органів та/або службових осіб за рахунок їх майна (відповідно балансового або власного).

Стаття 35. Відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності несуть відповідальність у видах та формах, передбачених статтею 33 цього Закону, іншими законами України та/або зовнішньоекономічними договорами (контрактами).

Стаття 36. Порядок здійснення відповідальності

Порядок притягнення до відповідальності, здійснення відповідальності та звільнення від відповідальності визначається процесуальними законами України.

Порядок притягнення до цивільно-правової відповідальності, здійснення такої відповідальності та звільнення від неї може визначатися зовнішньоекономічними договорами (контрактами), якщо це не суперечить чинним законам України.

{Статтю 37 виключено на підставі Закону № 2473-VIII від 21.06.2018}

Розділ VII ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 38. Розгляд спорів, що виникають у процесі зовнішньоекономічної діяльності

Спори, що виникають між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, іноземними суб'єктами господарської діяльності у процесі такої діяльності можуть розглядатися судами України, а також за згодою сторін спору Міжнародним комерційним арбітражним судом та Морською арбітражною комісією при Торгово-промисловій палаті України та іншими органами вирішення спору, якщо це не суперечить чинним законам України або передбачено міжнародними договорами України.

{Стаття 38 із змінами, внесеними згідно із Законами № 68/95-ВР від 15.02.95, № 762-IV від 15.05.2003}

Стаття 39. Спори, що виникають при застосуванні цього Закону

Будь-які спори щодо застосування положень цього Закону та законів, прийнятих на виконання цього Закону, можуть бути предметом розгляду:

- в суді України, якщо одна із сторін у справі - фізична особа та/або держава;

{Абзац другий частини першої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003}

- в господарських судах, якщо сторонами у справі виступають юридичні особи.

{Абзац третій частини першої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003}

Міждержавні спори, які можуть виникнути в результаті дій України при застосуванні цього Закону, вирішуються у погодженому сторонами порядку згідно з нормами міжнародного права.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

№ 1560 - XII від 18.09.1991

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Інвестиції

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

Такими цінностями можуть бути:

кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);

{Абзац другий частини другої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);

майнові права інтелектуальної власності;

{Абзац четвертий частини другої статті 1 в редакції Закону № 1407-IV від 03.02.2004}

сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау");

права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;

інші цінності.

Інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень.

{Частина третя статті 1 в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

Стаття 2. Інвестиційна діяльність

1. Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

2. Інвестиційна діяльність провадиться на основі:

інвестування, що здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності;

державного інвестування, що здійснюється органами державної влади за рахунок коштів державного бюджету, позичкових коштів, а також державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів;

місцевого інвестування, що здійснюється органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів, позичкових коштів, а

також комунальними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів;

державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів;

іноземного інвестування, що здійснюється іноземними державами, юридичними особами та громадянами іноземних держав;

спільного інвестування, що здійснюється юридичними особами та громадянами України, юридичними особами та громадянами іноземних держав.

{Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1955-12 від 10.12.91, № 4218-VI від 22.12.2011; в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

3. Інвестиційна діяльність забезпечується шляхом реалізації інвестиційних проектів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей.

Інвестиційний проект - це комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку національної економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється суб'єктами інвестиційної діяльності з використанням цінностей відповідно до положень цього Закону.

{Абзац другий частини третьої статті 2 в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

Інвестиційний проект оформлюється у вигляді планово-розрахункових документів, необхідних та достатніх для обґрунтування інвестування, організації та управління роботами з реалізації проекту в межах визначених вартості та терміну його реалізації.

{Абзац третій частини третьої статті 2 в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Абзац четвертий частини третьої статті 2 виключено на підставі Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

Інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, розробляється в порядку та за формою, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку.

{Абзац п'ятий частини третьої із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, повинен містити:

резюме (мета проекту, напрями використання інвестицій, відповідність проекту стратегічним програмним документам держави, прогностні обсяги виробництва продукції (товарів, послуг), потреба в інвестиціях, необхідність забезпечення земельною ділянкою або правами на неї (оренда, суперфіцій, емфітевзис) для реалізації проекту, основні показники ефективності проекту, у тому числі енергоефективності, висновки експертизи відповідно до законодавства);

загальну характеристику стану та проблем, пов'язаних з розвитком об'єктів та суб'єктів інвестиційної діяльності (характеристика об'єктів та суб'єктів, продукції (товарів, послуг), результати аналізу ринків збуту продукції (товарів, послуг), аналізу конкурентного потенціалу суб'єкта, зокрема виявлення можливостей розвитку, загроз та проблем у діяльності);

організаційний план, плани маркетингової та виробничої діяльності;

план реалізації проекту (строк введення в дію основних фондів, кадрове забезпечення, організаційна структура та управління проектом, розвиток інфраструктури, заходи з охорони навколишнього природного середовища, джерела фінансування проекту і виплат за зобов'язаннями суб'єкта

інвестиційної діяльності, гарантії та схема повернення інвестицій, якщо таке повернення передбачено проектом);

фінансовий план (оцінка фінансової та економічної спроможності проекту);

інформацію про ризики проекту, запобіжні заходи і страхування ризиків у випадках, передбачених законом;

прогноз економічного та соціального ефекту від реалізації проекту;

прогноз надходжень до бюджетів та державних цільових фондів;

пакет документів з обґрунтуванням оцінки впливу на навколишнє природне середовище.

Інвестиційний проект може містити додаткові відомості залежно від сфери діяльності, в якій передбачається реалізація проекту.

До інвестиційного проекту може включатися проект будівництва, розроблений відповідно до законодавства.

У цьому Законі термін "державний інвестиційний проект" вживається у значенні, наведеному в Бюджетному кодексі України.

{Частина третю статті 2 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Статтю 2 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

4. Інвестиційна діяльність з цінними паперами провадиться у порядку, встановленому законодавством про цінні папери та фондовий ринок.

{Статтю 2 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

5. Державна підтримка для реалізації інвестиційних проектів здійснюється в порядку, встановленому цим Законом, з дотриманням вимог Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" після набрання ним чинності, крім державної підтримки інвестиційних проектів, що здійснюються на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі у

формі концесії, яка надається у порядку, встановленому законами України "Про державно-приватне партнерство" та "Про концесію", та крім державної підтримки інвестиційних проектів, що здійснюються для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на умовах та відповідно до вимог, встановлених Законом України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями".

{Статтю 2 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011; в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017; із змінами, внесеними згідно із Законами № 155-IX від 03.10.2019, № 1116-IX від 17.12.2020}

6. Державне інвестування державних інвестиційних проектів з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії, здійснюється відповідно до вимог бюджетного законодавства.

{Статтю 2 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

7. Місцеве інвестування та підтримка реалізації інвестиційних проектів за рахунок коштів місцевого бюджету та/або кредитів (позик), залучених під місцеві гарантії, здійснюються в порядку, встановленому органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, відповідно до вимог бюджетного законодавства.

{Статтю 2 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

8. Державне або місцеве інвестування в об'єкти приватної власності здійснюється за умови закріплення в державній або комунальній власності частки у статутному капіталі юридичної особи, яка отримує таке інвестування за рахунок бюджетних коштів, залежно від обсягу вкладених інвестицій.

{Статтю 2 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

Стаття 3. Інноваційна діяльність

1. Інноваційною діяльністю є сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність" з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності.

{Частина перша статті 3 в редакції Закону № 4218-VI від 22.12.2011}

Стаття 4. Об'єкти інвестиційної діяльності

Об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

Забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом.

Інвестування та фінансування будівництва об'єктів житлового будівництва з використанням недержавних коштів, залучених від фізичних та юридичних осіб, у тому числі в управління, може здійснюватися виключно через фонди фінансування будівництва, фонди операцій з нерухомістю, інститути спільного інвестування, а також шляхом емісії цільових облігацій підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передачі об'єкта (частини об'єкта) житлового будівництва. Інші способи фінансування будівництва таких об'єктів визначаються виключно законами.

{Статтю 4 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 3201-IV від 15.12.2005; в редакції Закону № 2367-VI від 29.06.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3461-VI від 02.06.2011}

Стаття 5. Суб'єкти інвестиційної діяльності

1. Суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

{Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1955-12 від 10.12.91}

Недержавні пенсійні фонди, інститути спільного інвестування, страховики та фінансові установи - юридичні особи публічного права здійснюють інвестиційну діяльність відповідно до законодавства, що визначає особливості їх діяльності.

{Частину першу статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2367-VI від 29.06.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5080-VI від 05.07.2012}

2. Інвестори - суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності.

3. Учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи України, інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або на підставі доручення інвестора.

Стаття 6. Законодавство про інвестиційну діяльність

Відносини, що виникають при здійсненні інвестиційної діяльності на Україні, регулюються цим Законом, іншими законодавчими актами України.

Інвестиційна діяльність суб'єктів України за її межами регулюється законодавством іноземної держави, на території якої ця діяльність здійснюється, відповідними договорами України, а також спеціальним законодавством України.

{Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1955-12 від 10.12.91}

Особливості здійснення інвестиційної діяльності на території України суб'єктами інвестиційної діяльності, розташованими за межами України, а також цих суб'єктів і суб'єктів України в зонах вільного підприємництва на Україні визначаються спеціальним законодавством України.

Особливості здійснення інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим визначаються Законом України "Про особливості провадження інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим".

{Статтю 6 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 639-VII від 10.10.2013}

II. ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 7. Права суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Всі суб'єкти інвестиційної діяльності незалежно від форм власності та господарювання мають рівні права щодо здійснення інвестиційної діяльності, якщо інше не передбачено законодавчими актами України.

Розміщення інвестицій у будь-яких об'єктах, крім тих, інвестування в які заборонено або обмежено цим Законом, іншими актами законодавства України, визнається невід'ємним правом інвестора і охороняється законом.

2. Інвестор самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій, залучає для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності, у тому числі шляхом організації конкурсів і торгів.

3. За рішенням інвестора права володіння, користування і розпорядження інвестиціями, а також результатами їх здійснення можуть бути передані іншим громадянам та юридичним особам у порядку, встановленому законом. Взаємовідносини при такій передачі прав регулюються ними самостійно на основі договорів.

4. Для інвестування можуть бути залучені фінансові кошти у вигляді кредитів, випуску в установленому законодавством порядку цінних паперів і позик.

Майно інвестора може бути використано ним для забезпечення його зобов'язань. У заставу приймається тільки таке майно, яке перебуває у власності позичальника або належить йому на праві повного господарського відання, якщо інше не передбачено законодавчими актами України. Заставлене майно при порушенні заставних зобов'язань може бути реалізовано відповідно до чинного законодавства.

5. Інвестор має право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктами та результатами інвестицій, включаючи реінвестиції та торговельні операції на території України, відповідно до законодавчих актів України.

Для державних підприємств, що виступають інвесторами за межами України та яким відкрито іпотечний кредит, встановлюється гарантія по цих інвестиціях з боку держави.

6. Інвестор має право на придбання необхідного йому майна у громадян і юридичних осіб безпосередньо або через посередників за цінами і на умовах, що визначаються за домовленістю сторін, якщо це не суперечить законодавству України, без обмеження за обсягом і номенклатурою.

Стаття 8. Обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Інвестор у випадках і порядку, встановлених законодавством України, зобов'язаний:

подати фінансовим органам декларацію про обсяги і джерела здійснюваних ним інвестицій;

одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля";

{Частина першу статті 8 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2059-VIII від 23.05.2017}

одержати дозвіл на виконання будівельних робіт у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності";

{Абзац частини першої статті 8 в редакції Закону № 3038-VI від 17.02.2011}

одержати письмовий звіт експертизи проекту будівництва у випадках та порядку, встановлених статтею 31 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності";

{Абзац частини першої статті 8 в редакції Закону № 185/98-ВР від 05.03.98; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1026-V від 16.05.2007, № 800-VI від 25.12.2008; в редакції Закону № 3038-VI від 17.02.2011; із змінами, внесеними згідно із Законами № 4218-VI від 22.12.2011, № 4220-VI від 22.12.2011}

одержати позитивний висновок державної експертизи інвестиційного проекту у випадках та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

{Частина першу статті 8 доповнено абзацом згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011}

2. Суб'єкти інвестиційної діяльності зобов'язані:

{Абзац другий частини другої статті 8 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

виконувати вимоги державних органів і посадових осіб, що пред'являються в межах їх компетенції;

подавати в установленому порядку бухгалтерську і статистичну звітність;

не допускати недобросовісної конкуренції і виконувати вимоги законодавства про захист економічної конкуренції;

{Абзац п'ятий частини другої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1294-IV від 20.11.2003}

{Абзац шостий частини другої статті 8 виключено на підставі Закону № 1955-12 від 10.12.91}

сплачувати податки, збори (обов'язкові платежі) в розмірах та у порядку, визначених законами України.

{Частина другу статті 8 доповнено абзацом згідно із Законом № 2899-III від 20.12.2001}

3. Для проведення господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню, учасники інвестиційної діяльності повинні одержати відповідну ліцензію, що видається в порядку, встановленому законодавством.

{Частина третя статті 8 в редакції Закону № 3370-IV від 19.01.2006}

Стаття 9. Відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності

Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода).

Укладення договорів, вибір партнерів, визначення зобов'язань, будь-яких інших умов господарських взаємовідносин, що не суперечать законодавству України, є виключною компетенцією суб'єктів інвестиційної діяльності.

Інвестування та фінансування однієї квартири в об'єкті будівництва кількома інвесторами можливе виключно за умови укладення між ними договору в письмовій формі, в якому визначаються частка кожного інвестора та порядок внесення ним відповідної інвестиції.

{Статтю 9 доповнено частиною згідно із Законом № 2367-VI від 29.06.2010}

Втручання державних органів та посадових осіб у реалізацію договірних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності зверх своєї компетенції не допускається.

Стаття 10. Джерела фінансування інвестиційної діяльності

1. Інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок:

власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);

позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);

залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);

бюджетних інвестиційних асигнувань;

безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

ІІІ. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 11. Цілі державного регулювання інвестиційної діяльності

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 4218-VI від 22.12.2011}

При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які

потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища і здоров'я.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 40-IV від 04.07.2002 - набирає чинності з 01.01.2003 року - дію зупинено на 2003 рік згідно із Законом № 380-IV від 26.12.2002, дію зупинено на 2004 рік згідно із Законом № 1344-IV від 27.11.2003, дію зупинено на 2005 рік згідно із Законом № 2285-IV від 23.12.2004; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2505-IV від 25.03.2005, № 2518-VI від 09.09.2010}

Стаття 12. Форми державного регулювання інвестиційної діяльності

1. Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності.

2. Управління державними інвестиціями здійснюється органами державної влади та органами влади Автономної Республіки Крим та включає планування, визначення умов і виконання конкретних дій по інвестуванню бюджетних і позабюджетних коштів.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

3. Регулювання умов інвестиційної діяльності здійснюється шляхом:

{Абзац другий частини третьої статті 12 виключено на підставі Закону № 2899-III від 20.12.2001}

{Абзац третій частини третьої статті 12 виключено на підставі Закону № 2899-III від 20.12.2001}

подання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв;

{Абзац п'ятий частини третьої статті 12 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції;

{Абзац частини третьої статті 12 в редакції Закону № 1294-IV від 20.11.2003}

роздержавлення і приватизації власності;

визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами;

політики ціноутворення;

проведення державної експертизи інвестиційних проектів;

{Абзац десятий частини третьої статті 12 в редакції Закону № 185/98-ВР від 05.03.98; із змінами, внесеними згідно із Законами № 4218-VI від 22.12.2011, № 4220-VI від 22.12.2011}

інших заходів.

Стаття 12¹. Державна підтримка для реалізації інвестиційних проектів

{Назва статті 12¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

1. Напрями інвестиційної діяльності, за якими надається державна підтримка для реалізації інвестиційних проектів, визначаються стратегічними або програмними документами, затвердженими в установленому законодавством порядку.

Державна підтримка для реалізації інвестиційних проектів надається шляхом:

співфінансування реалізації інвестиційних проектів за рахунок коштів державного бюджету;

надання відповідно до законодавства для реалізації інвестиційних проектів державних гарантій з метою забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченнями суб'єкта господарювання;

кредитування за рахунок коштів державного бюджету суб'єктів господарювання для реалізації інвестиційних проектів;

повної або часткової компенсації за рахунок коштів державного бюджету відсотків за кредитами суб'єктів господарювання для реалізації інвестиційних проектів;

застосування інших форм, передбачених цим Законом.

{Частина перша статті 12¹ в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Частину другу статті 12¹ виключено на підставі Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

3. Відбір інвестиційних проектів, для реалізації яких надається державна підтримка, здійснюється на конкурсній основі з урахуванням результатів державної експертизи, проведеної відповідно до статті 15 цього Закону.

Перелік документів, що подаються для такого відбору, а також порядок та критерії відбору встановлюються Кабінетом Міністрів України для кожного напрямку, за яким надається державна підтримка для реалізації відповідних інвестиційних проектів.

{Частина третя статті 12¹ в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

4. Основні принципи надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів визначаються законом.

{Абзац перший частини четвертої статті 12¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

Надання такої державної підтримки здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Органи, які проводять конкурсний відбір інвестиційних проектів (крім інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду

регіонального розвитку), подають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, інформацію про відібрані інвестиційні проекти за затвердженою ним формою.

Інформація про відібрані державні інвестиційні проекти та інвестиційні проекти, для реалізації яких надається державна підтримка, вноситься до Державного реєстру інвестиційних проектів, ведення якого здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина п'ята статті 12¹ в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

6. Інформація щодо інвестиційних проектів оприлюднюється шляхом розміщення витягу з Державного реєстру інвестиційних проектів на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

{Частина шоста статті 12¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Закон доповнено статтею 12¹ згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, на підставі поданих суб'єктами інвестиційної діяльності звітів про стан (результати) реалізації інвестиційного проекту, для реалізації якого надано державну підтримку, і даних Державного реєстру інвестиційних проектів забезпечує здійснення моніторингу та проведення аналізу ефективності державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів та використання державних капітальних вкладень у встановленому ним порядку.

Результати такого моніторингу та аналізу використовуються органами виконавчої влади під час складання проекту Державного бюджету України на наступний рік, а також для формування пропозицій до Державного бюджету

України на наступні бюджетні періоди щодо видатків, спрямованих на державну підтримку для реалізації інвестиційних проєктів.

{Статтю 12¹ доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, забезпечує збереження ним конфіденційної інформації, пов'язаної з інвестиційними проєктами.

{Статтю 12¹ доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Статтю 12² виключено на підставі Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

Стаття 13. Порядок прийняття рішень щодо державних інвестицій

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

1. Рішення щодо державних інвестиційних проєктів приймаються відповідно до бюджетного законодавства та цього Закону.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011; в редакції Закону № 1981-VIII від 23.03.2017}

{Частина другу статті 13 виключено на підставі Закону № 4218-VI від 22.12.2011}

3. Верховна Рада України затверджує у складі Основних напрямів економічного і соціального розвитку держави обсяги державних інвестицій, здійснюваних за рахунок коштів державного бюджету.

{Частина третя статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

Стаття 14. Порядок розміщення державного замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві

1. Однією із форм реалізації державних інвестицій є державне замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві.

{Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

2. Державне замовлення розміщується, як правило, на конкурсній основі з урахуванням економічної вигідності цих замовлень для підприємств та організацій.

3. Прийняття в експлуатацію об'єктів державного замовлення провадиться в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

Стаття 15. Державна експертиза інвестиційних проектів

1. Обов'язковій державній експертизі підлягають інвестиційні проекти, що реалізуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також за рахунок кредитів, наданих під державні гарантії, інших форм державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів, передбачених цим Законом, крім інвестиційних проектів, що здійснюються на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі у формі концесії, та об'єктів будівництва, що споруджуються (реконструюються) із залученням коштів Фонду енергоефективності, та крім інвестиційних проектів із значними інвестиціями, що реалізуються відповідно до Закону України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями".

{Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1981-VIII від 23.03.2017, № 2095-VIII від 08.06.2017, № 155-IX від 03.10.2019, № 1116-IX від 17.12.2020}

2. Державна експертиза інвестиційних проектів проводиться в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, крім інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

{Абзац перший частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

Інвестиційні проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають розгляду відповідно до бюджетного законодавства.

{Частину другу статті 15 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1981-VIII від 23.03.2017}

3. Державна експертиза інвестиційних проектів повинна враховувати оцінку економічної ефективності

Стаття 16. Регулювання інвестиційної діяльності Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування

{Назва статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень здійснюють регулювання інвестиційної діяльності на своїй території, в тому числі шляхом погодження питань про створення виробничих і соціальних об'єктів, використання природних ресурсів суб'єктами інвестиційної діяльності.

{Частину другу статті 16 виключено на підставі Закону № 1955-12 від 10.12.91}

{Текст статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011}

Стаття 17. Ціноутворення в інвестиційній діяльності

Вартість продукції, робіт і послуг у процесі інвестиційної діяльності визначається за вільними цінами і тарифами, в тому числі за підсумками конкурсів (торгів), а у випадках, передбачених законодавчими актами, за державними фіксованими та регульованими цінами і тарифами.

Вартість будівництва визначається на підставі затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, які є обов'язковими під час здійснення будівництва об'єктів із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, кредитів, наданих під державні гарантії.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону № 185/98-ВР від 05.03.98; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4218-VI від 22.12.2011, в редакції Закону № 124-IX від 20.09.2019}

IV. ГАРАНТІЇ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ЗАХИСТ ІНВЕСТИЦІЙ

Стаття 18. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів.

Умови договорів, укладених між суб'єктами інвестиційної діяльності, зберігають свою чинність на весь строк дії цих договорів і у випадках, коли після їх укладення законодавством (крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності) встановлено умови, що погіршують становище суб'єктів або обмежують їх права, якщо вони не дійшли згоди про зміну умов договору.

{Абзац другий частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2899-III від 20.12.2001}

2. Державні органи та їх посадові особи не мають права втручатися в діяльність суб'єктів інвестиційної діяльності, крім випадків, коли таке втручання допускається чинним законодавством і здійснюється в межах компетенції цих органів та посадових осіб.

Ніхто не має права обмежувати права інвесторів у виборі об'єктів інвестування, за винятком випадків, передбачених цим Законом.

У разі прийняття державними або іншими органами актів, що порушують права інвесторів і учасників інвестиційної діяльності, збитки, завдані суб'єктам інвестиційної діяльності, підлягають відшкодуванню у повному обсязі цими органами. Спори про відшкодування збитків розв'язуються судом.

{Абзац третьої частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003}

Стаття 19. Захист інвестицій

1. Захист інвестицій - це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

Держава гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечується законодавством України, а також міжнародними договорами України. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим, що виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови і порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестицій.

З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій.

Державні гарантії захисту інвестицій - це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів). Державні гарантії захисту інвестицій

не можуть бути скасовані або зружені стосовно інвестицій, здійснених у період дії цих гарантій.

2. Інвестиції не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Такі заходи можуть застосовуватися лише на основі законодавчих актів України з відшкодуванням інвестору в повному обсязі збитків, заподіяних у зв'язку з припиненням інвестиційної діяльності. Порядок відшкодування збитків інвестору визначається в зазначених актах.

Внесені або придбані інвесторами цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери, платежі за набуте майно або за орендні права у разі вилучення відповідно до законодавчих актів України відшкодовуються інвесторам, за винятком сум, що виявилися використаними або втраченими в результаті дій самих інвесторів або вчинених за їх участю.

3. Спори, що виникають в результаті здійснення інвестиційної діяльності, розглядаються відповідно судом або третейським судом.

4. Інвестиції можуть, а у випадках, передбачених законодавством, мають бути застраховані.

Стаття 20. Відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності

При недодержанні договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, передбачену законодавством України і укладеними договорами.

Сплата штрафів і неустойок за порушення умов договорів, а також відшкодування завданих збитків не звільняють винну сторону від виконання зобов'язань, якщо інше не передбачено законом або договором.

Стаття 21. Умови припинення інвестиційної діяльності

Зупинення або припинення інвестиційної діяльності провадиться за рішенням:

інвесторів, при цьому інвестори відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності;

правомочного державного органу.

Рішення державного органу про зупинення або припинення інвестиційної діяльності може бути прийнято з таких причин:

якщо її продовження може призвести до порушення встановлених законодавством санітарно-гігієнічних, архітектурних, екологічних та інших норм, прав та інтересів громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом;

оголошення в установленому законом порядку інвестора банкрутом внаслідок неплатоспроможності;

стихійного лиха;

запровадження надзвичайного стану.

Стаття 22. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві про інвестиційну діяльність України, то застосовуються правила міжнародного договору.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ»

від 11.01.2001 № 2210 – III

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Терміни, що вживаються в цьому Законі, мають таке значення:

економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти

господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку;

єдиний майновий комплекс - усі види майна, що сукупно забезпечують господарську діяльність суб'єкта господарювання, у тому числі будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, включаючи права на земельні ділянки, в тому числі цілісний майновий комплекс;

інформація - відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

контроль - вирішальний вплив однієї чи декількох пов'язаних юридичних та/або фізичних осіб на господарську діяльність суб'єкта господарювання чи його частини, який здійснюється безпосередньо або через інших осіб, зокрема завдяки: праву володіння чи користування всіма активами чи їх значною частиною; праву, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління суб'єкта господарювання; укладенню договорів і контрактів, які дають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання; заміщенню посади керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особою, яка вже обіймає одну чи кілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання; обійманню більше половини посад членів спостережної ради,

правління, інших наглядових чи виконавчих органів суб'єкта господарювання особами, які вже обіймають одну чи кілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання. Пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання. Зокрема, пов'язаними фізичними особами вважаються такі, які є подружжям, батьками та дітьми, братами та (або) сестрами;

малий та середній підприємець - суб'єкт господарювання, доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній фінансовий рік чи вартість активів якого не перевищує суми, еквівалентної 500 тисячам євро, визначеної за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року, якщо на ринках, на яких діє цей підприємець, є конкуренти із значно більшою ринковою часткою;

монополізація - досягнення суб'єктом господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку товару, підтримання або посилення цього становища;

органи влади - міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринку цінних паперів, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади;

об'єднання - об'єднання юридичних та (або) фізичних осіб, у тому числі об'єднання підприємств, а також громадські організації;

органи адміністративно-господарського управління та контролю - суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування;

органи Антимонопольного комітету України - Антимонопольний комітет України, постійно діючі та тимчасові адміністративні колегії Антимонопольного комітету України, державний уповноважений Антимонопольного комітету України, адміністративні колегії територіальних відділень Антимонопольного комітету України;

ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;

суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності. Господарською діяльністю не вважається діяльність фізичної особи з придбання товарів народного споживання для кінцевого споживання;

товар - будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цим Законом регулюються відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією.

2. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Стаття 3. Законодавство про захист економічної конкуренції

1. Законодавство про захист економічної конкуренції ґрунтується на нормах, установлених Конституцією України, і складається із цього Закону, законів України "Про Антимонопольний комітет України", "Про захист від недобросовісної конкуренції", інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

3. Особливості застосування законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема щодо певних галузей промисловості, можуть бути встановлені виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Стаття 4. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму

1. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

2. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

3. Органи державної влади, до компетенції яких належить забезпечення державного регулювання та управління у відповідних галузях економіки, проводять моніторинг ринків цих галузей з метою аналізу та прогнозування їх розвитку.

{Статтю 4 доповнено частиною згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

4. Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

5. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.

6. З метою однакового застосування норм законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, Антимонопольний комітет України дає рекомендаційні роз'яснення з питань застосування цього законодавства.

Розділ II АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

Стаття 5. Узгоджені дії

1. Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання.

{Абзац другий частини першої статті 5 в редакції Закону № 2596-IV від 31.05.2005}

2. Особи, які чинять або мають намір чинити узгоджені дії, є учасниками узгоджених дій.

Стаття 6. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання

1. Антиконтурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

2. Антиконтурентними узгодженими діями, зокрема, визнаються узгоджені дії, які стосуються:

- 1) встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів;
- 2) обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними;
- 3) розподілу ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками;
- 4) спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів;
- 5) усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців;
- 6) застосування різних умов до рівнозначних угод з іншими суб'єктами господарювання, що ставить останніх у невідгідне становище в конкуренції;
- 7) укладення угод за умови прийняття іншими суб'єктами господарювання додаткових зобов'язань, які за своїм змістом або згідно з торговими та іншими

чесними звичаями в підприємницькій діяльності не стосуються предмета цих угод;

8) суттєвого обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин.

3. Антиконтурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).

{Статтю 6 доповнено частиною згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

4. Вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

5. Особа, що вчинила антиконкурентні узгоджені дії, але раніше за інших учасників цих дій добровільно повідомила про це Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення та надала інформацію, яка має суттєве значення для прийняття рішення у справі, звільняється від відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій, передбаченої статтею 52 цього Закону.

Органи Антимонопольного комітету України на підставі вмотивованого клопотання в інтересах розслідування справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції забезпечують конфіденційність інформації про особу.

{Частина п'яту статті 6 доповнено абзацом згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Не може бути звільнена від відповідальності особа, визначена у цій частині, якщо вона:

не вжила ефективних заходів стосовно припинення нею антиконкурентних узгоджених дій після повідомлення про них Антимонопольному комітету України;

була ініціатором чи забезпечувала керівництво антиконкурентними узгодженими діями;

не надала всіх доказів або інформації стосовно вчинення нею порушення, про які їй було відомо та які вона могла безперешкодно отримати.

Стаття 7. Узгоджені дії малих або середніх підприємців

Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до будь-яких добровільних узгоджених дій малих або середніх підприємців щодо спільного придбання товарів, які не призводять до суттєвого обмеження конкуренції та сприяють підвищенню конкурентоспроможності малих або середніх підприємців.

Стаття 8. Узгоджені дії стосовно постачання та використання товарів

1. Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до узгоджених дій щодо постачання чи використання товарів, якщо учасник узгоджених дій стосовно іншого учасника узгоджених дій встановлює обмеження на:

використання поставлених ним товарів чи товарів інших постачальників;

придбання в інших суб'єктів господарювання або продаж іншим суб'єктам господарювання чи споживачам інших товарів;

придбання товарів, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не належать до предмета угоди;

формування цін або інших умов договору про продаж поставленого товару іншим суб'єктам господарювання чи споживачам.

2. До узгоджених дій, передбачених частиною першою цієї статті, застосовуються положення статті 6 цього Закону, якщо такі узгоджені дії:

призводять до суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині, у тому числі монополізації відповідних ринків;
обмежують доступ на ринок інших суб'єктів господарювання;
призводять до економічно необґрунтованого підвищення цін або дефіциту товарів.

Стаття 9. Узгоджені дії стосовно прав інтелектуальної власності

1. Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до угод про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об'єкта права інтелектуальної власності в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону угоди, якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

2. Вважається, що не виходять за межі прав, зазначених у частині першій цієї статті, обмеження стосовно обсягу прав, які передаються, строку та території дії дозволу на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також виду діяльності, сфери використання, мінімального обсягу виробництва.

Стаття 10. Узгоджені дії, які можуть бути дозволені

1. Узгоджені дії, передбачені статтею 6 цього Закону, можуть бути дозволені відповідними органами Антимонопольного комітету України, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють:

- вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару;
- техніко-технологічному, економічному розвитку;
- розвитку малих або середніх підприємств;
- оптимізації експорту чи імпорту товарів;
- розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари;
- раціоналізації виробництва.

2. Узгоджені дії, передбачені в частині першій цієї статті, не можуть бути дозволені органами Антимонопольного комітету України, якщо конкуренція суттєво обмежується на всьому ринку чи в значній його частині.

3. Кабінет Міністрів України може дозволити узгоджені дії, на які Антимонопольним комітетом України не було надано дозволу відповідно до частини другої цієї статті, якщо учасники узгоджених дій доведуть, що позитивний ефект для суспільних інтересів переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

4. Дозвіл згідно з частиною третьою цієї статті не може бути наданий, якщо: учасники узгоджених дій застосовують обмеження, які не є необхідними для реалізації узгоджених дій;

обмеження конкуренції становить загрозу системі ринкової економіки.

5. Вчинення узгоджених дій, передбачених цією статтею, забороняється до отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України або Кабінету Міністрів України.

{Частина п'ята статті 10 в редакції Закону № 2596-IV від 31.05.2005}

Стаття 11. Типові вимоги до узгоджених дій

1. Антимонопольний комітет України може визначати типові вимоги до узгоджених дій, передбачених у статтях 7, 8, 9 і 10 цього Закону.

2. Узгоджені дії, що відповідають типовим вимогам до певних видів узгоджених дій, встановлених Антимонопольним комітетом України, дозволяються і не потребують дозволу органів Антимонопольного комітету України відповідно до частини першої статті 10 цього Закону, якщо про це прямо вказано в рішенні Антимонопольного комітету України про встановлення типових вимог.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Стаття 12. Монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

1. Суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

2. Монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

3. Монопольним (домінуючим) також може бути визнане становище суб'єкта господарювання, якщо його частка на ринку товару становить 35 або менше відсотків, але він не зазнає значної конкуренції, зокрема внаслідок порівняно невеликого розміру часток ринку, які належать конкурентам.

4. Вважається, що кожен із двох чи більше суб'єктів господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо стосовно певного виду товару між ними немає конкуренції або є незначна конкуренція і щодо них, разом узятих, виконується одна з умов, передбачених частиною першою цієї статті.

5. Монопольним (домінуючим) вважається також становище кожного з кількох суб'єктів господарювання, якщо стосовно них виконуються такі умови:

сукупна частка не більше ніж трьох суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 50 відсотків;

сукупна частка не більше ніж п'яти суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 70 відсотків -

і при цьому вони не доведуть, що стосовно них не виконуються умови частини четвертої цієї статті.

Стаття 13. Зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку

1. Зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополюне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

2. Зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається:

1) встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

2) застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин;

3) обумовлення укладання угод прийняттям суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору;

4) обмеження виробництва, ринків або технічного розвитку, що завдало чи може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, покупцям, продавцям;

5) часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання;

б) суттєве обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин;

7) створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.

3. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 14. Висновки щодо кваліфікації дій

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України може надавати суб'єктам господарювання на підставі наданої ними інформації висновки у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням статей 6, 10 та 13 цього Закону та статті 15⁻¹ Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції".

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

Розділ III. АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОРГАНІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Стаття 15. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

1. Антиконтурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого

самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

2. Антиконтурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються:

заборона або перешкоджання створенню нових підприємств чи здійснення підприємництва в інших організаційних формах у будь-якій сфері діяльності, а також встановлення обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до вступу в асоціації, концерни, міжгалузеві, регіональні чи інші форми об'єднань або здійснення узгоджених дій концентрації суб'єктів господарювання в інших формах;

{Абзац третій частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;

будь-яка дія, спрямована на централізований розподіл товарів, а також розподіл ринків між суб'єктами господарювання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи закупівель або за колом споживачів чи продавців;

встановлення заборони на реалізацію певних товарів з одного регіону країни в іншому або надання дозволу на реалізацію товарів з одного регіону в іншому в певному обсязі чи за виконання певних умов;

надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване

становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;

дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;

дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

3. Вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 16. Заборона делегування повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування

Органам влади та органам місцевого самоврядування забороняється делегування окремих владних повноважень об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Стаття 17. Заборона схилення до порушень законодавства про захист економічної конкуренції та їх легітимації

Забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Розділ IV. ОБМЕЖУВАЛЬНА ТА ДИСКРИМІНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ

Стаття 18. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань

1. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється схилити інших суб'єктів господарювання до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяти вчиненню таких порушень.

2. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється примушувати інших суб'єктів господарювання:

до антиконкурентних узгоджених дій, визначених статтею 6 цього Закону;

до узгоджених дій, визначених статтями 7, 8, 9 та 10 цього Закону;

до участі у концентрації суб'єктів господарювання, визначеної статтею 22 цього Закону.

Стаття 19. Неправомірне використання суб'єктом господарювання ринкового становища

1. Суб'єктам господарювання, які отримали дозвіл відповідних органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії відповідно до частини першої статті 10 цього Закону, суб'єктам господарювання, узгоджені дії яких дозволені згідно із статтями 7, 8 і 9 цього Закону, забороняється встановлювати щодо господарської діяльності суб'єктів господарювання обмеження, які, як правило, не застосовуються до інших суб'єктів господарювання, або застосовувати без об'єктивно виправданих причин різний підхід до різних суб'єктів господарювання.

2. Суб'єктам господарювання, які відповідно до частини третьої статті 10 цього Закону отримали дозвіл Кабінету Міністрів України на узгоджені дії незалежно від наявності в них монопольного становища, забороняється вчиняти дії, що вважаються зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, відповідно до статті 13 цього Закону.

3. Суб'єктам господарювання, зазначеним у частині першій цієї статті, забороняється схилити інших суб'єктів господарювання до надання будь-яким суб'єктам господарювання без об'єктивних причин переважних умов у господарській діяльності.

4. Положення частин першої та третьої цієї статті застосовуються також до суб'єктів господарювання, якщо від них через відсутність альтернативних джерел отримання чи постачання певного виду товарів залежать малі або середні підприємці. Продавець певного виду товарів вважається таким, що залежить від покупця, якщо цей покупець отримує від такого продавця, крім традиційних торговельних знижок чи винагород в іншій формі, особливу винагороду, яку не отримують інші подібні покупці.

Стаття 20. Дискримінація конкурентів суб'єктами господарювання

Суб'єктам господарювання, що мають значно більший ринковий вплив порівняно з малими або середніми підприємцями, які є їх конкурентами, забороняється створення перешкод у господарській діяльності малим або середнім підприємцям, зокрема вчинення дій, заборонених згідно з частинами першою та третьою статті 19 цього Закону.

Стаття 21. Обмежувальна діяльність об'єднань

1. Не допускається обмежувальна діяльність об'єднань шляхом відмови суб'єктові господарювання у прийнятті до такого об'єднання, яка ставить його у не вигідне становище в конкуренції, якщо така відмова є необґрунтованою і невиправданою.

2. Частина перша цієї статті застосовується до об'єднань, якщо стосовно них виконуються такі умови:

об'єднання може об'єднати всіх учасників певного ринку чи території;

об'єднання створюється чи діє для досягнення цілей, що не передбачають отримання прибутку;

створення та діяльність об'єднання не призводить до економічної концентрації та антиконкурентних узгоджених дій згідно з цим Законом.

Розділ V. КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 22. Концентрація суб'єктів господарювання

1. З метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання (далі - концентрація).

2. Концентрацією визнається:

1) злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого;

2) набуття безпосередньо або через інших осіб контролю одним або кількома суб'єктами господарювання над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання, зокрема, шляхом:

а) безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність іншим способом активів у вигляді єдиного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування активами у вигляді єдиного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, в тому числі придбання активів суб'єкта господарювання, що ліквідується;

{Підпункт "а" пункту 2 частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2269-VIII від 18.01.2018}

б) призначення або обрання на посаду керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особи, яка вже обіймає одну чи кілька з перелічених посад в інших суб'єктах господарювання, або створення ситуації, при якій

більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів двох чи більше суб'єктів господарювання обіймають одні й ті самі особи;

{Підпункт "в" пункту 2 частини другої статті 22 виключено на підставі Закону № 2596-IV від 31.05.2005}

3) створення суб'єкта господарювання двома і більше суб'єктами господарювання, який протягом тривалого періоду буде самостійно здійснювати господарську діяльність, але при цьому таке створення не призводить до координації конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили цей суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання;

{Частину другу статті 22 доповнено пунктом згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

4) безпосереднє або опосередковане придбання, набуття у власність іншим способом чи одержання в управління часток (акцій, паїв), що забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання.

3. Не вважаються концентрацією:

1) створення суб'єкта господарювання, метою чи внаслідок створення якого здійснюється координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання. Такі дії розглядаються як узгоджені дії відповідно до абзацу другого частини першої статті 5 цього Закону;

2) придбання часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, якщо це придбання здійснюється з метою їх наступного перепродажу за умови, що зазначена особа не бере участі в голосуванні у

вищому органі чи інших органах управління суб'єкта господарювання. У такому випадку наступний перепродаж має бути здійснений протягом одного року з дня придбання часток (акцій, паїв). На клопотання зазначених осіб із обґрунтуванням про неможливість здійснення наступного перепродажу органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти рішення про продовження цього строку;

3) дії, які здійснюються між суб'єктами господарювання, пов'язаними відносинами контролю, у випадках, передбачених частиною другою цієї статті, крім випадків набуття такого контролю без отримання дозволу Антимонопольного комітету України, якщо необхідність отримання такого дозволу передбачена законом;

4) набуття контролю над суб'єктом господарювання або його частиною, в тому числі завдяки праву управління та розпорядження його майном арбітражним керуючим, службовою чи посадовою особою органу державної влади;

5) набуття у власність банком чи іншою фінансовою установою активів у вигляді єдиного майнового комплексу, часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання у разі, якщо таке набуття у власність передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до Закону України "Про фінансову реструктуризацію", шляхом звернення стягнення на предмет застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження, за умови їх наступного відчуження суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з цим банком чи з цією фінансовою установою, протягом двох років з дня такого набуття у власність.

{Частина третю статті 22 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 112-IX від 19.09.2019 - зміна втрачає чинність одночасно із втратою чинності Законом України "Про фінансову реструктуризацію" - див. п.2 розділу II Закону № 112-IX від 19.09.2019}

Стаття 23. Учасники концентрації суб'єктів господарювання

Учасниками концентрації визнаються:

суб'єкти господарювання, стосовно яких здійснюється або має здійснитися злиття, приєднання;

суб'єкти господарювання, які набувають або мають намір набути контроль над суб'єктом господарювання, та суб'єкти господарювання, щодо яких набувається або має набутися контроль;

{Абзац третій статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

суб'єкти господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) яких набуваються у власність, одержуються в управління (користування), оренду, лізинг, концесію або мають набутися, та їх покупці (одержувачі), набувачі;

суб'єкти господарювання, що є або мають намір стати засновниками (учасниками) новостворюваного суб'єкта господарювання. У разі коли одним із засновників є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, орган адміністративно-господарського управління та контролю, учасником концентрації вважається також суб'єкт господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) якого вносяться до статутного капіталу новостворюваного суб'єкта господарювання;

фізичні та юридичні особи, пов'язані з учасниками концентрації, зазначеними в абзацах другому - п'ятому цієї статті, відносинами контролю, що дає підстави визнати відповідну групу осіб згідно із статтею 1 цього Закону єдиним суб'єктом господарювання.

Стаття 24. Випадки, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Концентрація може бути здійснена лише за умови попереднього одержання дозволу Антимонопольного комітету України чи адміністративної колегії Антимонопольного комітету України у випадках,

передбачених частиною другою статті 22 цього Закону та іншими нормативно-правовими актами, якщо:

сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 30 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, при цьому вартість (сукупна вартість) активів або обсяг (сукупний обсяг) реалізації товарів в Україні не менш як у двох учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищує суму, еквівалентну 4 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, у кожного; або

сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів в Україні суб'єкта господарювання, щодо якого набувається контроль, або суб'єкта, активи, частки (акції, паї) якого набуваються у власність чи одержуються в управління і користування, або хоча б одного із засновників створюваного суб'єкта господарювання, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік перевищує суму, еквівалентну 8 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, і при цьому обсяг реалізації товарів хоча б одного іншого учасника концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 150 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року.

{Частина перша статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005; в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016}

2. При розрахунку обсягів реалізації товарів учасників концентрації використовується сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вирахуванням суми податку на додану вартість, акцизного податку, інших податків або зборів, базою для оподаткування в яких є оборот, за останній фінансовий звітний рік, що передував поданню заяви. Кошти, отримані від реалізації товарів у межах однієї групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, якщо такий облік ведеться, не враховуються.

{Частина друга статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

3. Якщо учасниками концентрації виступають комерційні банки, для розрахунку вартості активів та обсягів реалізації використовується десята частина вартості активів комерційного банку. У випадках, коли учасниками концентрації є страховики, для розрахунку вартості активів страховика використовується сума неттоактивів, а для розрахунку обсягів реалізації товарів - сума доходів від страхової діяльності, визначених відповідно до законодавства України про страхову діяльність.

4. Порядок обчислення порогових показників, що використовуються для цілей цієї статті, а також його особливості стосовно окремих категорій суб'єктів господарювання встановлюються Антимонопольним комітетом України.

5. Концентрація, яка потребує дозволу відповідно до частини першої цієї статті, забороняється до надання дозволу на її здійснення. До надання такого дозволу учасники концентрації зобов'язані утримуватися від дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції та неможливості відновлення початкового стану.

6. Дозвіл на концентрацію не надається, якщо така концентрація заборонена відповідно до Закону України "Про санкції".

{Статтю 24 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

Стаття 25. Підстави надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України надають дозвіл на концентрацію у разі, якщо вона не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині.

2. Кабінет Міністрів України може дозволити концентрацію, на здійснення якої Антимонопольний комітет України не надав дозволу як на таку, що не відповідає умовам частини першої цієї статті, якщо позитивний ефект для суспільних інтересів зазначеної концентрації переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

3. Дозвіл згідно з частиною другою цієї статті не може бути наданий, якщо обмеження конкуренції, зумовлені концентрацією:

не є необхідними для досягнення мети концентрації;
становлять загрозу системі ринкової економіки.

Розділ VI. РОЗГЛЯД ЗАЯВ ТА СПРАВ ПРО НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА УЗГОДЖЕНІ ДІЇ, КОНЦЕНТРАЦІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 26. Подання заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Учасники узгоджених дій, учасники концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України, звертаються:

із заявою про надання дозволу на узгоджені дії - до Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень;

із заявою про надання дозволу на концентрацію - до Антимонопольного комітету України.

Учасники узгоджених дій, концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю подають спільну заяву. Інформація з обмеженим доступом, необхідна для розгляду заяви, може подаватися до відповідних органів Антимонопольного комітету України цими особами окремо.

Зазначені особи можуть визначити особу, яка представляє їх інтереси та подає заяву.

Заява та додані до неї документи мають містити повну та достовірну інформацію.

У разі подання недостовірної інформації заявники несуть відповідальність згідно із статтею 52 цього Закону.

2. Заява вважається прийнятою до розгляду після 15 днів з дня її надходження, якщо протягом цього часу державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова його територіального відділення не повернули заявнику заяву із повідомленням, що вона та інші документи не відповідають встановленим Антимонопольним комітетом України вимогам і це перешкоджає її розгляду та якщо концентрація не заборонена відповідно до Закону України "Про санкції".

{Абзац перший частини другої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

У разі, якщо учасник концентрації відмовляє іншому учаснику концентрації - заявнику у наданні документів та іншої інформації, необхідної для розгляду Антимонопольним комітетом України чи адміністративною колегією Антимонопольного комітету України заяви, державний уповноважений Антимонопольного комітету України на підставі звернення заявника приймає розпорядження про надання учасником концентрації такої інформації у

визначений строк. Про прийняте розпорядження повідомляється заявнику. Заява вважається прийнятою до розгляду після отримання всієї інформації, передбаченої цим розпорядженням.

3. За зверненням заявника органи Антимонопольного комітету України проводять попередні консультації щодо інформації та документів, які є необхідними для розгляду відповідної заяви, у тому числі для розгляду за спрощеною процедурою, а також протягом строку, встановленого частиною другою цієї статті, щодо виправлення можливих недоліків у поданій заяві.

У разі ненадання заявниками відомостей про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) суб'єктів господарювання - учасників концентрації Антимонопольний комітет України приймає рішення про відмову у розгляді заяви про надання дозволу на концентрацію, узгоджені дії суб'єктів господарювання.

Термін "кінцевий бенефіціарний власник (контролер)" вживається у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

{Статтю 26 доповнено новою частиною згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

4. Якщо дозвіл на узгоджені дії було надано органами Антимонопольного комітету України на конкретно визначений строк, суб'єкти господарювання мають право звернутися до органів Антимонопольного комітету України із заявою про продовження дії дозволу. Така заява подається за три місяці до закінчення строку дії дозволу.

5. У разі, якщо узгоджені дії чи концентрація провадяться із застосуванням конкурсних процедур (торги, аукціони, конкурси, тендери тощо), заява може подаватись як до початку конкурсної процедури, так і після, але не пізніше

тридцяти днів з дати оголошення переможця, якщо інше не передбачено законом.

6. Якщо суб'єкт господарювання вчиняє рівноцінні узгоджені дії з різними суб'єктами господарювання, заява може бути подана щодо однієї узгодженої дії за умови надання інформації щодо всіх інших учасників узгоджених дій у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

Стаття 27. Розгляд заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на узгоджені дії протягом трьох місяців з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

Заява про зміни в узгоджених діях, на які було отримано дозвіл органу Антимонопольного комітету України, що не змінюють кола учасників і не поширюються на інші товарні ринки, розглядається органами Антимонопольного комітету України протягом тридцяти днів.

Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на концентрацію протягом тридцяти днів з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України розглядає заяву за спрощеною процедурою протягом 25 днів з дня її надходження у разі, якщо:

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

лише один учасник концентрації здійснює діяльність на території України, або

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

сукупна частка учасників концентрації на одному і тому самому товарному ринку не перевищує 15 відсотків, або

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

частки або сукупні частки учасників концентрації не перевищують 20 відсотків на товарних ринках, на яких реалізується продукція (товари, роботи, послуги), без придбання або реалізації якої господарська діяльність будь-якого іншого учасника концентрації, є неможливою.

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України може прийняти рішення про розгляд заяви за процедурою, передбаченою абзацом третім цієї частини, якщо обставини, передбачені абзацами п'ятим - сьомим цієї частини, або інші обставини, що можуть вплинути на прийняття рішення відповідно до частини першої статті 25 цього Закону, потребують додаткового вивчення.

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

2. Заява залишається без розгляду у випадку надходження від заявника клопотання про відкликання заяви та якщо концентрація заборонена відповідно до Закону України "Про санкції", про що приймається розпорядження відповідних органів Антимонопольного комітету України.

{Частина друга статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

3. Залишення заяви без розгляду не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з повторною заявою.

4. Інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а саме щодо: організаційно-правової форми учасників узгоджених дій, їх місцезнаходження та їх представництв, філій, а також виду та змісту узгоджених дій може бути опублікована в друкованих чи електронних засобах масової інформації або оприлюднена Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням в інший спосіб.

Крім того, може бути оприлюднена й інша інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а також інформація щодо концентрації, якщо така інформація раніше була публічно оголошена або заявник не заперечує проти такої публікації.

Стаття 28. Прийняття рішень у заявах про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону, органами Антимонопольного комітету України не виявлено підстав для заборони узгоджених дій, концентрації, і концентрація не заборонена відповідно до Закону України "Про санкції", органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

{Абзац перший частини першої статті 28 в редакції Закону № 2195-VIII від 09.11.2017}

Рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію також вважається прийнятим, якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України не розпочали розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію відповідно до частини першої статті 30 цього Закону за умови, що концентрація не заборонена відповідно до Закону України "Про санкції".

{Абзац другий частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

{Частина перша статті 28 в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016}

2. Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, відповідно до частини першої цієї статті, вважається останній день строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону.

Стаття 29. Надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України надають суб'єктам господарювання, органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю на підставі заяви про надання попередніх висновків та доданої до неї інформації попередні висновки стосовно узгоджених дій; Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України - щодо концентрації.

Строк розгляду заяв про надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації становить один місяць.

2. Попередні висновки відповідного органу Антимонопольного комітету України надаються у формі листа, в якому зазначається про:

можливість надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

можливість відмови в наданні дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

необхідність чи відсутність необхідності одержання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

недостатність інформації для будь-якого висновку.

3. Одержання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації не звільняє учасників узгоджених дій, учасників концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського

управління та контролю від необхідності звернутися до відповідних органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію у випадках, передбачених статтями 10 та 24 цього Закону.

Стаття 30. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. У разі виявлення підстав для заборони узгоджених дій, концентрації відповідні органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про узгоджені дії чи концентрацію, про що приймається розпорядження та письмово повідомляється особа, яка подала заяву. Разом із повідомленням про початок розгляду справи надсилається перелік інформації, яку заявник повинен надати для прийняття органами Антимонопольного комітету України рішення у справі.

Інформація щодо прийняття розпорядження про початок розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію (назва та організаційно-правова форма учасників узгоджених дій, концентрації, вид узгоджених дій, концентрації) підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня прийняття такого розпорядження.

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 782-VIII від 12.11.2015}

{Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

2. Органи Антимонопольного комітету України можуть запитувати у заявника (заявників) та інших осіб додаткову інформацію, якщо її відсутність перешкоджає розгляду справи, а також призначити експертизу в порядку, визначеному статтею 43 цього Закону.

{Частина друга статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

3. Строк розгляду справи про узгоджені дії чи концентрацію не повинен перевищувати трьох місяців. Перебіг строку починається з дня подання заявником (заявниками) у повному обсязі інформації та отримання висновку експерта згідно з частинами першою та другою цієї статті. Якщо протягом строку розгляду справи органами Антимонопольного комітету України рішення не прийнято, вважається, що на узгоджені дії чи концентрацію надано дозвіл.

{Абзац перший частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію вважається останній день строку розгляду справи, передбачений абзацом першим цієї частини.

4. Розгляд справи зупиняється у разі неможливості її розгляду до вирішення органом Антимонопольного комітету України, господарським судом пов'язаної з нею іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання та на час проведення експертизи. Про зупинення розгляду справи та його поновлення органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляється заявнику.

{Абзац перший частини четвертої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Органи Антимонопольного комітету України поновлюють розгляд справи після усунення обставин, які зумовили його зупинення.

Перебіг строку розгляду справи зупиняється з дня зупинення розгляду справи. З дня поновлення розгляду перебіг строку розгляду справи продовжується.

5. У розгляді заяв, справ можуть брати участь треті особи, якщо рішення органів Антимонопольного комітету України може суттєво зачепити їх права та інтереси, охоронювані цим Законом.

Питання про залучення до участі у розгляді справи третіх осіб вирішується органами Антимонопольного комітету України. Про залучення третьої особи органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 31. Рішення у справах про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. За результатами розгляду справ про узгоджені дії, концентрацію приймається рішення:

Антимонопольним комітетом України - про надання дозволу на узгоджені дії; заборону узгоджених дій; надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; заборону концентрації;

адміністративною колегією Антимонопольного комітету України - про надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; надання дозволу на узгоджені дії, крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій;

державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, відповідною адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України - про надання дозволу на узгоджені дії, крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій.

2. У разі встановлення підстав для заборони узгоджених дій, концентрації, органи Антимонопольного комітету України повідомляють їх учасників про зміст таких підстав та встановлюють тридцятиденний строк для надання учасниками узгоджених дій, концентрації пропозицій щодо зобов'язань, які готові взяти на себе учасники таких узгоджених дій, концентрації, що усувають відповідний негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію та

дозволяють органу Антимонопольного комітету України прийняти рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію. Цей строк може бути продовжений за клопотанням учасника узгоджених дій, концентрації.

{Абзац перший частини другої статті 31 в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016}

Зобов'язання, взяті на себе учасниками узгоджених дій, концентрації, мають бути пропорційними обґрунтованим загрозам негативного впливу на конкуренцію, заявлених узгоджених дій, концентрації, а вимоги щодо забезпечення контролю за виконанням учасниками узгоджених дій, концентрації взятих на себе зобов'язань не повинні бути надмірними.

{Абзац частини другої статті 31 в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016}

З метою узгодження необхідних зобов'язань та вимог, якими обумовлюватиметься рішення органу Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, органи Антимонопольного комітету України та учасники узгоджених дій, концентрації, проводять відповідні консультації.

{Абзац частини другої статті 31 в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016}

Рішення про надання дозволу на узгоджені дії може бути надано на невизначений або конкретно визначений строк, який, як правило, не повинен перевищувати п'яти років.

3. Узгоджені дії, концентрація мають бути здійснені протягом року з дня прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, якщо більший строк не визначено у рішенні. Якщо узгоджені дії, концентрація у цей строк не здійснені, учасники узгоджених дій, концентрації мають подати нову заяву про отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії, концентрацію.

4. Заявнику надсилається рішення, крім інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб.

5. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених статтею 58 цього Закону. Вони мають право виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

6. Рішення, прийняте за результатом розгляду заяв, справ про узгоджені дії чи концентрацію, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня його прийняття. Рішення підлягає оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації, яка визначена інформацією з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена або зачорнена чи змінена в інший спосіб, який забезпечує достатній її захист та достатню прозорість щодо обґрунтування органом Антимонопольного комітету України прийнятого рішення.

{Частина шоста статті 31 в редакції Закону № 782-VIII від 12.11.2015}

Стаття 32. Підстави закриття розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання підлягає закриттю без прийняття рішення по суті у разі:

надходження від заявника клопотання про відкликання заяви або про закриття розгляду справи;

неподання заявником інформації у визначений органами Антимонопольного комітету України, головою його територіальних відділень строк, якщо відсутність такої інформації перешкоджає розгляду справи;

наявності рішення органу Антимонопольного комітету України про визнання заявлених узгоджених дій, концентрації такими, що здійснені з порушенням законодавства про захист економічної конкуренції;

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

ліквідації заявника - юридичної особи;

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

якщо концентрація заборонена відповідно до Закону України "Про санкції".

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

2. Закриття розгляду справи з підстав, передбачених абзацом другим або третім частини першої цієї статті, не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з новою заявою про надання згоди на узгоджені дії, концентрацію.

{Частина друга статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

Стаття 33. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію

1. У тридцятиденний строк від дня прийняття рішення Антимонопольним комітетом України про заборону узгоджених дій чи концентрації особи, визначені в частині першій статті 26 цього Закону, можуть звернутися до Кабінету Міністрів України із заявою про надання дозволу на відповідні узгоджені дії чи концентрацію на підставі частини третьої статті 10 або частини другої статті 25 цього Закону.

2. Кабінет Міністрів України приймає мотивоване рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію або про відмову у наданні такого дозволу.

3. Рішення Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію може містити певні вимоги та зобов'язання до учасників узгоджених дій концентрації, в тому числі стосовно вчинення ними певних дій. Такі вимоги та зобов'язання не можуть бути спрямовані на здійснення тривалого контролю за діяльністю учасників узгоджених дій, концентрації.

4. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію встановлюється Кабінетом Міністрів України та має, зокрема, передбачати:

створення комісії з числа незалежних експертів для оцінки позитивних і негативних наслідків узгоджених дій, концентрації;

встановлення порядку здійснення контролю за виконанням рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

5. У разі втрати чинності рішенням Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію чи визнання його недійсним в установленому порядку органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про вжиття заходів з відновлення початкового становища чи інших заходів, які усувають або пом'якшують негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію.

Стаття 34. Плата для відшкодування витрат, пов'язаних із розглядом заяв

1. За подання заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, надання висновків відповідно до статей 14 та 29 цього Закону справляється плата в розмірах, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Плата справляється:

із заяв про надання дозволу на концентрацію - у розмірі 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань - у розмірі 880 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац другий частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

із заяв про надання дозволу на узгоджені дії - у розмірі 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань - у розмірі 280 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац третій частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

із заяв про надання висновків відповідно до статей 14 та 29 цього Закону - у розмірі 320 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац четвертий частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 935-VIII від 26.01.2016}

за видачу додаткових примірників завірених копій рішень з питань, передбачених цією частиною, - у розмірі 0,5 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян за кожен примірник.

3. Плата вноситься у гривнях. Суб'єкти господарювання з місцезнаходженням за межами України можуть вносити плату у євро чи доларах США за офіційним курсом Національного банку України на день внесення такої плати.

{Статтю 34 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

4. Плата зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України як власні надходження Антимонопольного комітету України і використовується на потреби Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень, якщо інше прямо не передбачено законом.

5. Неподання до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення документа, що підтверджує сплату збору, є підставою для залишення заяви без руху на строк, визначений органом

Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення. У разі несплати суми збору у строк, визначений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення, заява залишається без розгляду, що не позбавляє заявника права звернутися до цього органу з повторною заявою.

6. Подання повторної заяви, в якій обставини, що характеризують узгоджені дії, концентрацію, суттєво не змінилися, не потребує повторного внесення плати.

Розділ VII. РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 35. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції починається з прийняття розпорядження про початок розгляду справи та закінчується прийняттям рішення у справі.

2. При розгляді справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України:

збирають і аналізують документи, висновки експертів, пояснення осіб, іншу інформацію, що є доказом у справі, та приймають рішення у справі в межах своїх повноважень;

отримують пояснення осіб, які беруть участь у справі, або будь-яких осіб за їх клопотанням чи з власної ініціативи.

Стаття 36. Підстави для початку розгляду справи

1. Органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції за:

заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій про порушення їх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених цим Законом як порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

поданнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України.

У разі надходження від заявника клопотання про можливість настання негативних наслідків, пов'язаних із поданням заяви, та з метою захисту його інтересів розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинається за власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України.

2. У випадках, коли дії чи бездіяльність, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції не має відчутного впливу на умови конкуренції на ринку, заявнику може бути відмовлено у розгляді справи.

{Частина друга статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Стаття 37. Початок розгляду справи

1. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі наслідків такого порушення, органи Антимонопольного комітету України приймають розпорядження про початок розгляду справи.

{Частина перша статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

2. Розпорядження про початок розгляду справи надсилається відповідачу протягом трьох робочих днів з дня його прийняття. У разі коли відповідача визначено після початку розгляду справи, йому протягом трьох робочих днів надсилається розпорядження про залучення до участі у справі як відповідача разом з розпорядженням про початок розгляду справи.

{Частина друга статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

3. Повідомлення про початок розгляду справи надсилається заявнику та третім особам.

Стаття 38. Об'єднання і виділення справ, зупинення розгляду справи та його поновлення

1. Органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти розпорядження про об'єднання кількох справ в одну або про виділення справи для окремого розгляду.

2. Розгляд справи може бути зупинено з власної ініціативи відповідного органу Антимонопольного комітету України чи за заявою особи, яка бере участь у справі, до завершення розгляду органом Антимонопольного комітету України, господарським судом пов'язаної з цією справою іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання. Про зупинення розгляду справи та його поновлення приймається розпорядження.

Стаття 39. Особи, які беруть участь у справі

1. Особами, які беруть участь у справі, визнаються: сторони, треті особи, їх представники.

2. Сторонами у справі є відповідач і заявник (у разі якщо справу розпочато за відповідною заявою).

Заявником є особа, яка подала заяву, подання про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідачем є особа, щодо якої здійснюється розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Третьою особою є особа, залучена до участі у справі у зв'язку з тим, що рішення може суттєво зачепити її права та інтереси, охоронювані цим Законом. Про визнання третьою особою органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

3. Встановивши, що як відповідач до участі у справі повинна бути залучена інша особа, органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження про заміну відповідача або про залучення до участі у справі співвідповідачів, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 40. Права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі

1. Особи, які беруть (брали) участь у справі, мають право:

ознайомлюватися з матеріалами справи (крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи);

наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення (заперечення), пропозиції щодо питань, які виносяться на експертизу;

{Абзац третьої частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3486-IV від 23.02.2006}

одержувати копії рішень у справі (витяги з них, крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі);

оскаржувати рішення в порядку, визначеному законом.

2. Особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно користуватися належними їм правами.

Стаття 41. Забезпечення доказів

1. Доказами у справі можуть бути будь-які фактичні дані, які дають можливість встановити наявність або відсутність порушення.

Ці дані встановлюються такими засобами: поясненнями сторін і третіх осіб, поясненнями службових осіб та громадян, письмовими доказами, речовими доказами і висновками експертів.

Усні пояснення сторін, третіх осіб, службових чи посадових осіб та громадян, які містять дані, що свідчать про наявність чи відсутність порушення, фіксуються у протоколі.

2. Збір доказів здійснюється Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями незалежно від місцезнаходження доказів.

3. Особи, які беруть участь у справі, мають право надавати докази та доводити їх достовірність (об'єктивність).

Стаття 42. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Суб'єкт господарювання не може бути притягнений до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, якщо минув строк давності притягнення до відповідальності.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції становить п'ять років з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктами 13-16 статті 50 цього Закону, становить три роки з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення.

2. Перебіг строку давності зупиняється на час розгляду органами Антимонопольного комітету України справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Стаття 43. Забезпечення проведення експертизи

1. Органи Антимонопольного комітету України за власною ініціативою чи за клопотанням особи, яка бере участь у справі, мають право призначити експертизу, про що приймається розпорядження.

2. Призначаючи експертизу та встановлюючи коло питань, що слід поставити перед експертами, відповідний орган Антимонопольного комітету України зобов'язаний врахувати пропозиції сторін та інших осіб, які беруть участь у справі. Відхилення питань, запропонованих особами, які беруть участь у справі, орган Антимонопольного комітету України повинен мотивувати. У розпорядженні про призначення експертизи зазначаються питання, на які потрібні висновки експертів, та особа, яка буде проводити експертизу.

{Частина друга статті 43 в редакції Закону № 3486-IV від 23.02.2006}

3. Експертиза проводиться експертами відповідних установ або іншими спеціалістами. Експертом може бути призначена будь-яка особа, яка володіє необхідними знаннями для дачі висновку.

4. Орган Антимонопольного комітету України, якщо це необхідно для дачі висновку, може надати експерту для ознайомлення матеріали справи. При цьому експерт не має права розголошувати інформацію з обмеженим доступом, а також інформацію, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи, що міститься в матеріалах справи.

5. Експерт має право заявляти клопотання про надання матеріалів, необхідних для дачі висновку, та вказувати у висновку на обставини, які мають значення для справи, але щодо яких йому не було поставлено запитань. Експерт має право відмовитися від дачі висновку, якщо наданих йому матеріалів недостатньо або якщо він не має необхідних знань для виконання покладеного на нього обов'язку.

{Частина п'ята статті 43 в редакції Закону № 3486-IV від 23.02.2006}

6. У разі необхідності проведення додаткових досліджень, а також у разі суперечливості висновків кількох експертів орган Антимонопольного комітету України може призначити додаткову або повторну експертизу.

7. Експерт за розголошення інформації з обмеженим доступом чи іншої інформації, розголошення якої заборонено, дачу неправдивого висновку або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків несе кримінальну відповідальність відповідно до закону.

8. Витрати на проведення експертизи відшкодовуються за рахунок особи, яка вчинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У разі відмови у відшкодуванні зазначених витрат особа, яка понесла ці витрати, може звернутися до господарського суду із заявою про їх відшкодування.

Стаття 44. Вилучення доказів, накладення арешту

1. Вилучення письмових та речових доказів, зокрема документів, предметів чи інших носіїв інформації, що можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проводиться на підставі розпорядження державного уповноваженого Антимонопольного комітету України чи голови територіального відділення особисто або уповноваженими ними працівниками Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у випадках, якщо:

докази не було надано і є достатні підстави вважати, що документи, предмети чи інші носії інформації, які можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі, знаходяться у певному місці;

існує загроза, що відповідні документи, предмети чи інші носії інформації можуть бути знищені.

2. У разі вилучення оригіналів письмових доказів Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення на клопотання особи, в якій вилучено відповідні докази, протягом трьох днів з дня внесення клопотання надає цій особі завірені копії цих доказів. Завірені Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням копії письмових доказів мають силу оригіналу при пред'явленні їх іншим особам.

3. Якщо вилучення письмових доказів утруднено, наприклад через їх численність або внаслідок того, що тільки частина з них має значення для справи, уповноважені працівники Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень можуть отримувати витяги з них, засвідчені в установленому порядку особою, якій належать документи.

За клопотанням осіб, у яких було вилучено оригінали письмових доказів, ці докази можуть бути повернені після закінчення строку оскарження відповідного рішення органу Антимонопольного комітету України до господарського суду. У матеріалах відповідної справи залишається копія письмового доказу, засвідчена в установленому порядку особою, якій повертається оригінал.

В окремих випадках речові докази після огляду та дослідження їх відповідним органом Антимонопольного комітету України можуть бути повернуті за клопотанням осіб, від яких вони були одержані, до закінчення розгляду справи, якщо задоволення такого клопотання можливе без шкоди для розгляду справи.

4. У разі, коли вилучити докази немає можливості, державний уповноважений, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення накладають арешт на предмети, документи, інші носії інформації, що можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі.

5. Вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації проводиться у робочий час незалежно від їх місцезнаходження, в тому числі в службових приміщеннях та транспортних засобах, що належать суб'єкту господарювання, на робочих місцях працівників на підставі розпорядження державного уповноваженого чи голови територіального

відділення Антимонопольного комітету України; у місцях проживання та інших володіннях осіб - на підставі рішення господарського суду.

Про вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації складається протокол, в якому зазначаються дата його складання, прізвище та посада особи, яка провела вилучення, наклала арешт, перелік вилучених чи тих, на які накладено арешт, предметів, документів, інших носіїв інформації чи майна. Протокол підписується двома уповноваженими працівниками Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень, які провели вилучення, наклали арешт. Протокол також підписують особи, які були присутніми при вилученні, накладенні арешту.

У разі відмови осіб від підписання протоколу в ньому робиться запис про це. Особа має право подати пояснення і зауваження стосовно змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви своєї відмови від його підписання.

Копія протоколу про вилучення, накладення арешту надається суб'єкту господарювання, документи, предмети, інші носії інформації у якого були вилучені, арештовані, або вручається представнику суб'єкта господарювання.

6. Повернення вилучених предметів, документів, інших носіїв інформації оформляється протоколом у порядку, встановленому для вилучення.

Про повернення чи зняття арешту з майна, предметів, документів, інших носіїв інформації державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України приймає розпорядження.

7. Антимонопольний комітет України, його територіальні відділення забезпечують зберігання письмових та речових доказів.

За утаювання, розтрату чи втрату предметів, документів, інших носіїв інформації особи, яким вони передані на зберігання, несуть відповідальність, передбачену законом.

Стаття 45. Сприяння проведенню розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема виконання дій, передбачених статтею 44 цього Закону, органи Національної поліції, інші правоохоронні органи, митні органи зобов'язані надавати у межах наданих їм прав допомогу Антимонопольному комітету України, його територіальним відділенням.

{Стаття 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 406-VII від 04.07.2013, № 901-VIII від 23.12.2015, № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 46. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України

1. Органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень. Рекомендації надаються у формі листа.

2. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані. Про результати їх розгляду Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню повідомляється у десятиденний строк з дня отримання рекомендацій, якщо органами Антимонопольного комітету України не продовжено цей строк.

3. За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Стаття 47. Попереднє рішення у справі

1. У процесі розгляду справи органи Антимонопольного комітету України за поданою суб'єктом господарювання заявою про вжиття заходів для відвернення негативних та непоправних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції можуть прийняти попереднє рішення про:

заборону особі (відповідачу), в діях якої вбачаються ознаки порушення, вчиняти певні дії, в тому числі про блокування цінних паперів;

обов'язкове вчинення певних дій, якщо невідкладне вчинення цих дій є необхідним виходячи із законних прав та інтересів інших осіб.

2. Попереднє рішення може бути оскаржене в порядку, визначеному статтею 60 цього Закону, у п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання. Цей строк не може бути поновлено.

3. У разі закриття розгляду справи у зв'язку з недоведенням вчинення порушення відповідач може звернутися до господарського суду про відшкодування йому суб'єктом господарювання, який подав заяву відповідно до частини першої цієї статті, збитків, завданих у зв'язку з прийняттям попереднього рішення.

4. Попереднє рішення, якщо в ньому не зазначено коротший строк, втрачає чинність з дня отримання відповідачем рішення, прийнятого за результатами розгляду справи.

Стаття 48. Рішення у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. За результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі про:

- визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

- припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

- зобов'язання органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю скасувати або змінити прийняте ним рішення чи розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;

- визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

- примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

- накладення штрафу;

- блокування цінних паперів;

- усунення наслідків порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема усунення чи пом'якшення негативного впливу узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання на конкуренцію;

{Абзац дев'ятий частини першої статті 48 в редакції Закону № 3567-VI від 05.07.2011}

- скасування дозволу на узгоджені дії у разі вчинення дій, заборонених згідно із статтею 19 цього Закону;

{Абзац одинадцятий частини першої статті 48 виключено на підставі Закону № 782-VIII від 12.11.2015}

- закриття провадження у справі.

2. Органи Антимонопольного комітету України оприлюднюють рішення за результатом розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня його прийняття. Рішення підлягає оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації, яка визначена інформацією з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена або зачорнена чи змінена в інший спосіб, який забезпечує достатній її захист та достатню прозорість щодо обґрунтування органом Антимонопольного комітету України прийнятого рішення.

{Статтю 48 доповнено новою частиною згідно із Законом № 782-VIII від 12.11.2015}

3. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених статтею 58 цього Закону. Вони можуть виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

4. З метою захисту суспільних інтересів чи відвернення негативних або непоправних наслідків для суб'єктів господарювання органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про визнання рішення, прийнятого відповідно до частини першої цієї статті, частини першої статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції", таким, дія якого не зупиняється у зв'язку з:

порушенням господарським судом провадження у справі про визнання його недійсним;

переглядом відповідного рішення (постанови) господарського суду.

{Абзац частини статті 48 в редакції Закону № 762-IV від 15.05.2003}

Рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене цією частиною, може бути прийняте за заявою осіб, які беруть участь у справі, чи з власної ініціативи органів Антимонопольного комітету України. Таке рішення може прийматись як перед поданням відповідної заяви до господарського суду, так і після подання такої заяви, якщо господарським судом не зупинено дію рішення органу Антимонопольного комітету України, що оскаржується.

Стаття 49. Підстави закриття розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо:

справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні;

не встановлено відповідача або його місцезнаходження;

відповідача - юридичну особу ліквідовано;

вже розглянуто чи розглядається органами Антимонопольного комітету України справа з тих же підстав щодо того самого відповідача;

не доведено вчинення порушення;

є інші підстави, передбачені законом.

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 50. Порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є:

- 1) антиконкурентні узгоджені дії;
- 2) зловживання монопольним (домінуючим) становищем;

- 3) антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;
- 4) невиконання рішення, попереднього рішення органів Антимонопольного комітету України або їх виконання не в повному обсязі;
- 5) здійснення учасниками узгоджених дій - суб'єктами господарювання дій, заборонених згідно з частиною п'ятою статті 10 цього Закону;
- 6) делегування повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування у випадках, заборонених згідно із статтею 16 цього Закону;
- 7) вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону;
- 8) обмежувальна та дискримінаційна діяльність, заборонена згідно із частиною другою статті 18, статтями 19 і 20 цього Закону;
- 9) обмежувальна діяльність, заборонена згідно із частиною першою статті 18 цього Закону;
- 10) недотримання умов, передбачених пунктом 2 частини третьої статті 22 цього Закону;
- 11) порушення положень погоджених з органами Антимонопольного комітету України установчих документів суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, якщо це призводить до обмеження конкуренції;
- 12) концентрація без отримання відповідного дозволу органів Антимонопольного комітету України, у разі якщо наявність такого дозволу необхідна;
- 13) неподання інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;
- 14) подання інформації в неповному обсязі Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами

Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;

15) подання недостовірної інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню;

16) створення перешкод працівникам Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у проведенні перевірок, огляду, вилученні чи накладенні арешту на майно, документи, предмети чи інші носії інформації;

17) надання рекомендацій суб'єктами господарювання, об'єднаннями, органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, що схиляють до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяють вчиненню таких порушень;

18) обмеження в господарській діяльності суб'єкта господарювання у відповідь на те, що він звернувся до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення із заявою про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

19) невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

20) обмежувальна діяльність об'єднань, заборонена згідно зі статтею 21 цього Закону.

Стаття 51. Види відповідальності

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Стаття 52. Штрафи

1. Органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на об'єднання, суб'єктів господарювання:

- юридичних осіб;

- фізичних осіб;

- групу суб'єктів господарювання - юридичних та/або фізичних осіб, що відповідно до статті 1 цього Закону визнається суб'єктом господарювання, у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті.

2. За порушення, передбачені:

пунктами 1, 2 та 4 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом;

пунктами 5, 8, 10, 11, 12 та 19 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до п'яти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

пунктами 9, 13-18 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

{Абзац четвертий частини другої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

3. Доход (виручка) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 цього Закону.

4. У разі, коли декілька юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, які входять до групи, що визнається суб'єктом господарювання, вчинили діяння (дії, бездіяльність), які призвели до порушення законодавства про захист економічної конкуренції зазначеним суб'єктом господарювання, та/або мають права, без яких вчинення порушення було б неможливим, та/або отримали чи можуть отримати переваги у конкуренції чи інші вигоди, штраф накладається на суб'єкт господарювання в особі юридичних та/або фізичних осіб, які вчинили наведені діяння (дії, бездіяльність) або отримали чи можуть отримати наведені вигоди. Під вигодою вважається, зокрема, можливість впливати на діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, одержання частини їх прибутку.

5. Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений абзацом третім частини другої цієї статті, - у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений абзацом четвертим частини другої цієї статті, - у розмірі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

У разі потреби розмір доходу (виручки) може бути визначений органами Антимонопольного комітету України на підставі адміністративної інформації, отриманої з інших джерел.

6. Рішення про накладення штрафів у розмірах понад чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях.

7. У разі, якщо суб'єкт господарювання працював менше одного року, розмір штрафу обчислюється від доходу (виручки) суб'єкта господарювання за весь час до прийняття рішення про накладення штрафу.

Стаття 53. Примусовий поділ

1. Якщо суб'єкт господарювання зловживає монопольним (домінуючим) становищем на ринку, органи Антимонопольного комітету України мають право прийняти рішення про примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище.

2. Примусовий поділ не застосовується у разі:

неможливості організаційного або територіального відокремлення підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць;

наявності тісного технологічного зв'язку підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць (якщо обсяг продукції, яка вживається суб'єктом господарювання, перевищує тридцять відсотків валового обсягу продукції підприємства, структурного підрозділу чи структурної одиниці).

3. Рішення органів Антимонопольного комітету України про примусовий поділ суб'єкта господарювання підлягає виконанню у встановлений строк, який не може бути меншим шести місяців.

4. Реорганізація суб'єкта господарювання, що підлягає примусовому поділу, здійснюється на його розсуд за умови усунення монопольного (домінуючого) становища цього суб'єкта господарювання на ринку.

Стаття 54. Адміністративна відповідальність посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

{Частина першу статті 54 виключено на підставі Закону № 2596-IV від 31.05.2005}

2. За правопорушення, передбачені пунктами 4, 13-16 статті 50 цього Закону, посадові особи органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю несуть адміністративну відповідальність згідно з законом.

3. За правопорушення, передбачене пунктом 16 статті 50 цього Закону, працівники суб'єктів господарювання, об'єднань несуть адміністративну відповідальність згідно із законом.

{Статтю 54 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

Стаття 55. Відшкодування шкоди

1. Особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування.

2. Шкода, заподіяна порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими пунктами 1, 2, 5, 10, 12, 18, 19 статті 50 цього Закону, відшкодовується особою, що вчинила порушення, у подвійному розмірі завданої шкоди.

Розділ IX. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ, ПЕРЕВІРКА, ПЕРЕГЛЯД, ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, РОЗПОРЯДЖЕНЬ, ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Стаття 56. Порядок виконання рішень та розпоряджень органів Антимонопольного комітету України, голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України

1. Рішення (витяг з нього за вилученням інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), розпорядження органів

Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень надається для виконання шляхом надсилання або вручення під розписку чи доведення до відома в інший спосіб.

У разі, якщо вручити рішення, розпорядження, немає можливості, зокрема, внаслідок:

{Абзац другий частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

відсутності фізичної особи за останнім відомим місцем проживання (місцем реєстрації);

{Абзац третій частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1276-VI від 16.04.2009}

відсутності посадових осіб чи уповноважених представників суб'єкта господарювання, органу адміністративно-господарського управління та контролю за відповідною юридичною адресою, -

рішення, розпорядження органів Антимонопольного комітету України вважається таким, що вручене відповідачу, через десять днів з дня оприлюднення інформації про прийняте рішення, розпорядження в офіційному друкованому органі (газета Верховної Ради України "Голос України", газета Кабінету Міністрів України "Урядовий кур'єр", "Офіційний вісник України", друковані видання відповідної обласної ради за останнім відомим місцем проживання чи місцем реєстрації, юридичної адреси відповідача).

{Абзац п'ятий частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2596-IV від 31.05.2005, № 1276-VI від 16.04.2009}

2. Рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання.

3. Особа, на яку накладено штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

{Частина третя статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

4. Якщо штраф накладено на суб'єкт господарювання відповідно до частини четвертої статті 52, сплата штрафу може здійснюватися як повністю, так і частково будь-якою юридичною чи фізичною особою, яка входить до складу суб'єкта господарювання і на яку накладено штраф. Сплата штрафу у повному обсязі однією юридичною чи фізичною особою або декількома особами звільняє інших осіб, за яких цей штраф було сплачено, від сплати штрафу.

5. За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням органу Антимонопольного комітету України.

Нарахування пені припиняється з дня прийняття господарським судом рішення про стягнення відповідного штрафу.

Нарахування пені зупиняється на час розгляду чи перегляду господарським судом:

{Абзац третій частини п'ятої статті 56 в редакції Закону № 762-IV від 15.05.2003}

справи про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України про накладення штрафу;

відповідного рішення (постанови) господарського суду.

{Абзац п'ятий частини п'ятої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003}

{Абзац шостий частини п'ятої статті 56 виключено на підставі Закону № 762-IV від 15.05.2003}

Нарахування пені зупиняється на час розгляду органом Антимонопольного комітету України заяви особи, на яку накладено штраф, про перевірку чи

перегляд рішення у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

{Частина п'яту статті 56 доповнено абзацом згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

6. За заявою особи, на яку накладено штраф, органи Антимонопольного комітету України своїм рішенням мають право відстрочити або розстрочити сплату накладеного ним штрафу.

7. У разі несплати штрафу у строки, передбачені рішенням, та пені органи Антимонопольного комітету України стягують штраф та пеню в судовому порядку.

8. Протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати відповідно до Антимонопольного комітету України або його територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

{Статтю 56 доповнено частиною згідно із Законом № 2596-IV від 31.05.2005}

9. Суми стягнутих штрафів та пені зараховуються до державного бюджету.

10. Рішення відповідних органів та посадових осіб Антимонопольного комітету України про накладення адміністративних стягнень на посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю виконуються в порядку, встановленому законом.

Стаття 57. Перевірка рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії

1. Рішення, прийняті адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України, державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії,

можуть бути перевірені за заявою осіб, які брали участь у справі, або за власною ініціативою у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

2. Заява про перевірку рішення може бути подана до Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

3. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України перевіряються адміністративною колегією Антимонопольного комітету України чи Антимонопольним комітетом України, рішення державного уповноваженого Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України - Антимонопольним комітетом України.

4. Органи Антимонопольного комітету України, які здійснюють перевірку рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перевірки, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

5. За результатами перевірки рішення органи Антимонопольного комітету України мають право:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення частково і направити справу на новий розгляд у цій частині;

скасувати рішення і прийняти нове рішення або передати справу на новий розгляд чи припинити провадження у справі.

Стаття 58. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію

1. Органи Антимонопольного комітету України з власної ініціативи чи за заявами осіб можуть переглянути рішення, прийняті ними у справах про

порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію, у разі:

якщо істотні обставини не були і не могли бути відомі органам Антимонопольного комітету України, що призвело до прийняття незаконного або необґрунтованого рішення;

якщо рішення було прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття незаконного або необґрунтованого рішення;

невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення органів Антимонопольного комітету України щодо узгоджених дій, концентрації відповідно до частини другої статті 31 цього Закону;

якщо обставини, на підставі яких було прийняте рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, вже не існують;

наявності інших підстав, передбачених законами України.

Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перегляду, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

2. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію допускається у випадках, передбачених:

абзацами другим та третім частини першої цієї статті, - протягом п'яти років з дня прийняття відповідного рішення;

абзацами четвертим та п'ятим частини першої цієї статті, - протягом періоду дії рішення;

абзацом шостим частини першої цієї статті, - протягом трьох років з дня прийняття рішення, якщо інше не встановлено законом.

3. За результатами перегляду органи Антимонопольного комітету України можуть:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення;

прийняти нове рішення, передбачене статтями 31 та 48 цього Закону, частиною першою статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції".

4. У разі якщо за результатами перегляду рішень Антимонопольний комітет України приймає рішення про заборону концентрації, державна реєстрація суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, скасовується у судовому порядку за позовом Антимонопольного комітету України.

Стаття 59. Підстави для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Підставами для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України є:

неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи;

недоведення обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими;

невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи;

заборона концентрації відповідно до Закону України "Про санкції";

{Частина першу статті 59 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017}

порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

2. Порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для зміни, скасування чи визнання недійсним рішення

тільки за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення.

Стаття 60. Оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

2. Рішення Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України та державного уповноваженого Антимонопольного комітету України оскаржуються до господарського суду міста Києва. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України оскаржуються до господарських судів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

{Частина друга статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003}

3. Прийняття господарським судом до розгляду заяви про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України не зупиняє його виконання, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

4. Порушення господарським судом провадження у справі про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого:

згідно з частиною першою статті 48 цього Закону, частиною першою статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції";

за результатами перевірки відповідно до частини п'ятої статті 57 цього Закону;

за результатами перегляду відповідно до частини третьої статті 58 цього Закону,

а також перегляд за заявою сторони відповідного рішення (постанови) господарського суду зупиняє виконання зазначеного рішення органу Антимонопольного комітету України на час розгляду цієї справи чи перегляду відповідного рішення (постанови) господарського суду, якщо органом Антимонопольного комітету України відповідно до частини третьої статті 48 цього Закону чи господарським судом не визначено інше.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 60 в редакції Закону № 762-IV від 15.05.2003}

5. Незалежно від положень частини четвертої цієї статті, у разі наявності достатніх підстав, господарський суд може зупинити дію рішення органу Антимонопольного комітету України.

Стаття 61. Повідомлення про судові справи

1. Господарський суд за запитом Антимонопольного комітету України повідомляє Антимонопольний комітет України про судові справи, що вирішуються на підставі законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень мають право знайомитися з матеріалами цих справ та отримувати копії документів. Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення мають право вступити у справу як треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, якщо рішення може вплинути на їх права та обов'язки при здійсненні державного контролю щодо захисту економічної конкуренції.

Стаття 62. Визначення та обчислення строків у законодавстві про захист економічної конкуренції

1. Строки, в межах яких вчиняються відповідні дії, зокрема при розгляді заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів

господарювання, при розгляді справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції тощо, встановлюються законодавством про захист економічної конкуренції, а також органами Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України. Зазначені строки визначаються календарною датою, зазначенням події, що повинна неминуче настати, чи періодом часу.

2. Перебіг строку, який обчислюється роками, місяцями або днями, починається наступного дня після календарної дати або настання події, якими визначено його початок.

Строк, який обчислюється роками, закінчується у відповідний місяць і число останнього року строку.

Строк, який обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, який обчислюється місяцями, припадає на такий місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день цього місяця.

У разі, коли останній день припадає на неробочий день, днем закінчення строку вважається перший наступний за ним робочий день.

Останній день строку триває до 24 години, але, коли в цей строк необхідно було вчинити дію в Антимонопольному комітеті України чи його територіальному відділенні, строк закінчується в момент закінчення робочого дня.

3. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення необхідні документи здано на пошту. У разі неотримання документів Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням відповідна особа надає належні докази на підтвердження факту направлення таких документів поштою.

{Частина третя статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3567-VI від 05.07.2011}

Стаття 63. Обмін інформацією

1. Суб'єкти господарювання, пов'язані відносинами контролю відповідно до статті 1 цього Закону, зобов'язані забезпечувати обмін інформацією між собою, в тому числі стосовно випадків, передбачених частиною другою статті 22 цього Закону, та вживати інших заходів у такий спосіб та у такому обсязі, які б забезпечували запобігання вчиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Невиконання суб'єктами господарювання вимог частини першої цієї статті не звільняє інших суб'єктів господарювання, яким повинна бути надана інформація чи які повинні були вжити інших заходів, від відповідальності.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через рік після його опублікування, крім пунктів 2 і 3 цього розділу, які набирають чинності з дня опублікування.

2. До набрання чинності цим Законом суб'єкти господарювання повинні звернутися до органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на узгоджені дії, якщо ці дії матимуть місце на день набрання чинності цим Законом і можуть бути дозволені відповідно до статті 10 цього Закону.

3. Узгоджені дії, стосовно яких було подано заяву згідно з пунктом 2 цього розділу, вважаються дозволеними, якщо протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом органами Антимонопольного комітету України не прийнято рішення про заборону цих узгоджених дій.

4. Стаття 44 цього Закону в частині проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку набирає чинності з дня набрання чинності законом, що передбачить порядок прийняття господарським судом рішення стосовно проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку.

4¹. Протягом строку дії Закону України "Про фінансову реструктуризацію" положення підпункту "а" пункту 2 частини другої статті 22 цього Закону не застосовуються до випадків придбання, набуття у власність в інший спосіб відповідних активів, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування відповідними активами, якщо здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до Закону України "Про фінансову реструктуризацію".

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 112-IX від 19.09.2019}

4². Вчинення без отримання дозволу на концентрацію дій щодо набуття (в рахунок погашення заборгованості перед банком або іншою фінансовою установою за надані фінансові послуги) права власності на єдиний майновий комплекс та/або частки (акції, паї) суб'єкта господарювання, що є предметом забезпечення належного виконання зобов'язання перед банком або іншою фінансовою установою (за умови, що вони будуть відчужені суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з цим банком чи з цією фінансовою установою, протягом двох років з дня такого набуття у власність та/або що суб'єкт господарювання, частки (акції, паї) якого набуваються у власність, не є банком або іншою фінансовою установою, а також за умови, що здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до Закону України "Про фінансову реструктуризацію"), не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та не тягне за собою відповідальність, передбачену статтею 52 цього Закону.

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 112-IX від 19.09.2019}

4³. Вчинення без отримання дозволу на концентрацію дій щодо придбання, набуття у власність в інший спосіб відповідних активів, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права

користування відповідними активами, якщо здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до Закону України "Про фінансову реструктуризацію", не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та не тягне за собою відповідальність, передбачену статтею 52 цього Закону.

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4³ згідно із Законом № 112-IX від 19.09.2019}

5. Доручити Кабінету Міністрів України у тримісячний строк після введення в дію Закону України "Про захист економічної конкуренції":

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом.

6. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 21, ст. 296; 1993 р., № 27, ст. 291; 1995 р., № 28, ст. 202; 1998 р., № 34, ст. 229);

пункт 12 Закону України "Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 85);

пункт 3 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законів України, що передбачають безспірне списання (стягнення) коштів з рахунків юридичних осіб та фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності у банках" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 10, ст. 36).

**ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ
КОНКУРЕНЦІЇ» (витяг ст.ст. 1-2, 20, 21, 24-26)**

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 36, ст.164)

Глава 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Недобросовісна конкуренція

Недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності.

*{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 689-
VI від 18.12.2008}*

Недобросовісною конкуренцією є дії у конкуренції, зокрема визначені главами 2-4 цього Закону.

{Частина друга статті 1 в редакції Закону № 689-VI від 18.12.2008}

Терміни, які вживаються для цілей цього Закону, визначені Законом України "Про захист економічної конкуренції".

Стаття 2. Застосування Закону

Закон застосовується до відносин, у яких беруть участь суб'єкти господарювання у зв'язку з недобросовісною конкуренцією, у тому числі у разі вчинення ними дій за межами України, якщо ці дії мають чи можуть мати негативний вплив на конкуренцію на її території, якщо інше не встановлено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Глава 5

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕДОБРОСОВІСНУ КОНКУРЕНЦІЮ

Стаття 20. Види відповідальності

Вчинення дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, тягне за собою відповідальність, передбачену цим Законом.

Стаття 21. Накладення штрафу за недобросовісну конкуренцію

Вчинення суб'єктами господарювання дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, тягне за собою накладення штрафу у розмірі до п'яти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) суб'єкта господарювання за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав відомостей про розмір доходу (виручки), штраф, передбачений частиною першою цієї статті, накладається у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Накладення штрафу здійснюється відповідно до частин третьої - сьомої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

Суми стягнутих штрафів та пені за прострочення їх сплати зараховуються до державного бюджету.

{Стаття 21 в редакції Закону № 689-VI від 18.12.2008}

{Статтю 22 виключено на підставі Закону № 689-VI від 18.12.2008}

{Статтю 23 виключено на підставі Закону № 689-VI від 18.12.2008}

Стаття 24. Відшкодування шкоди

Особи, яким завдано шкоду внаслідок вчинення дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, можуть звернутися до суду із позовом про її відшкодування.

{Стаття 24 в редакції Закону № 689-VI від 18.12.2008}

Стаття 25. Вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання

У разі визнання вчинення порушень, передбачених статтями 4 і 6 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України або особи, права яких порушені, мають право звернутися до суду із позовом про вилучення

відповідних товарів з неправомірно використаним позначенням, копій виробів іншого суб'єкта господарювання і у виробника, і у продавця.

{Частина перша статті 25 в редакції Закону № 689-VI від 18.12.2008}

Порядок використання вилучених товарів визначається Кабінетом Міністрів України.

Рішення про вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання приймається у разі, якщо можливість змішування з діяльністю іншого суб'єкта господарювання не може бути усунена в інший спосіб.

{Частина третя статті 25 в редакції Закону № 689-VI від 18.12.2008}

Стаття 26. Спростування неправдивих, неточних або неповних відомостей

У разі встановлення факту дискредитації суб'єкта господарювання органи Антимонопольного комітету України мають право прийняти рішення про офіційне спростування за рахунок порушника поширених ним неправдивих, неточних або неповних відомостей у строк і спосіб, визначені законодавством або цим рішенням.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ» (витяг ст.ст. 1-3)

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 50, ст.472)

ГЛАВА І.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Антимонопольний комітет України

Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 424-V від 01.12.2006, № 114-IX від 19.09.2019}

Особливості спеціального статусу Антимонопольного комітету України обумовлюються його завданнями та повноваженнями, в тому числі роллю у формуванні конкурентної політики, визначаються цим Законом, іншими актами законодавства і полягають, зокрема, в особливому порядку призначення та звільнення Голови Антимонопольного комітету України, його заступників, державних уповноважених Антимонопольного комітету України, уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України, у спеціальних процесуальних засадах діяльності Антимонопольного комітету України, наданні соціальних гарантій, охороні особистих і майнових прав працівників Антимонопольного комітету України на рівні з працівниками правоохоронних органів, в умовах оплати праці.

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 1294-IV від 20.11.2003; в редакції Закону № 1219-IX від 05.02.2021}

{Стаття 1 в редакції Закону № 1907-III від 13.07.2000, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1294-IV від 20.11.2003}

Стаття 2. Підконтрольність, підзвітність та відкритість діяльності Антимонопольного комітету України

{Назва статті 2 в редакції Закону № 1170-VII від 27.03.2014}

Антимонопольний комітет України підконтрольний Президенту України та підзвітний Верховній Раді України.

{Частина другу статті 2 виключено на підставі Закону № 1052-IX від 03.12.2020}

Антимонопольний комітет України оприлюднює інформацію та надає інформацію на запити відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

{Статтю 2 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

{Стаття 2 в редакції Закону № 1907-III від 13.07.2000}

Стаття 3. Завдання Антимонопольного комітету України

Основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині:

1) здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

2) контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час регулювання цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

{Пункт 2 статті 3 в редакції Закону № 4910-VI від 07.06.2012}

3) сприяння розвитку добросовісної конкуренції;

4) методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;

5) здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель;

{Статтю 3 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 424-V від 01.12.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом № 114-IX від 19.09.2019}

6) проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання та здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції.

4. ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 28 квітня 2021 р. № 418

ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПРОЕКТУ ЩОДО ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПІДПРИЄМЦЕМ В АВТОМАТИЧНОМУ РЕЖИМІ

1. Цей Порядок визначає процедуру державної реєстрації фізичної особи підприємцем, обміну інформацією між Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - Єдиний державний реєстр) і Єдиним державним веб-порталом електронних послуг «Портал Дія» (далі - Портал Дія), які застосовуються з метою державної реєстрації фізичної особи підприємцем в автоматичному режимі без участі державного реєстратора юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - державний реєстратор), щодо фізичних осіб, які подали заяву про державну реєстрацію їх підприємцями в автоматичному режимі (далі - заявники).

2. Державна реєстрація заявника підприємцем проводиться виключно за бажанням заявника без участі державного реєстратора з відображенням в Єдиному державному реєстрі відомостей, зазначених заявником у відповідній заяві.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України,

посвідчують особу чи її спеціальний статус», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», інших законах, що регулюють відносини з питань, які становлять предмет правового регулювання цього Порядку.

4. Державна реєстрація проводиться щодо особи, яка пройшла автентифікацію з використанням кваліфікованого електронного підпису.

5. Заявником може бути громадянин України, який досяг вісімнадцятирічного віку, має повну цивільну правоздатність та дієздатність, якому присвоєно реєстраційний номер облікової картки платника податків, який не є фізичною особою - підприємцем відповідно до відомостей Єдиного державного реєстру та має намір провадити підприємницьку діяльність.

6. Заява формується заявником на Порталі Дія після проходження ним автентифікації.

Заява формується програмними засобами у довільній формі, придатній для сприйняття її змісту, відповідно до відомостей, передбачених заявою щодо державної реєстрації фізичної особи-підприємця за формою 1, затвердженою наказом Мін'юсту від 18 листопада 2016 р. № 3268/5.

7. Формування заяви припиняється за допомогою програмних засобів Порталу Дія, якщо зазначені у заяві відомості:

надані не в повному обсязі;

не відповідають вимогам арифметичного та формато-логічного контролю.

8. Відповідальність за достовірність відомостей, що містяться в заяві, несе заявник.

9. Після формування заяви програмними засобами Порталу Дія та накладення кваліфікованого електронного підпису заявника заява блокується для редагування та передається до Єдиного державного реєстру для державної реєстрації фізичної особи підприємцем.

На відомості, що передаються до Єдиного державного реєстру, накладається кваліфікована електронна печатка технічного адміністратора Порталу Дія.

10. Програмне забезпечення Єдиного державного реєстру здійснює державну реєстрацію фізичної особи підприємцем в автоматичному режимі без участі державного реєстратора шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру.

Програмне забезпечення Єдиного державного реєстру здійснює генерування в автоматичному режимі коду доступу до результатів надання адміністративної послуги з державної реєстрації фізичної особи підприємцем з подальшим його надісланням до Порталу Дія для забезпечення доступу заявника до результатів розгляду заяви.

11. За результатом проведеної державної реєстрації та після отримання в порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром та інформаційними системами Держстату і ДПС відповідних відомостей програмними засобами Єдиного державного реєстру в автоматичному режимі формується виписка з нього.

У виписці зазначається, що державна реєстрація фізичної особи підприємцем проведена програмними засобами Єдиного державного реєстру.

12. Реєстраційна справа в електронній формі зберігається в Єдиному державному реєстрі.

Суб'єктом зберігання реєстраційної справи у паперовій формі є суб'єкт державної реєстрації за місцезнаходженням фізичної особи-підприємця, що відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» наділений повноваженнями із зберігання реєстраційних справ. Реєстраційна справа у паперовій формі формується після проведення подальших реєстраційних дій на підставі документів, поданих у паперовій формі.

13. Державна реєстрація фізичної особи підприємцем в автоматичному режимі може бути оскаржена в судовому порядку.

14. Усі отримані електронні дані обробляються з дотриманням вимог Законів України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист персональних даних», «Про електронні довірчі послуги» та використовуються з метою забезпечення дотримання та реалізації вимог законодавства.

15. Інформаційна взаємодія між Єдиним державним реєстром та Порталом Дія здійснюється засобами відповідних інформаційно-телекомунікаційних систем із застосуванням в них відповідних комплексних систем захисту інформації з підтвердженою відповідністю за результатами державної експертизи в порядку, встановленому законодавством.

Перелік відомостей, структура та формат інформаційних файлів, що передаються та приймаються в порядку інформаційної взаємодії, визначаються суб'єктами інформаційних відносин та оформлюються окремими протоколами про інформаційну взаємодію.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 6 червня 2007 р. № 803
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 23 жовтня 2019 р. № 884)

ПОРЯДОК ВІДЧУЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм та способи відчуження об'єктів державної власності.

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

1) об'єкти державної власності (далі - майно) - матеріальні активи, які відповідно до законодавства визнаються основними фондами (засобами);

2) відчуження майна - передача права власності на майно юридичним чи фізичним особам за процедурами та у спосіб, що передбачені цим Порядком;

3) адміністратор - державне підприємство "ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ";

4) гарантійний внесок - спосіб забезпечення виконання учасником зобов'язань щодо участі в електронному аукціоні, згідно з яким користувач вносить суму для набуття статусу учасника електронного аукціону шляхом перерахування коштів на рахунок оператора електронного майданчика. Гарантійний внесок встановлюється в розмірі 10 відсотків стартової ціни лота та зазначається в оголошенні про проведення аукціону;

5) електронна торгова система - дворівнева інформаційно-телекомунікаційна система, що складається з центральної бази даних та електронних майданчиків, які взаємодіють через інтерфейс програмування додатків, який надається у вигляді коду з відкритим доступом та визначає функціональність електронної торгової системи. Дана система забезпечує

можливість створення, розміщення, оприлюднення та обміну інформацією і документами в електронній формі, необхідними для проведення аукціону в електронній формі;

6) електронний аукціон - спосіб відчуження лота, за яким переможцем стає учасник, що в ході аукціону в електронній торговій системі запропонував найвищу ціну;

7) електронний майданчик - апаратно-програмний комплекс, який функціонує в Інтернеті, підключений до електронної торгової системи та забезпечує організатору аукціону, користувачам та учасникам можливість користуватися сервісами такої системи з автоматичним обміном інформацією щодо процесу проведення електронних аукціонів;

8) закрита цінова пропозиція - сума коштів, сплата якої декларується учасником до проведення електронного аукціону та подається в особистому кабінеті через оператора електронного майданчика в електронній торговій системі до закінчення кінцевого строку прийняття заяв про участь в електронному аукціоні;

9) користувач - фізична або юридична особа, яка зареєстрована на електронному майданчику в електронній торговій системі та має намір взяти участь в електронному аукціоні;

10) крок аукціону (мінімальний крок аукціону) - мінімальна надбавка, на яку в ході торгів (або на етапі подання закритих цінових пропозицій) може здійснюватися підвищення цінової пропозиції учасника. Розмір мінімального кроку аукціону становить 1 відсоток стартової ціни лота;

11) лот - об'єкт державної власності, який виставляється на електронний аукціон;

12) оголошення про проведення аукціону - відомості та інформація, що містять дані про лот, що виставляється в електронній торговій системі та на веб-сайтах операторів;

13) оператор електронного майданчика - юридична особа, яка має право використовувати електронний майданчик та діє відповідно до договору, укладеного з адміністратором електронної торгової системи;

14) організатор аукціону - Фонд державного майна - щодо нерухомого майна України; суб'єкт господарювання, на балансі якого перебуває майно, що підлягає відчуженню, а стосовно майна, що перебуває на балансі суб'єкта управління, організатором виступає такий суб'єкт управління, - щодо іншого майна;

15) покупець - юридична або фізична особа, що стала переможцем аукціону;

16) реєстраційний внесок - грошові кошти у розмірі, передбаченому пунктом 20 цього Порядку, що вносяться за реєстрацію заяви на участь в електронному аукціоні особою, яка виявила намір взяти участь в електронному аукціоні на відповідний рахунок оператора електронного майданчика;

17) стартова ціна - ціна, з якої розпочинається аукціон щодо кожного об'єкта державної власності;

18) учасник - фізична або юридична особа в особі уповноваженого представника, яка виявила намір взяти участь в електронному аукціоні, сплатила реєстраційний та гарантійний внески, пройшла процедуру реєстрації для участі в електронному аукціоні, отримала відповідне підтвердження про реєстрацію та індивідуальний код учасника;

19) центральна база даних - сукупність технічних та програмних засобів, вихідний код яких опубліковано у відкритому доступі, у складі баз даних, модулів електронного аукціону та допоміжних модулів, що забезпечують можливість проведення аукціону в електронній формі та гарантують рівний доступ до інформації учасникам аукціону в електронній формі;

20) цінова пропозиція - сума коштів, сплата якої декларується учасником у ході електронного аукціону.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про приватизацію державного і комунального майна”, “Про управління об’єктами державної власності”, “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, “Про електронні довірчі послуги” та постанові Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 432 “Про затвердження Порядку проведення електронних аукціонів для продажу об’єктів малої приватизації та визначення додаткових умов продажу” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 47, ст. 1641, № 62, ст. 2136).

{Абзац двадцять другий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

Порядок функціонування електронної торгової системи для підготовки та проведення електронних аукціонів визначається адміністратором в Регламенті роботи електронної торгової системи.

3. Дія цього Порядку поширюється на відчуження майна, що передано казенним підприємствам, державним комерційним підприємствам (їх об’єднанням), установам та організаціям (у тому числі у процедурі ліквідації за рішенням суб’єкта управління); майна, переданого Національній та національним галузевим академіям наук у безстрокове безоплатне користування (далі - суб’єкти господарювання).

Питання відчуження зазначеного майна, зокрема майна підприємств оборонно-промислового комплексу, майна Національної академії наук та національних галузевих академій наук та установ, організацій і підприємств, що віднесені до їх відання, регулюються цим Порядком з урахуванням особливостей, передбачених законодавством.

{Пункт 3 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

4. Відчуження майна здійснюється шляхом його продажу на електронному аукціоні.

Відчуження майна може здійснюватися лише за умови врахування особливостей правового режиму окремого майна, наявності встановлених законодавчими актами обтяжень чи обмежень стосовно розпорядження майном.

5. Дія цього Порядку не поширюється на відчуження:

1) цілісних майнових комплексів державних підприємств, їх структурних підрозділів;

2) індивідуально визначеного майна, що в установленому порядку включене до переліків об'єктів, які підлягають приватизації відповідно до законодавства з питань приватизації;

3) майна, на яке відповідно до законодавства встановлена заборона на відчуження;

4) майна, порядок відчуження якого визначається окремим законом;

5) майна, що не увійшло до статутного капіталу господарських товариств у процесі приватизації (корпоратизації), але перебуває на їх балансі, і відчуження якого здійснюється шляхом приватизації;

6) майна, переданого в оренду у складі цілісних майнових комплексів державних підприємств, організацій (їх структурних підрозділів), відчуження якого здійснюється державними органами приватизації відповідно до законодавства про приватизацію;

7) об'єктів житлової нерухомості, право власності на які набуто Державною іпотечною установою з метою передачі у фінансовий лізинг громадянам України;

8) майна, об'єктів житлової нерухомості, право власності на які набуто Державною спеціалізованою фінансовою установою “Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву” і її регіональними управліннями та Іпотечним центром в м. Києві та Київській області у зв'язку з реалізацією права заставодержателя.

{Пункт 5 доповнено підпунктом 8 згідно з Постановою КМ № 451 від 28.04.2021}

Прийняття рішення про відчуження майна

6. Відчуження майна здійснюється безпосередньо суб'єктом господарювання, на балансі якого перебуває таке майно, лише після надання на це згоди або дозволу (далі - згода) відповідного суб'єкта управління майном, який є представником власника і виконує його функції у межах, визначених законами (далі - суб'єкт управління).

Відчуження нерухомого майна, а також повітряних і морських суден, суден внутрішнього плавання та рухомого складу залізничного транспорту здійснюється за умови додаткового погодження з Фондом державного майна.

Рішення про надання згоди та погодження на відчуження майна приймається лише за таких умов:

відчуження майна не обмежує провадження суб'єктом господарювання виробничої та іншої діяльності та/або відповідно до економічних, технічних (або інших) показників подальше використання майна є неможливе та/або економічно недоцільне;

відчуження майна не впливає на цілісність майнового комплексу суб'єкта господарювання або його структурного підрозділу (крім випадків відчуження майна у процедурі ліквідації за рішенням суб'єкта управління);

відчуження майна, що не зазначено у пункті 5 цього Порядку та відповідає вимогам, визначеним в абзаці другому пункту 4 цього Порядку.

Відчуження майна, що перебуває на балансі суб'єкта управління, здійснюється за рішенням такого суб'єкта, крім нерухомого майна, а також повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання та рухомого складу залізничного транспорту, відчуження якого здійснюється лише за погодженням з Фондом державного майна.

Кабінет Міністрів України надає згоду на відчуження майна, зазначеного в абзаці другому цього пункту, суб'єктам господарювання, стосовно яких виконує функції з управління, на підставі узгоджених пропозицій Фонду державного майна та інших заінтересованих органів виконавчої влади, визначених Кабінетом Міністрів України.

Відчуження іншого майна суб'єктів господарювання, стосовно яких Кабінет Міністрів України виконує функції з управління, здійснюється такими суб'єктами на підставі згоди, наданої Фондом державного майна, відповідно до цього Порядку.

Фонд державного майна після опрацювання документів, поданих згідно з пунктом 7 цього Порядку, готує та подає Кабінетові Міністрів України пропозиції стосовно відчуження майна, зазначеного в абзаці восьмому цього пункту.

7. Для отримання згоди на відчуження майна суб'єкт господарювання подає разом із зверненням стосовно відчуження майна:

1) техніко-економічне обґрунтування доцільності відчуження майна та напрямів використання коштів (з обов'язковим визначенням впливу відчуження майна на цілісність майнового комплексу, крім випадків відчуження майна у процедурі ліквідації за рішенням суб'єкта управління);

2) відомості про об'єкти основних фондів (засобів), які пропонуються до відчуження, за даними бухгалтерського обліку на останню звітну дату, що передувала поданню такого звернення стосовно відчуження майна, або на дату оцінки (у випадку, передбаченому абзацом другим пункту 10 цього Порядку) згідно з додатком 1;

3) акт інвентаризації основних фондів (засобів), які пропонуються до відчуження, згідно з додатком 2;

4) акт технічного стану майна, складений на останню звітну дату, що передувала поданню такого звернення стосовно відчуження майна, або на дату оцінки та затверджений керівником суб'єкта господарювання;

{Підпункт 4 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

5) відомості про наявність обтяжень чи обмежень стосовно розпорядження майном, яке пропонується до відчуження (разом з відповідними підтвердними документами);

6) за наявності заборгованості з виплати заробітної плати - відомості про загальну суму заборгованості із заробітної плати і графік погашення такої заборгованості, а також про наявність у підприємства заборгованості за податками і зборами (обов'язковими платежами) до бюджетів та державних цільових фондів;

7) висновок про вартість майна, погоджений відповідно до абзацу сьомого пункту 10 цього Порядку, а також звіт про оцінку майна, зазначеного в абзаці другому пункту 6 цього Порядку, та майна, згода на відчуження якого надається Фондом державного майна (у випадку, передбаченому абзацом другим пункту 10 цього Порядку).

{Пункт 7 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

У разі доцільності відчуження майна, зазначеного в абзаці другому пункту 6 цього Порядку, суб'єкт управління у 20-денний строк з дати надходження документів, зазначених у підпунктах 1-7 цього пункту, подає їх Фонду державного майна разом з інформацією суб'єкта управління стосовно впливу відчуження майна на цілісність майнового комплексу і провадження суб'єктом господарювання виробничої або іншої діяльності (крім випадків відчуження майна у процедурі ліквідації за рішенням суб'єкта управління).

{Абзац дев'ятий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

Під час відчуження майна у процедурі ліквідації за рішенням суб'єкта управління документи, визначені підпунктами 1-6 цього пункту, підписуються членами ліквідаційної комісії та затверджуються головою такої комісії.

Суб'єкт управління або Фонд державного майна має право витребувати додаткові документи у суб'єкта господарювання відповідно до вимог цього Порядку у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дати надходження документів, зазначених у підпунктах 1-7 цього пункту, зокрема технічні паспорти, судові документи, витяги з реєстрів, висновки спеціалізованих організацій, договори (проекти договорів) тощо.

{Абзац одинадцятий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

У разі виявлення у документах недоліків (наявність суперечностей та/або неповної чи неточної інформації про майно, яке пропонується до відчуження) суб'єкт управління або Фонд державного майна обов'язково пропонують суб'єктові господарювання усунути протягом 25 робочих днів такі недоліки і подати доопрацьовані документи, про що повідомляють йому листом у строки, що не перевищують строки прийняття рішення про надання згоди або погодження на відчуження майна.

Документи, що надійшли після доопрацювання, розглядаються суб'єктом управління або Фондом державного майна протягом 10 робочих днів з дати їх надходження.

8. Рішення про надання чи відмову в наданні згоди на відчуження майна приймається протягом 10 робочих днів з дати надходження до суб'єкта управління документів, зазначених у пункті 7 цього Порядку, та відповідного погодження Фонду державного майна.

Фонд державного майна протягом 15 робочих днів з дати надходження зазначених документів у повному обсязі приймає рішення про погодження чи відмову в погодженні відчуження майна.

Фонд державного майна як організатор продажу нерухомого майна погоджує його відчуження, виступає організатором аукціону, підписує протокол аукціону та у випадках, передбачених цим Порядком, погоджує висновок про вартість майна.

{Абзац третій пункту 8 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

9. Рішення про надання згоди на відчуження майна приймається відповідним суб'єктом управління у формі розпорядчого акта, а про відмову в наданні такої згоди - у формі листа. Рішення про погодження чи відмову в погодженні відчуження майна, а також про надання згоди на відчуження майна, зазначеного в абзаці дев'ятому пункту 6 цього Порядку, надається Фондом державного майна у формі листа та надсилається не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття такого рішення.

Рішення про відмову в наданні згоди чи погодження на відчуження майна приймається у разі, коли:

майно, запропоноване до відчуження, не відповідає вимогам, установленим абзацами третім - шостим пункту 6 цього Порядку;

суб'єкт господарювання подав не в повному обсязі документи, передбачені цим Порядком, або не подав їх у встановлений цим Порядком строк, а також за наявності у документах суперечностей;

техніко-економічне обґрунтування доцільності відчуження майна не містить необхідних економічних та/або технічних розрахунків, що підтверджують необхідність відчуження майна (зокрема визначення впливу відчуження майна на цілісність майнового комплексу);

не подано інформації про вплив відчуження майна на цілісність майнового комплексу та провадження суб'єктом господарювання виробничої або іншої діяльності.

Рішення про надання згоди на відчуження нерухомого майна надсилається Фонду державного майна та суб'єкту господарювання не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дати прийняття такого рішення.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

Суб'єкт господарювання подає протягом 10 робочих днів з дати надходження рішення про надання згоди на відчуження нерухомого майна Фонду державного майна інформацію (разом з підтвердними документами), визначену пунктом 16 цього Порядку.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

10. Стартова ціна майна встановлюється на рівні його балансової вартості.

У разі коли балансова вартість майна, що пропонується до продажу, відсутня або дорівнює нулю, така вартість визначається на підставі вартості, визначеної відповідно до Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1891 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 51, ст. 2669; 2019 р., № 24, ст. 846).

Незалежна оцінка майна, що пропонується до відчуження, проводиться відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність.

Фонд державного майна або у випадках, передбачених абзацом сьомим цього пункту, інший державний орган приватизації здійснює погодження висновку про вартість майна, зазначеного в абзаці другому цього пункту.

Висновок про вартість майна, що пропонується до відчуження, погоджується відповідно до Методики оцінки майна, затвердженої постановою

Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1891, за умови, що звіт про оцінку такого майна за результатами рецензування класифікується за ознаками, наведеними в абзаці другому чи третьому пункту 67 Національного стандарту № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 37, ст. 1995). Погоджений висновок про вартість майна є дійсним не більш як 12 місяців з дати його погодження.

Висновок про вартість майна, зазначеного в абзаці другому пункту 6 цього Порядку, а також майна, згода на відчуження якого надається Фондом державного майна, погоджується Фондом державного майна за умови дотримання вимог законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність і видається разом з погодженням (згодою) на відчуження майна відповідному суб’єктові управління або суб’єктові господарювання.

Висновок про вартість іншого майна, зазначеного в абзаці другому цього пункту, погоджується державним органом приватизації за місцезнаходженням суб’єкта господарювання. Для погодження висновку про вартість такого майна суб’єкт господарювання подає державному органу приватизації разом із звітом про оцінку майна документи, зазначені у підпунктах 2-4 пункту 7 цього Порядку.

Погодження висновку про вартість майна здійснюється не пізніше ніж через шість місяців з дати оцінки майна. У разі коли висновок не погоджено в зазначений строк, проводиться оцінка майна на нову дату.

Надання погодження чи відмови в погодженні висновку про вартість майна, зазначеного в абзаці шостому цього пункту, здійснюється протягом 15 робочих днів з дня його подання відповідному державному органу приватизації.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

11. З дня погодження відчуження майна і до переходу права власності до покупця або припинення такого відчуження суб'єкт господарювання без згоди суб'єкта управління та/або Фонду державного майна не має права на:

вчинення правочинів та/або господарських зобов'язань, предметом яких є придбання, відчуження, обтяження, набуття у власність, у інший спосіб або формі майна, що підлягає відчуженню;

укладення договорів оренди, поруки, гарантії, іпотеки, застави тощо предметом якого виступає таке майно;

списання майна що підлягає відчуженню, безоплатну передачу та реалізацію такого майна для погашення заборгованості, передачу майна в управління;

зміну вартості майна у будь-якій формі та спосіб.

Відповідальність за збереження майна та шкоду, завдану таким об'єктам, несуть керівники суб'єкта господарювання, на балансі якого перебуває відповідне майно.

Керівник (голова ліквідаційної комісії) суб'єкта господарювання, на балансі якого перебуває об'єкт відчуження, забезпечує збереження зазначеного майна до набуття покупцем права власності на придбаний об'єкт.

Загальні вимоги щодо процедури відчуження майна

12. Відчуження майна здійснюється виключно на електронних аукціонах в електронній торговій системі.

Електронний аукціон проводиться відповідно до договору, що укладається між організатором аукціону та операторами електронних майданчиків.

13. Відчуження майна, що перебуває за кордоном (крім нерухомого майна закордонних дипломатичних установ, реалізація якого здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України) і реалізація якого в Україні неможлива чи недоцільна, здійснюється відповідно до цього Порядку з урахуванням вимог законодавства країн, на території яких перебуває майно, що

підлягає відчуженню, а також із збереженням умов конкурентного продажу майна.

14. Кошти, що надійшли від продажу майна, спрямовуються відповідно до вимог законодавства.

Кошти від продажу нерухомого майна (якщо інше не встановлено законом) перераховуються покупцем до загального фонду державного бюджету, за вирахуванням балансової (залишкової) вартості такого майна, яка перераховується на банківський рахунок суб'єкта господарювання, що є балансоутримувачем майна.

Кошти, одержані від відчуження іншого державного майна, перераховуються покупцем на банківський рахунок суб'єкта господарювання, що є балансоутримувачем майна.

У разі наявності у підприємства заборгованості з виплати заробітної плати кошти, одержані суб'єктом господарювання, що є балансоутримувачем майна, насамперед спрямовуються (якщо інше не встановлено законом) на погашення такої заборгованості та заборгованості за податками і зборами (обов'язковими платежами) до бюджетів та державних цільових фондів, пов'язаних із заробітною платою, на погашення заборгованості за іншими податками і зборами, а також на інші цілі відповідно до затвердженого фінансового плану.

Суб'єкти господарювання зобов'язані подати суб'єкту управління, Фонду державного майна протягом 30 днів з моменту реалізації майна звіт за результатами відчуження та використання зазначених коштів згідно з додатком 3.

Фонд державного майна на підставі отриманих звітів, зазначених в абзаці п'ятому цього пункту, подає щокварталу Мінфіну зведену інформацію про результати відчуження нерухомого майна, перерахування та використання коштів, що надійшли від продажу такого майна.

Кошти, одержані від продажу нерухомого майна підприємств оборонно-промислового комплексу, за вирахуванням балансової (залишкової) вартості такого майна та 95 відсотків коштів, одержаних понад балансову (залишкову) вартість, зараховуються до загального фонду державного бюджету. Кошти, одержані від продажу нерухомого майна підприємств оборонно-промислового комплексу, не зараховані до загального фонду державного бюджету, спрямовуються відповідно до вимог частини другої статті 3 Закону України “Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну “Укроборонпром” та забезпечення їх стабільного розвитку”.

{Пункт 14 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

Підготовка до проведення аукціону

15. Організатор аукціону самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює в електронній торговій системі оголошення про проведення аукціону.

Електронні аукціони з продажу майна проводяться не раніше ніж через 20 днів, але не пізніше ніж через 35 днів після опублікування оголошення про проведення аукціону.

16. Оголошення про проведення аукціону обов’язково повинно містити:

1) інформацію:

про майно (об’єкт основних фондів (засобів), його частину або групу об’єктів основних фондів (засобів), що підлягає продажу:

- найменування та місцезнаходження майна;
- технічні характеристики, рік випуску чи введення в експлуатацію тощо;

про об’єкти нерухомого майна:

- дані про будівлі (споруди, нежитлові приміщення) та земельну ділянку, на якій розташовано майно (місцезнаходження, кадастровий номер, площу, цільове призначення земельної ділянки, інформацію про особу, якій земельна

ділянка належить на праві власності або користування, про наявність обтяжень на земельну ділянку), функціональне використання будівель (споруд, нежитлових приміщень) та умови користування ними;

{Абзац шостий підпункту 1 пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

- інформація про договори оренди об'єкта або його частини із зазначенням за кожним договором найменування орендаря, орендованої площі, розміру місячної орендної плати, строку дії договору оренди;

- інформація про балансоутримувача (найменування, його місцезнаходження і контактні дані);

- план будівлі (за наявності) (у разі прийняття рішення організатором аукціону);

2) інформацію про електронний аукціон:

дата та час проведення електронного аукціону;

кінцевий строк подання заяви на участь в електронному аукціоні;

3) інформацію про умови, на яких здійснюється продаж майна:

істотні умови договору купівлі-продажу майна або проект відповідного договору купівлі-продажу майна;

стартова ціна (без урахування податку на додану вартість);

розмір гарантійного внеску, що визначається у розмірі 10 відсотків стартової ціни продажу майна;

розмір реєстраційного внеску;

крок електронного аукціону, що встановлюється на рівні 1 відсотка стартової ціни продажу майна;

4) додаткову інформацію:

фотографічне зображення майна;

реквізити рахунків, найменування установи (банку, казначейства), її місцезнаходження та номери рахунків у національній та іноземній валюті,

відкритих для проведення розрахунків переможцями електронних аукціонів за придбане майно;

реквізити рахунків операторів електронних майданчиків, відкритих для сплати потенційними покупцями гарантійних та реєстраційних внесків (зазначаються в оголошенні шляхом розміщення посилання на сторінку офіційного веб-сайта адміністратора, на якій зазначені реквізити таких рахунків);

час і місце проведення огляду майна;

найменування особи організатора аукціону, його місцезнаходження, адреса веб-сайту, номер телефону, час роботи служби з організації електронного аукціону (прізвище, ім'я, по батькові контактної особи організатора аукціону (суб'єкта господарювання), яка є відповідальною за забезпечення можливості огляду об'єкта, номер телефону, адреса електронної пошти);

{Абзац шостий підпункту 4 пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

інші відомості, зокрема інформація про необхідність відшкодування витрат, пов'язаних з продажем майна, порядок розрахунків за придбане майно;

5) технічні реквізити оголошення про проведення аукціону:

дата і номер рішення суб'єкта управління та/або Фонду державного майна про погодження відчуження майна, прийнятого відповідно до цього Порядку;

єдине посилання на веб-сторінку адміністратора, на якій є посилання на веб-сторінки операторів електронних майданчиків, які мають право використовувати електронний майданчик і з якими адміністратор уклав відповідний договір (оператори зазначаються в алфавітному порядку).

Оголошення про проведення аукціону не повинно містити положень, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

17. Доступ до інформації, оприлюдненої в електронній торговій системі, є безоплатним та вільним.

18. Після оприлюднення оголошення про проведення аукціону потенційні покупці, які мають намір взяти участь в електронному аукціоні, сплачують реєстраційний та гарантійний внески на рахунок оператора електронного майданчика та подають заяву про участь в електронному аукціоні через електронну торгову систему. Заява про участь в електронному аукціоні подається шляхом заповнення електронної форми з окремими полями, де зазначається інформація про цінову пропозицію, про учасника та завантажуються необхідні документи, що визначені в пункті 19 цього Порядку.

19. До участі в електронному аукціоні допускаються учасники, які подали через електронний майданчик заяву про участь в електронному аукціоні, сплатили реєстраційний та гарантійний внески у розмірах, визначених згідно з цим Порядком.

До заяви про участь в електронному аукціоні додаються:

для потенційних покупців - фізичних осіб - громадян України - копія картки платника податків з даними про реєстраційний номер облікової картки платника податків, а у разі відсутності такого документа у зв'язку із відмовою від отримання реєстраційного номера - копія паспорта громадянина України;

для іноземних громадян - копія документа, що посвідчує особу;

для потенційних покупців - юридичних осіб:

- витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань - для юридичних осіб - резидентів;

- документ, що підтверджує реєстрацію іноземної особи у країні її місцезнаходження (витяг із торговельного, банківського або судового реєстру тощо), засвідчений згідно із законодавством держави його видачі, перекладений українською мовою, - для юридичних осіб - нерезидентів;

- інформація про кінцевого бенефіціарного власника. Якщо особа не має кінцевого бенефіціарного власника, зазначається інформація про відсутність кінцевого бенефіціарного власника і про причину його відсутності;

документ, що підтверджує сплату реєстраційного внеску, а також документ, що підтверджує сплату гарантійного внеску учасником.

Організатор аукціону не має права витребувати від потенційного покупця інші документи і відомості, ніж передбачені цим Порядком.

20. За участь в електронному аукціоні з учасників оператором електронного майданчика справляється реєстраційний внесок у такому розмірі:

1) у разі, коли стартова ціна лота становить не більш як 20 тис. гривень, - один неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

2) у разі, коли стартова ціна лота становить не більш як 50 тис. гривень, - сім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) у разі, коли стартова ціна лота становить не більш як 200 тис. гривень, - двадцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

4) у разі, коли стартова ціна лота становить не більш як 1 млн. гривень, - тридцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) у разі, коли стартова ціна лота становить більш як 1 млн. гривень, - сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Фактичний розмір реєстраційного внеску зазначається в протоколі електронного аукціону.

Сплачені реєстраційні внески не підлягають поверненню, крім випадків, передбачених цим Порядком.

21. Якщо на момент закінчення кінцевого строку прийняття заяв про участь в електронному аукціоні подано менше двох заяв про участь в електронному аукціоні, аукціон вважається таким, що не відбувся.

22. Якщо подано більше однієї заяви про участь в електронному аукціоні, активується модуль електронного аукціону.

23. Всі користувачі мають можливість спостерігати за ходом електронного аукціону в режимі реального часу.

24. Якщо за результатами електронного аукціону жоден з учасників не зробив крок аукціону, електронний аукціон вважається таким, що не відбувся.

Проведення аукціону

25. Оператор електронного майданчика повинен забезпечувати на безоплатній основі рівний доступ усіх користувачів до інформації про проведення електронного аукціону, включаючи надання можливості спостерігати за перебігом аукціону в інтерактивному режимі реального часу.

26. Електронні аукціони проводяться через електронну торгову систему шляхом повторюваного процесу підвищення цін трьома раундами в інтерактивному режимі реального часу. Електронний аукціон починається автоматично в час та дату, які визначені в оголошенні про проведення аукціону в електронній торговій системі.

В електронному аукціоні можуть брати участь учасники, які подали закриті цінові пропозиції.

У кожному раунді кожен учасник протягом трьох хвилин у порядку від менших до більших цінових пропозицій, а у разі їх співпадіння від тих, що подані пізніше, до тих, що подані раніше, має право зробити крок електронного аукціону в порядку, передбаченому пунктом 27 цього Порядку. У разі відсутності цінової пропозиції від учасника протягом трьох хвилин цінова пропозиція такого учасника у поточному раунді вважається такою, що здійснена в розмірі його закритої цінової пропозиції для першого раунду або його попередньої цінової пропозиції для другого та третього раундів.

Якщо учасник зробив цінову пропозицію раніше закінчення відведеного часу на внесення такої цінової пропозиції, електронна торгова система надає йому можливість внести зміни до цінової пропозиції щодо її збільшення або зменшення, але не нижче попередньої цінової пропозиції цього учасника, до завершення відведеного часу. Якщо учасник не вносив та/або не змінював цінової пропозиції протягом трьох хвилин, після закінчення цього часу

електронна торгова система приймає його попередню цінову пропозицію і передає хід наступному учаснику.

Якщо під час електронного аукціону подана учасником закрита цінова пропозиція та/або цінова пропозиція є більшою за стартову ціну лота на розмір не менш як розмір мінімального кроку аукціону, вважається, що такий учасник зробив крок аукціону.

{Пункт 26 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1320 від 16.12.2020}

27. У ході електронного аукціону учасникам надається можливість подавати свої цінові пропозиції відповідно до цього Порядку. Учасник може протягом одного раунду електронного аукціону один раз підвищити свою закриту цінову пропозицію/цінову пропозицію не менше ніж на розмір мінімального кроку аукціону (зробити крок аукціону).

Розмір мінімального кроку аукціону встановлюється на рівні 1 відсотка стартової ціни електронного аукціону.

Після завершення раунду електронна торгова система робить паузу три хвилини і оголошує наступний раунд.

Протягом кожного раунду електронного аукціону всім учасникам забезпечується рівний доступ до перебігу електронного аукціону, зокрема до інформації про місця розташування їх цін в електронній торговій системі від найнижчої до найвищої у кожному раунді проведення електронного аукціону та інформації про кількість учасників у даному раунді електронного аукціону без зазначення їх найменувань.

Розрахунки за придбане майно

28. Протокол про результати електронного аукціону (без підпису) формується та оприлюднюється в електронній торговій системі автоматично в день завершення електронного аукціону.

29. Переможцем електронного аукціону вважається учасник, що подав найвищу цінову пропозицію за лот, у разі, коли ним зроблений щонайменше один крок електронного аукціону.

У разі подання однакових цінових пропозицій переможцем електронного аукціону вважається учасник, що подав цінову пропозицію раніше.

У разі відмови переможця від підписання протоколу про результати електронного аукціону, договору купівлі-продажу майна чи нездійснення оплати в повному обсязі за придбане майно відповідно до вимог пункту 37 цього Порядку, а також у випадку, визначеному пунктом 32 цього Порядку, переможцем електронного аукціону вважається учасник з наступною за величиною ціною пропозицією за умови, що ним зроблений щонайменше один крок електронного аукціону, та за відсутності належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування та відсутності факту натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті.

У разі подання однакових цінових пропозицій переможцем електронного аукціону вважається учасник, що подав цінову пропозицію раніше, за умови відсутності належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування та відсутності факту натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті.

Оператор електронного майданчика зобов'язаний поінформувати учасника з наступною за величиною після переможця електронного аукціону ціною пропозицією, а у разі подання однакових цінових пропозицій - учасника, що подав цінову пропозицію раніше, про зміну його статусу протягом двох годин з моменту отримання належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування та натискання ним відповідної кнопки в особистому кабінеті.

{Пункт 29 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

30. Після завершення електронного аукціону протокол про результати електронного аукціону підписується переможцем, оператором електронного майданчика, через який подано найвищу цінову пропозицію, та надсилається організатору аукціону, а також суб'єкту господарювання (якщо він не є організатором аукціону) протягом чотирьох робочих днів з дня, що настає за днем формування протоколу електронного аукціону. Організатор аукціону та суб'єкт господарювання (якщо він не є організатором аукціону) протягом 10 робочих днів з дня, що настає за днем формування протоколу електронного аукціону, підписують протокол про результати електронного аукціону, що в межах зазначеного строку опубліковується організатором в електронній торговій системі.

Протокол про результати електронного аукціону може бути підписаний з використанням кваліфікованого електронного підпису відповідно до вимог Закону України “Про електронні довірчі послуги”.

{Пункт 30 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

31. Договір за результатами проведення електронного аукціону укладається між суб'єктом господарювання та переможцем електронного аукціону, надсилається організатору аукціону (якщо суб'єкт господарювання не є організатором аукціону) та опубліковується організатором аукціону в електронній торговій системі протягом 20 робочих днів з дати формування протоколу про результати електронного аукціону в електронній торговій системі.

Договір купівлі-продажу майна укладається між суб'єктом господарювання та переможцем електронного аукціону на підставі примірного договору, затвердженого Фондом державного майна.

32. Організатор аукціону, а також суб'єкт господарювання (якщо він не є організатором аукціону) не підписують протокол електронного аукціону з потенційним покупцем, який:

не відповідає вимогам до покупця, що передбачені частиною першою статті 8 Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна”, крім вимог, передбачених пунктами 2, 4, 12 і 13 частини другої зазначеної статті;

є працівником організатора аукціону, суб’єкта господарювання;

не подав документи або відомості, обов’язкове подання яких передбачено цим Порядком;

подав неправдиві відомості про себе;

набув статусу переможця попереднього електронного аукціону з продажу цього майна, але відмовився від підписання або не підписав протокол чи договір купівлі-продажу майна у строки, передбачені цим Порядком, в попередньому аукціоні.

Після завершення електронного аукціону організатор аукціону проводить перевірку заяви на участь в електронному аукціоні разом із доданими до неї документами та інформацією переможця аукціону та у разі наявності однієї з підстав, передбачених абзацами другим - шостим цього пункту, приймає рішення відповідно до абзацу першого цього пункту, що опубліковується в електронній торговій системі не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дня його прийняття.

У разі наявності підстав, передбачених цим пунктом, суб’єкт господарювання не укладає договір купівлі-продажу майна з потенційним покупцем та приймає відповідне рішення, що опубліковується в електронній торговій системі протягом двох робочих днів з дня його прийняття. Якщо суб’єкт господарювання не є організатором аукціону, відповідне рішення надсилається організатору аукціону та опубліковується організатором аукціону в електронній торговій системі в межах зазначеного строку.

Переможець аукціону може оскаржити рішення про непідписання протоколу електронного аукціону з потенційним покупцем та неукладення договору купівлі-продажу майна в судовому порядку протягом строку,

визначеного статтею 30 Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна”.

33. Винагорода оператора електронного майданчика, через електронний майданчик якого подано найвищу цінову пропозицію, визначається у розмірі, що становить:

1) у разі, коли ціна продажу лота становить менш як 4000 тис. гривень, - 5 відсотків ціни продажу лота;

2) у разі, коли ціна продажу лота становить від 4000 до 64000 тис. гривень, - 3 відсотки ціни продажу лота;

3) у разі, коли ціна продажу лота становить більш як 64000 тис. гривень, - 1,5 відсотка ціни продажу лота.

Оператор, через електронний майданчик якого подано найвищу цінову пропозицію, перераховує не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня публікації договору купівлі-продажу майна в електронній торговій системі на рахунок суб'єкта господарювання залишок гарантійного внеску (за наявності такого залишку), за вирахуванням винагороди оператора, визначеної в підпунктах 1-3 цього пункту, в рахунок оплати ціни продажу відповідного лота.

У разі коли сума винагороди оператора перевищує розмір гарантійного внеску, переможець зобов'язаний провести повний розрахунок з оператором (здійснити доплату) після формування протоколу електронного аукціону, але до моменту публікації договору купівлі-продажу майна в електронній торговій системі.

У разі коли залишок гарантійного внеску перевищує балансову вартість відповідного лота (якщо такий лот є нерухомим майном), суб'єкт господарювання зобов'язаний не пізніше ніж через три робочих дні з дня надходження такого залишку спрямувати суму коштів, що перевищує балансову вартість, до загального фонду державного бюджету, якщо інше не встановлено законом.

У випадках, визначених законодавством, залишок гарантійного внеску не пізніше ніж через три робочих дні з дня надходження такого залишку спрямовується суб'єктом господарювання до загального фонду державного бюджету.

Якщо покупець не здійснив оплату в повному обсязі протягом строку, встановленого пунктом 37 цього Порядку, гарантійний внесок йому не повертається, а оператор, через електронний майданчик якого подано найвищу цінову пропозицію, не пізніше ніж через п'ять робочих днів з моменту закінчення зазначеного строку перераховує організатору аукціону винагороду оператора, визначену в підпунктах 1-3 цього пункту.

{Пункт 33 в редакції Постанови КМ № 1320 від 16.12.2020}

34. Організатор аукціону має право відмінити електронний аукціон на будь-якому етапі до дати проведення такого електронного аукціону виключно на підставі відповідного рішення організатора аукціону.

Рішення організатора аукціону про відміну електронного аукціону повинно бути викладено у формі розпорядчого акта організатора аукціону (рішення, наказ, розпорядження, протокол тощо) та містити такі реквізити:

дату прийняття рішення;

номер рішення;

підставу для відміни електронного аукціону;

посилання на рішення, згідно з яким таке майно виставлено на продаж на електронному аукціоні;

підпис уповноваженої особи організатора аукціону.

Рішення організатора аукціону про відміну електронного аукціону опубліковується в електронній торговій системі не пізніше наступного робочого дня з дня його прийняття.

35. У разі відміни електронного аукціону або визнання його таким, що не відбувся, відповідно до пунктів 21 і 24 цього Порядку оператором електронного

майданчика повертається учасникам протягом трьох робочих днів гарантійний внесок.

У разі відміни електронного аукціону або визнання його таким, що не відбувся, відповідно до пункту 21 цього Порядку оператором електронного майданчика повертається учасникам протягом трьох робочих днів реєстраційний внесок.

У випадку відмови переможця аукціону від підписання протоколу про результати електронного аукціону чи договору купівлі-продажу майна або у випадку, передбаченому пунктом 32 цього Порядку, сплачений гарантійний внесок не повертається такому переможцю та перераховується оператором електронного майданчика, через якого подано найвищу цінову пропозицію організатору аукціону, протягом трьох робочих днів.

У разі відмови учасника з наступною за величиною ціною пропозицією, що набув статусу переможця аукціону від підписання протоколу про результати електронного аукціону або договору купівлі-продажу майна, або у випадку, передбаченому пунктом 32 цього Порядку, щодо такого учасника аукціон визнається таким, що не відбувся. Гарантійний внесок у такому випадку переможцю електронного аукціону та учаснику з наступною за величиною ціною пропозицією, якого електронна торгова система визначила переможцем електронного аукціону, не повертається. Реєстраційний внесок у такому випадку не повертається всім учасникам електронного аукціону.

36. Якщо на електронному аукціоні майно не було реалізоване або електронний аукціон визнаний таким, що не відбувся, організатор аукціону протягом 10 робочих днів з дати формування протоколу електронного аукціону електронною торговою системою оголошує новий електронний аукціон із зниженням стартової ціни на 50 відсотків шляхом опублікування оголошення про проведення аукціону.

Повторний електронний аукціон проводиться відповідно до цього Порядку.

37. Договір купівлі-продажу є підставою для внесення коштів до банківської установи як плати за придбане майно.

Покупець зобов'язаний оплатити придбане майно протягом 30 днів з дати опублікування договору купівлі-продажу в електронній торговій системі.

Передача майна покупцю здійснюється суб'єктом господарювання після сплати покупцем у повному обсязі коштів за придбане майно шляхом укладення акта приймання-передачі.

Суб'єкт господарювання у 10-денний строк після передачі майна подає суб'єкту управління відомості про факт передачі. Суб'єкт управління забезпечує передачу відомостей про факт передачі майна до Єдиного реєстру об'єктів державної власності.

38. Питання, що стосуються проведення електронних аукціонів та не врегульовані цим Порядком, врегульовуються згідно з Регламентом роботи електронної торгової системи.

Прикінцеві положення

39. Керівник (голова ліквідаційної комісії) суб'єкта господарювання (організатора аукціону) забезпечує згідно із законодавством цільове використання коштів, отриманих від реалізації майна, подання суб'єкту управління та Фонду державного майна достовірної інформації, передбаченої цим Порядком.

40. Суб'єкти управління забезпечують у межах своїх повноважень та відповідно до законодавства здійснення контролю за використанням коштів, що надійшли від продажу майна, та за дотриманням порядку відчуження майна.

41. Спори, що виникають у процесі відчуження майна відповідно до цього Порядку, розв'язуються у порядку, передбаченому законодавством.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 10 травня 2018 р. № 432

**ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АУКЦІОНІВ ДЛЯ
ПРОДАЖУ ОБ'ЄКТІВ МАЛОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ
ДОДАТКОВИХ УМОВ ПРОДАЖУ**

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає механізм проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації (далі - об'єкт приватизації) з використанням електронної торгової системи, визначення переможця за результатами електронного аукціону, розміру та порядку внесення плати за участь в електронному аукціоні, а також визначення додаткових умов продажу відповідно до положень Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" (далі - Закон).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

авторизаційні дані - ідентифікаційні дані, що створюються учасником під час проходження реєстрації в електронній торговій системі через електронний майданчик, за допомогою яких проводиться перевірка його повноважень щодо доступу до особистого кабінету та вчинення будь-яких дій в електронній торговій системі для участі в електронних аукціонах;

адміністратор електронної торгової системи (далі - адміністратор) - юридична особа, визначена Кабінетом Міністрів України відповідальною за забезпечення функціонування електронної торгової системи;

етап подання цінових пропозицій для проведення електронного аукціону без умов, з умовами, із зниженням стартової ціни - проміжок часу, протягом

якого всім учасникам надається можливість робити цінові пропозиції відповідно до цього Порядку;

етап подання цінових пропозицій для проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - проміжок часу, що складається з двох періодів - періоду подання закритих цінових пропозицій всіма учасниками, крім того, що зробив ставку, та періоду подання цінової пропозиції учасником, що зробив ставку;

закрита цінова пропозиція для проведення електронного аукціону без умов, з умовами, із зниженням стартової ціни - сума коштів, сплата якої декларується учасником до проведення електронного аукціону та подається в особистому кабінеті через оператора електронного майданчика в електронній торговій системі до закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні;

закрита цінова пропозиція для проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - сума коштів, сплата якої декларується учасниками в електронній торговій системі, крім того, що зробив ставку;

індивідуальний код учасника - набір цифр та літер, автоматично присвоєний електронною торговою системою учаснику після його реєстрації для участі в електронному аукціоні;

крок аукціону для проведення електронного аукціону без умов, з умовами, із зниженням стартової ціни - надбавка, на яку в ході електронного аукціону може здійснюватися підвищення цінової пропозиції;

крок аукціону для проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - дисконт, на який в ході електронного аукціону автоматично і поступово здійснюється зниження стартової ціни оголошеного до продажу лота протягом періоду проведення електронного аукціону до моменту

автоматичного здійснення останнього з визначених кроків або до моменту здійснення ставки учасником, та мінімальна надбавка, на яку в ході електронного аукціону може здійснюватися підвищення цінової пропозиції;

лот - об'єкт приватизації, який виставляється на електронний аукціон;

особистий кабінет - складова частина електронної торгової системи, яка дає змогу органу приватизації/організатору аукціону, потенційному покупцю провадити діяльність в електронній торговій системі відповідно до цього Порядку;

період для подання ставки в електронному аукціоні за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - проміжок часу між стартом електронного аукціону та кожним наступним автоматичним покроковим зниженням стартової ціни, протягом якого учасник має право зробити ставку, що відповідає поточній ціні лота;

період проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - проміжок часу, протягом якого здійснюється автоматичне покрокове зниження стартової ціни лота на визначену відповідно до вимог цього Порядку кількість кроків та подання цінових пропозицій (у разі здійснення ставки учасником) на умовах, встановлених цим Порядком;

плата за участь - грошова винагорода оператора електронного майданчика, яка сплачується переможцем електронного аукціону або особою, щодо якої прийнято рішення про приватизацію об'єкта шляхом викупу, відповідно до договору між оператором електронного майданчика та учасником додатково до суми коштів, запропонованої ним за придбаний лот;

{Абзац п'ятнадцятий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 1182 від 02.12.2020}

попередня згода на очікування - заповнення потенційного покупця, надане оператору електронного майданчика, в тому, що у разі внесення ним другої за

розміром цінової пропозиції/закритої цінової пропозиції/ставки він погоджується на очікування результатів електронного аукціону відповідно до цього Порядку та на отримання його гарантійного внеску після моменту, визначеного цим Порядком;

потенційний покупець - особа, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні;

поточна ціна лота - ціна лота, яка відображається в режимі реального часу та діє протягом періоду між початком автоматичного покрокового зниження стартової ціни об'єкта приватизації, включаючи проміжок часу між здійсненням останнього кроку та завершенням електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій;

прикладний програмний інтерфейс - інтерфейс програмування додатків, доступ до якого надається як відкритий код, який визначає функціональність, що надається електронною торговою системою, та призначений для підключення електронних майданчиків (операторів електронних майданчиків) до електронної торгової системи;

реєстр - складова частина електронної торгової системи, в якій органом приватизації через особистий кабінет публікується перелік об'єктів, що підлягають приватизації, та будь-які зміни до нього;

ставка - дія учасника, вчинена в ході електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій, яка зупиняє автоматичне покрокове зниження ціни лота та свідчить про згоду учасника сплатити поточну ціну лота, шляхом натискання електронної кнопки в інтерфейсі модуля електронного аукціону з використанням відповідного функціоналу електронної торгової системи;

унікальне гіперпосилання - текст із записом адреси веб-сайту в Інтернеті, натискання на який дає змогу перейти на сторінку електронного аукціону в

електронній торговій системі та можливість участі в електронному аукціоні і є єдиним ідентифікатором учасника;

учасник - фізична особа або юридична особа в особі уповноваженого представника, яка виявила намір взяти участь в електронному аукціоні, сплатила реєстраційний та гарантійний внески, пройшла процедуру реєстрації для участі в електронному аукціоні, отримала відповідне підтвердження про реєстрацію та індивідуальний код учасника відповідно до цього Порядку;

цінова пропозиція для проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій - сума коштів, сплата якої декларується учасником, що зробив ставку;

цінова пропозиція для проведення електронного аукціону без умов, з умовами, із зниженням стартової ціни - сума коштів, сплата якої декларується учасником у ході електронного аукціону.

Інші терміни, вживаються у значенні, наведеному в Законі.

3. Перебіг строків, встановлених цим Порядком, починається з наступного дня після настання події, з якою вони пов'язані. Якщо останній день строку припадає на неробочий день, днем закінчення строку є перший за ним робочий день.

Функціонування електронної торгової системи

4. Формування протоколів про результати електронних аукціонів здійснюється в електронній торговій системі автоматично в день завершення електронного аукціону, а у разі коли для участі в аукціоні не подано жодної заяви або подано заяву на участь в аукціоні від одного покупця, - в день закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні за формою, опублікованою на офіційному веб-сайті адміністратора електронної торгової системи.

{Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

5. Доступ до електронної торгової системи здійснюється виключно через сервіси, що надаються операторами електронних майданчиків відповідно до цього Порядку.

6. Доступ до інформації, що розміщується в електронній торговій системі, забезпечується за допомогою прикладного програмного інтерфейсу.

7. Уся інформація в електронній торговій системі розміщується українською мовою та у разі потреби англійською або іншими мовами, у випадках, коли використання букв українського алфавіту (символів) призводить до спотворення такої інформації. Використання латинських та інших символів під час написання слів кирилицею не допускається.

8. Потенційний покупець та орган приватизації/організатор аукціону отримують доступ до електронної торгової системи через сервіси, які надаються оператором електронного майданчика. Для участі в електронному аукціоні оператор електронного майданчика забезпечує учасника унікальним гіперпосиланням, за яким надається тимчасовий прямий доступ до інтерфейсу модуля електронного аукціону в електронній торговій системі.

9. Адміністратор забезпечує цілодобове функціонування електронної торгової системи, крім проміжку часу, протягом якого буде здійснюватися модернізація електронної торгової системи (регламентні роботи) та доступ до електронної торгової системи буде тимчасово зупинено, та технічну можливість доступу до електронного аукціону, в тому числі до інформації про його проведення. Електронна торгова система працює за датою та київським часом. Форматом позначення дати в електронній торговій системі є рік, місяць, день.

Електронна торгова система забезпечує можливість встановлення початку проведення електронного аукціону протягом робочого часу (понеділок - п'ятниця з 9 до 18 години).

{Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

10. Форматом позначення часу є години; години та хвилини; хвилини, секунди і мілісекунди (годинник вказується в 24-годинному форматі).

11. Будь-яка дія, вчинена в електронній торговій системі з особистого кабінету учасника, органу приватизації/організатора аукціону, вважається такою, що вчинена відповідною особою.

12. Учасники подають запитання в електронній торговій системі через інтерфейс електронного майданчика в текстовому вигляді без можливості приєднання файлів.

13. Учасники подають запитання щодо електронного аукціону до завершення дня, що передує дню проведення електронного аукціону.

Всі запитання зберігаються в електронній торговій системі.

14. Інформація про учасників, що подали запитання, розкривається після моменту закінчення електронного аукціону.

Підготовка до проведення електронного аукціону

15. Оператор електронного майданчика забезпечує функціонування електронного майданчика, цілісність даних, що передаються до електронної торгової системи або приймаються від електронної торгової системи, коректне та своєчасне відображення в електронній торговій системі даних та можливість вчинення органом приватизації/організатором аукціону, потенційними покупцями дій в електронній торговій системі через сервіси, які надаються оператором електронного майданчика відповідно до цього Порядку.

16. Оператор електронного майданчика розміщує на веб-сайті електронного майданчика інструкції з детальною інформацією про користування ним, описом

умов реєстрації та механізму завантаження документів для участі в електронному аукціоні та забезпечує антивірусну та технічну перевірку інформації та матеріалів перед їх передачею до електронної торгової системи та/або збереженням.

17. Доступ до електронної торгової системи відповідно до цього Порядку надається особі, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, після проходження процедури реєстрації на веб-сайті електронного майданчика.

18. Учасник зобов'язаний забезпечити збереження авторизаційних даних, свого імені (логіну) та пароля, необхідних для роботи в електронній торговій системі.

19. Отримання оператором електронного майданчика згоди на збирання, обробку (реєстрацію, накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поновлення), використання і поширення (розповсюдження, реалізацію, передачу третім особам), знеособлення, публікацію, знищення персональних даних фізичної особи відповідно до Закону України “Про захист персональних даних”, а також попередньої згоди на очікування з метою підготовки і проведення електронного аукціону є обов'язковим під час реєстрації для участі в електронному аукціоні фізичної особи, яка має намір взяти участь у ньому.

Оператор електронного майданчика проводить перевірку відповідності ідентифікаційної інформації (для громадян України - паспортні дані; для іноземних громадян - дані документа, що посвідчує особу; для юридичних осіб - резидентів - дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; для юридичних осіб - нерезидентів - дані документа про реєстрацію у державі місцезнаходження), наданої особою, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, даним, які зазначаються такою особою в заяві на участь в електронному аукціоні. Невідповідність наданої інформації є підставою для відмови такій особі у доступі до участі в електронному аукціоні.

20. Орган приватизації після укладення з оператором електронного майданчика договору про проведення електронних аукціонів з продажу об'єктів малої приватизації через свій особистий кабінет опубліковує в реєстрі перелік об'єктів, що підлягають приватизації, та/або зміни до нього протягом п'яти робочих днів з дати його затвердження та/або внесення змін до такого переліку.

{Пункт 20 в редакції Постанови КМ № 361 від 24.04.2019}

21. Інформація, яка підлягає внесенню до електронної торгової системи під час опублікування переліку об'єктів, що підлягають приватизації, включає:

назву, дату і номер рішення Фонду державного майна про затвердження переліку об'єктів малої приватизації державної власності, що підлягають приватизації, або про включення нового об'єкта (об'єктів) до переліку, прийнятого відповідно до частини третьої статті 11 Закону;

назву, дату і номер рішення місцевої ради щодо включення нового об'єкта до переліку об'єктів комунальної власності, що підлягають приватизації, прийнятого відповідно до частини четвертої статті 11 Закону;

щодо об'єктів нерухомого майна - адресу, площу об'єкта і повне найменування балансоутримувача об'єкта нерухомого майна, інформацію про балансову вартість або її відсутність, а також інформацію про державну реєстрацію права власності на об'єкт нерухомого майна (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна та дата реєстрації) або стан здійснення такої реєстрації;

щодо акцій, часток господарських товариств, інших господарських організацій і підприємств - повне найменування господарського товариства, організації, підприємства, розмір пакета акцій або часток, що підлягає приватизації, його номінальна вартість;

щодо єдиних майнових комплексів державних і комунальних підприємств, їх структурних підрозділів - найменування підприємства і інформацію про приватизацію підприємства (структурного підрозділу) як єдиного майнового

комплексу, балансову вартість (вартість активів) або її відсутність, а також інформацію про державну реєстрацію права власності на єдиний майновий комплекс підприємства (реєстраційний номер об'єкта та дата реєстрації) або стан здійснення такої реєстрації;

щодо усіх типів об'єктів - інформацію про оприлюднення інформаційного повідомлення про приватизацію об'єкта приватизації (далі - інформаційне повідомлення) з інформацією в обсязі, передбаченому частиною третьою статті 21 Закону.

Під час публікації в електронній торговій системі переліку об'єктів, що підлягають приватизації, та/або внесення змін до нього кожному об'єкту приватизації електронна торгова система присвоює унікальний код, з використанням якого здійснюються всі дії щодо такого об'єкта в електронній торговій системі.

У разі коли приватизацію об'єкта передбачається здійснити шляхом викупу відповідно до вимог статей 16 та 18 Закону, інформація про це обов'язково зазначається органом приватизації в реєстрі. Після укладення договору купівлі-продажу такого об'єкта, договір опубліковується органом приватизації в електронній торговій системі відповідно до вимог частини тринадцятої статті 26 Закону.

{Пункт 21 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

22. Для продажу об'єктів приватизації державними органами приватизації, органом місцевого самоврядування протягом 10 робочих днів з дня прийняття рішення про приватизацію об'єкта утворюється аукціонна комісія, діяльність якої регулюється положенням, що затверджується Фондом державного майна, органом місцевого самоврядування.

Аукціонна комісія визначає стартову ціну об'єкта приватизації на підставі балансової вартості, визначеної згідно з даними фінансової звітності (у разі

відсутності балансової вартості - на підставі вартості, визначеної відповідно до Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1891 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 51, ст. 2669; 2015 р., № 100, ст. 3435), а у разі, коли об'єктом приватизації є акції, частки, - на рівні номінальної вартості пакета акцій (частки), розробляє обов'язкові умови продажу об'єкта приватизації, а також додаткові умови у разі потреби.

{Пункт 22 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

Аукціонна комісія, утворена органом місцевого самоврядування, подає органу приватизації територіальної громади для затвердження умови продажу об'єкта приватизації, а також додаткові умови продажу (в разі наявності) протягом 15 робочих днів з моменту прийняття місцевою радою рішення про приватизацію об'єкта та здійснення реєстрації права власності територіальної громади на об'єкт приватизації (у разі, коли станом на дату прийняття рішення право власності територіальної громади на об'єкт приватизації, що є нерухомим майном і має балансову вартість, не зареєстровано), а також з моменту отримання позитивного висновку рецензента на звіт незалежного оцінювача про визначення ринкової вартості майна (у разі, коли об'єкт малої приватизації, право власності на який належним чином зареєстроване, не має балансової вартості або прийнято рішення про приватизацію об'єкта на аукціоні з умовами щодо компенсації орендарю невід'ємних поліпшень).

{Абзац третій пункту 22 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

Орган приватизації територіальної громади затверджує умови продажу (додаткові умови продажу) об'єкта приватизації комунальної власності протягом п'яти робочих днів з моменту подання їх аукціонною комісією.

23. У разі проведення аукціону з умовами можуть бути визначені такі умови продажу об'єкта приватизації:

{Абзац перший пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

1) обов'язкові умови, передбачені абзацами п'ятим і шостим частини четвертої статті 15 та частиною другою статті 18 Закону;

2) додаткові умови щодо:

збереження основних видів діяльності підприємства протягом певного строку;

здійснення інвестицій в технічне переозброєння, модернізацію та енергомодернізацію об'єкта в певній сумі протягом певного строку;

виконання встановлених мобілізаційних завдань;

погашення боргів із заробітної плати та перед бюджетом, простроченої кредиторської заборгованості підприємства;

забезпечення соціальних гарантій працівникам згідно з вимогами трудового законодавства;

вимог та додаткових обмежень природоохоронного законодавства щодо користування об'єктом;

здійснення інвестицій в будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію або реставрацію об'єкта приватизації в певній сумі протягом певного строку, добудови чи розбирання об'єкта незавершеного будівництва з обов'язковим встановленням строків таких дій чи виконання інших інвестиційних зобов'язань в межах, передбачених законодавством;

оплати послуг юридичних та фізичних осіб (у разі їх залучення), пов'язаних із здійсненням заходів з приватизації об'єктів, зокрема:

- проведення обов'язкового екологічного аудиту у випадках, передбачених законодавством;

- проведення оцінки майна в процесі приватизації у випадках, передбачених Законом;

інші умови, передбачені законодавством (у такому разі в інформаційному повідомленні зазначається посилання на відповідні нормативно-правові акти, згідно з якими визначені такі додаткові умови).

Сума інвестицій, яку зобов'язаний внести переможець аукціону, може бути визначена у твердій грошовій сумі в гривні або в іноземній валюті шляхом посилання на кошторисну вартість відповідних робіт. Сума, що підлягає сплаті в іноземній валюті, визначається за офіційним курсом гривні до такої валюти, встановленим Національним банком на день укладення (підписання) договору купівлі-продажу.

Приватизація об'єктів державної власності, балансова вартість яких за останній річний звітний період (а у разі її відсутності - вартість, визначена відповідно до Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1891) не перевищує 50 млн. гривень, здійснюється без додаткових умов, крім випадків визначення органом приватизації необхідності:

погашення боргів із заробітної плати та перед бюджетом, простроченої кредиторської заборгованості підприємства;

капітального ремонту, реконструкції або реставрації об'єкта культурної спадщини;

здійснення інвестицій в будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію або реставрацію об'єкта приватизації в певній сумі протягом певного строку, добудови чи розбирання об'єкта незавершеного будівництва з обов'язковим встановленням строків виконання чи виконання інших інвестиційних зобов'язань в межах, передбачених законодавством;

оплати послуг юридичних та фізичних осіб (у разі їх залучення), пов'язаних із здійсненням заходів з приватизації об'єктів, зокрема:

Збірник нормативно-правових актів

- проведення обов'язкового екологічного аудиту у випадках, передбачених законодавством;

- проведення оцінки майна в процесі приватизації у випадках, передбачених Законом;

визначення інших умов, передбачених законодавством (у такому разі в інформаційному повідомленні зазначається посилання на відповідні нормативно-правові акти, згідно з якими визначені такі додаткові умови).

{Абзац двадцять перший підпункту 2 пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Приватизація пакетів акцій (часток) розміром менш як 50 відсотків статутного капіталу господарського товариства та/або пакетів акцій (часток) господарського товариства, балансова вартість активів якого за останній річний звітний період не перевищує 50 млн. гривень, здійснюється без додаткових умов, крім випадків визначення органом приватизації необхідності оплати послуг юридичних та фізичних осіб (у разі їх залучення), пов'язаних із здійсненням заходів з проведення обов'язкового екологічного аудиту у випадках, передбачених законодавством.

{Абзаци двадцять другий і двадцять третій підпункту 2 пункту 23 замінено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Під час розроблення додаткових умов продажу аукціонна комісія керується основною метою приватизації, визначеною Законом, з урахуванням принципів, на основі яких здійснюється приватизація, а також особливостей окремих об'єктів приватизації.

Аукціонна комісія, утворена органами приватизації, може розробляти додаткові умови, передбачені цим пунктом, на підставі пропозицій органів, уповноважених управляти відповідним державним майном, підприємств та/або господарських товариств, акції (частки) у статутному капіталі яких належать державі та відносяться до об'єктів малої приватизації, органів місцевого

самоврядування, місцевих держадміністрацій, профспілкових організацій, потенційних покупців, а також інформації експертів, консультантів, інших спеціалістів у разі їх залучення до роботи комісії.

Після затвердження умов продажу (додаткових умов продажу) орган приватизації не пізніше ніж через 10 робочих днів опублікує інформаційне повідомлення в офіційних друкованих виданнях державних органів приватизації, на офіційному веб-сайті Фонду державного майна або на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та в електронній торговій системі.

{Пункт 23 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

24. Інформаційне повідомлення, що публікується органом приватизації, містить такі відомості:

{Абзац перший пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

1) інформацію про об'єкт приватизації:

щодо об'єктів нерухомого майна, об'єктів незавершеного будівництва:

- дані про будівлі (споруди, нежитлові приміщення) та земельну ділянку, на якій розташовано об'єкт приватизації (місцезнаходження, кадастровий номер (за наявності), площу, цільове призначення земельної ділянки, інформацію про особу, якій земельна ділянка належить на праві власності або користування, про наявність обтяжень на земельну ділянку), функціональне використання будівель (споруд, нежитлових приміщень) та умови користування ними;

- інформацію про договори оренди об'єкта або його частини із зазначенням за кожним договором найменування орендаря, орендованої площі, розміру місячної орендної плати, строку дії договору оренди;

- інформацію про балансоутримувача (найменування, його місцезнаходження і контактні дані);

- рівень будівельної готовності (щодо об'єктів незавершеного будівництва);

Збірник нормативно-правових актів

- план будівлі (за наявності) (у разі прийняття рішення органом приватизації);

- фотографічне зображення об'єкта (у разі прийняття рішення органом приватизації);

щодо пакетів акцій або часток господарських товариств, інших господарських організацій і підприємств, єдиних майнових комплексів державних (комунальних) підприємств, а також їх структурних підрозділів:

- найменування господарського товариства, організації чи підприємства, їх місцезнаходження (у разі приватизації єдиного майнового комплексу державного (комунального) підприємства або його структурного підрозділу - найменування і місцезнаходження підприємства або структурного підрозділу);

- ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ;

- розмір статутного капіталу товариства та кількість акцій (розмір частки), запропонованих до продажу (у разі продажу пакета акцій (часток);

- середньооблікова чисельність працівників;

- обсяг та основна номенклатура продукції (робіт, послуг), у тому числі експортної (за наявності);

- основні показники господарської діяльності за останніх три роки та за останній звітний період;

- у разі, коли на балансі товариства або підприємства обліковуються об'єкти нерухомого майна (будівлі, споруди, нежитлові приміщення тощо), - інформацію про кожний об'єкт нерухомого майна в обсязі, передбаченому абзацом третім цього підпункту;

- у разі, коли товариство або підприємство використовує земельні ділянки на праві власності або користування, - інформацію про земельні ділянки в обсязі, передбаченому абзацом третім цього підпункту, разом з інформацією про правову підставу для використання такої земельної ділянки;

- обсяги викидів та скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, утворення і розміщення відходів, інформацію про сплату екологічних зборів та платежів тощо;

2) інформацію про аукціон:

спосіб, дата та час проведення аукціону, визначений згідно з абзацом другим пункту 25 цього Порядку;

{Абзац другий підпункту 2 пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

кінцевий строк подання заяви на участь в електронному аукціоні (подання цінових аукціонних пропозицій), визначений згідно з пунктами 45 і 81 цього Порядку;

{Абзац четвертий підпункту 2 пункту 24 виключено на підставі Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

3) інформацію про умови, на яких здійснюється приватизація об'єкта:

стартова ціна об'єкта для кожного із способів продажу;

{Абзац другий підпункту 3 пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

розмір гарантійного внеску електронного аукціону для кожного із способів продажу;

розмір реєстраційного внеску;

у разі, коли відповідно до рішення органу приватизації проводиться аукціон з умовами, - інформація про умови, визначені відповідно до пункту 23 цього Порядку;

{Абзац п'ятий підпункту 3 пункту 24 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

{Абзац шостий підпункту 3 пункту 24 виключено на підставі Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

{Абзац сьомий підпункту 3 пункту 24 виключено на підставі Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

4) додаткову інформацію:

найменування установи (банку, казначейства), її місцезнаходження та номери рахунків у національній та іноземній валюті, відкритих для внесення операторами електронних майданчиків гарантійних внесків, реєстраційних внесків потенційних покупців та проведення переможцями аукціонів розрахунків за придбані об'єкти;

{Підпункт 4 пункту 24 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

реквізити рахунків операторів електронних майданчиків, відкритих для сплати потенційними покупцями гарантійних та реєстраційних внесків (зазначаються в інформаційному повідомленні шляхом розміщення посилання на сторінку офіційного веб-сайта адміністратора, на якій зазначені реквізити таких рахунків);

{Абзац третій підпункту 4 пункту 24 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

час і місце проведення огляду об'єкта;

{Абзац підпункту 4 пункту 24 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

найменування особи організатора аукціону, його місцезнаходження, адреса веб-сайту, номер телефону, час роботи служби з організації аукціону (прізвище, ім'я, по батькові контактної особи організатора аукціону, яка є відповідальною за забезпечення можливості огляду об'єкта, номер телефону, адреса електронної пошти), а у разі, коли державний орган приватизації залучив юридичну особу для організації аукціону, також - найменування такого органу приватизації, його місцезнаходження, адреса веб-сайту, номер телефону, реквізити договору між державним органом приватизації і організатором

аукціону, а також посилання на веб-сторінку державного органу приватизації, на якій оприлюднено примірник зазначеного договору з усіма змінами та доповненнями;

{Абзац підпункту 4 пункту 24 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018}

інші відомості (за рішенням органу приватизації);

5) технічні реквізити інформаційного повідомлення:

дата і номер рішення органу приватизації про затвердження умов продажу об'єкта приватизації, прийнятого відповідно до частини четвертої статті 15 Закону;

унікальний код, присвоєний об'єкту приватизації під час публікації переліку об'єктів, що підлягають приватизації, в електронній торговій системі;

період між аукціоном з умовами або без умов та аукціоном із зниженням стартової ціни, аукціоном із зниженням стартової ціни та аукціоном за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій (20-35 календарний день від дати опублікування інформаційного повідомлення електронною торговою системою про приватизацію об'єктів малої приватизації);

{Абзац четвертий підпункту 5 пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

крок аукціону для кожного із способів продажу;

встановлена органами приватизації територіальних громад кількість кроків аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій;

єдине посилання на веб-сторінку адміністратора, на якій є посилання на веб-сторінки операторів електронного майданчика, які мають право використовувати електронний майданчик і з якими адміністратор уклав відповідний договір (оператори зазначаються в алфавітному порядку).

Інформаційне повідомлення не повинно містити положень, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

25. Орган приватизації на підставі прийнятого ним рішення може виправити технічні помилки (описки) в описі лота та інформаційному повідомленні, опублікованому в електронній торговій системі, протягом 48 годин з часу здійснення такої публікації в електронній торговій системі.

Після завершення періоду, визначеного абзацом першим цього пункту, електронна торгова система автоматично встановлюється окремо для кожного електронного аукціону час його проведення.

{Пункт 25 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

26. Інформація про об'єкт приватизації (лот) міститься у відповідному рішенні органу приватизації про затвердження умов продажу, згідно з яким такий об'єкт виставлено на продаж на електронному аукціоні.

27. Орган приватизації через свій особистий кабінет вводить інформацію про лот в електронну торгову систему, опубліковує інформаційне повідомлення в електронній торговій системі, а також вчиняє інші дії, необхідні для проведення та завершення електронного аукціону, встановлені цим Порядком.

28. Особа, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, сплачує реєстраційний та гарантійний внески для набуття статусу учасника.

29. Реєстраційний та гарантійний внески для участі в електронному аукціоні вважаються сплаченими з моменту їх зарахування на банківський рахунок оператора електронного майданчика не пізніше ніж за одну годину до закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій.

30. Оператор електронного майданчика зобов'язаний проінформувати особу, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, про зарахування на банківський рахунок оператора електронного майданчика гарантійного та

реєстраційного внесків протягом однієї години з моменту їх зарахування та набуття права такою особою на подання заяви на участь в електронному аукціоні/закритої цінової пропозиції для отримання статусу учасника електронного аукціону.

31. Реєстраційний та гарантійний внески для участі в електронному аукціоні з умовами, без умов, із зниженням стартової ціни, зараховані на банківський рахунок оператора менше ніж за одну годину до закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій, не вважаються сплаченими та підлягають поверненню такому учаснику протягом одного робочого дня з моменту їх зарахування на рахунок такого оператора.

32. Реєстраційний та гарантійний внески для участі в електронному аукціоні за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій вважаються сплаченими з моменту їх зарахування на банківський рахунок оператора електронного майданчика не пізніше 16 години дня проведення електронного аукціону. Реєстраційний та гарантійний внески, зараховані на банківський рахунок оператора електронного майданчика пізніше 16 години дня проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій, не вважаються сплаченими та підлягають поверненню такому учаснику протягом одного робочого дня з моменту їх зарахування на рахунок такого оператора.

33. Оператор електронного майданчика інформує особу, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій, про набуття нею статусу учасника та права участі в електронному аукціоні протягом 15 хвилин з моменту зарахування сплачених такою особою гарантійного та реєстраційного внесків на банківський рахунок оператора електронного майданчика.

34. Адміністратор забезпечує створення та надання оператору електронного майданчика доступу до унікального гіперпосилання.

35. Орган приватизації надає:

відповіді на запитання щодо лота, надіслані потенційними покупцями, протягом п'яти робочих днів з дня отримання таких запитань. До дня, що передує дню проведення електронного аукціону, відповіді надаються через особистий кабінет в електронній торговій системі, після - в інший спосіб, встановлений законодавством;

доступ потенційним покупцям до документів, що стосуються лота, у спосіб, визначений законодавством, не пізніше ніж за один робочий день до дня проведення електронного аукціону або в день звернення, якщо така особа/учасник звернувся в останній день строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій.

Відповіді на запитання щодо лота та доступ до документів, що стосуються лота, надаються протягом робочого часу (понеділок - четвер з 9 до 18 години, п'ятниця - з 9 години до 16 години 45 хвилин).

36. Будь-який користувач Інтернету має можливість спостерігати за ходом електронного аукціону в інтерактивному режимі реального часу та здійснювати пошук інформації щодо проведених та/або запланованих електронних аукціонів за допомогою сервісів пошуку та перегляду аукціонів електронного майданчика.

Організація та порядок проведення електронного аукціону з умовами, без умов, із зниженням стартової ціни

37. Електронний аукціон є процедурою визначення переможця електронного аукціону, в ході якої учасники мають можливість поетапного збільшення своїх цінових пропозицій протягом трьох раундів, що проводяться за однаковими правилами, визначеними цим Порядком.

38. Оголосити електронний аукціон має право виключно орган приватизації на підставі відповідного рішення про затвердження умов продажу об'єкта приватизації з урахуванням вимог пункту 9 цього Порядку.

39. Для оголошення електронного аукціону з умовами, без умов орган приватизації обирає запис про об'єкт приватизації в реєстрі, що містить унікальний код такого об'єкта.

40. Аукціон із зниженням стартової ціни автоматично оголошується в електронній торговій системі на підставі рішення про затвердження умов продажу об'єкта приватизації.

41. Користувачі Інтернету на будь-якому електронному майданчику мають можливість знайти і переглянути інформацію про електронний аукціон.

42. Електронний аукціон може бути відмінено за рішенням органу приватизації на будь-якому етапі до дня його проведення.

За наявності підстав, передбачених частиною шостою статті 12 Закону, орган приватизації територіальної громади може прийняти рішення щодо відміни електронного аукціону на будь-якому етапі до дня опублікування в електронній торговій системі рішення про завершення приватизації. Рішення органу приватизації про відміну електронного аукціону опубліковується в електронній торговій системі не пізніше робочого дня, наступного за днем його прийняття.

43. Будь-яка закрита цінова пропозиція учасника, належним чином надіслана через електронний майданчик до електронної торгової системи в ході участі в електронному аукціоні, вважається згодою із запропонованими умовами продажу об'єкта приватизації, що визначені в інформаційному повідомленні.

Право на подання такої закритої цінової пропозиції виникає в особи, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, після отримання підтвердження про зарахування гарантійного та реєстраційного внесків на

рахунок оператора електронного майданчика до закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій, встановленого у відповідному інформаційному повідомленні, та забезпечує можливість його участі в електронному аукціоні. Закрита цінова пропозиція не може бути нижчою, ніж стартова ціна об'єкта приватизації.

44. Особа, яка має намір взяти участь в електронному аукціоні, через свій особистий кабінет подає відповідну заяву на участь в електронному аукціоні шляхом заповнення електронної форми і завантаження електронних копій документів. Заява на участь в електронному аукціоні повинна містити закриту цінову пропозицію та подається протягом всього часу з моменту опублікування відповідного інформаційного повідомлення в електронній торговій системі до закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій.

45. Кінцевий строк подання заяви на участь в електронному аукціоні з умовами, без умов, із зниженням стартової ціни встановлюється електронною торговою системою для кожного електронного аукціону окремо в проміжку часу з 19 години 30 хвилин до 20 години 30 хвилин дня, що передує дню проведення електронного аукціону.

46. До закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій учасники мають право анулювати або внести до них зміни. Всі зміни після їх опублікування зберігаються в електронній торговій системі протягом 10 років з дати внесення такої інформації до електронної торгової системи.

Анулювання закритої цінової пропозиції може бути здійснено виключно відповідним учасником в його особистому кабінеті до моменту закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій. Після анулювання закритої цінової пропозиції гарантійний та реєстраційний внески повертаються такому учаснику.

47. Будь-яка інформація про кожного учасника є знеособленою (анонімною) до закінчення електронного аукціону, крім інформації про номери учасників та їх кількість. Закриті цінові пропозиції учасників є недоступними для перегляду до початку електронного аукціону для всіх осіб, крім учасника, який подав таку закриту цінову пропозицію.

48. Оператор електронного майданчика зобов'язаний не розголошувати інформацію про розмір закритих цінових пропозицій учасників та кількість учасників, які подали заяви на участь в електронному аукціоні, до моменту початку електронного аукціону, а найменування та/або прізвище, ім'я, по батькові учасників до моменту завершення електронного аукціону.

49. Якщо в момент закінчення кінцевого строку прийняття заяв на участь в електронному аукціоні/закритих цінових пропозицій подано менше двох заяв/пропозицій, електронна торгова система автоматично присвоює електронному аукціону статус "Аукціон не відбувся".

У разі коли заяву на участь в електронному аукціоні подано одним учасником, такий учасник підписує протокол про результати електронного аукціону та подає його оператору електронного майданчика, через якого ним подано заяву на участь в аукціоні, протягом трьох робочих днів з дня його формування електронною торговою системою.

{Пункт 49 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Оператор електронного майданчика підписує та надсилає органу приватизації протокол про результати електронного аукціону протягом чотирьох робочих днів з дня його формування електронною торговою системою.

{Пункт 49 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Після надходження від оператора електронного майданчика, через який подано одну заяву на участь в електронному аукціоні, підписаного особою, що подала таку заяву, та оператором протоколу про результати електронного аукціону, орган приватизації опубліковує рішення про приватизацію шляхом викупу через особистий кабінет протягом п'яти робочих днів з дня формування протоколу про результати електронного аукціону, після чого опубліковує в електронній торговій системі такий протокол.

{Пункт 49 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

50. Якщо подано більше однієї закритої цінової пропозиції, електронна торгова система активує модуль електронного аукціону.

51. Якщо за результатами електронного аукціону закрита цінова пропозиція та/або цінова пропозиція жодного з учасників не містить крок аукціону на підвищення стартової ціни, електронна торгова система автоматично присвоює електронному аукціону статус “Аукціон не відбувся.

{Пункт 51 в редакції Постанови КМ № 1182 від 02.12.2020}

52. Оператори електронних майданчиків забезпечують доступ учасників до електронного аукціону. Для кожного учасника адміністратор створює індивідуальну веб-сторінку електронного аукціону. Оператор електронного майданчика передає до особистого кабінету учасника унікальне гіперпосилання на індивідуальну веб-сторінку електронного аукціону, що є достатньою умовою для участі в ньому, та інформує учасника про цю дію електронною поштою.

53. Доставка унікального гіперпосилання до особистого кабінету відповідного учасника здійснюється оператором електронного майданчика протягом 30 хвилин з моменту генерації такого гіперпосилання адміністратором, але не пізніше ніж за одну годину до початку електронного аукціону.

54. У ході електронного аукціону учасникам надається можливість подавати свої цінові пропозиції відповідно до цього Порядку. Учасник може протягом одного раунду електронного аукціону один раз підвищити свою закриту цінову пропозицію/цінову пропозицію не менше, ніж на розмір мінімального кроку аукціону (зробити крок аукціону).

Розмір мінімального кроку аукціону встановлюється на рівні 1 відсотка стартової ціни об'єкта приватизації, що затверджена органом приватизації для кожного аукціону.

55. У момент старту модуля електронного аукціону на індивідуальній веб-сторінці учасника відображається така інформація:

номер електронного аукціону;

стислий опис лота;

номер учасника в електронному аукціоні;

кількість учасників;

розмір цінових пропозицій, поданих учасниками, які до їх розкриття були закритими ціновими пропозиціями;

час до початку електронного аукціону та/або ходу подання цінової пропозиції учасника.

Після моменту старту електронного аукціону електронна торгова система робить паузу п'ять хвилин і оголошує раунд.

56. Учасник, за допомогою інтерфейсу електронного майданчика, отримує в особистому кабінеті індивідуальну адресу веб-сторінки електронного аукціону. Оператор електронного майданчика повинен забезпечити конфіденційність цього посилання, яке є єдиним ідентифікатором учасника.

57. Електронний аукціон починається автоматично в час та дату, які визначені в інформаційному повідомленні в електронній торговій системі.

58. В електронному аукціоні можуть брати участь учасники, що подали закриті цінові пропозиції.

59. У кожному раунді кожен учасник протягом трьох хвилин у порядку від менших до більших цінових пропозицій, а у разі їх співпадіння від тих, що подані пізніше, до тих, що подані раніше, має право зробити крок аукціону в порядку, передбаченому пунктом 54 цього Порядку. У разі відсутності цінової пропозиції від учасника протягом трьох хвилин цінова пропозиція такого учасника у поточному раунді вважається такою, що здійснена в розмірі його закритої цінової пропозиції для першого раунду або його попередньої цінової пропозиції для другого та третього раундів.

Якщо під час аукціону подана учасником аукціону закрита цінова пропозиція та/або цінова пропозиція є більшою за стартову ціну лота на розмір не менше ніж розмір мінімального кроку аукціону, вважається, що такий учасник зробив крок аукціону.

{Пункт 59 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

60. Якщо учасник зробив цінову пропозицію раніше закінчення відведеного часу на внесення такої цінової пропозиції, електронна торгова система надає йому можливість внести зміни до цінової пропозиції щодо її збільшення або зменшення, але не нижче попередньої цінової пропозиції цього учасника, до завершення відведеного часу. Якщо учасник не вносив та/або не змінював цінової пропозиції протягом трьох хвилин, після закінченню цього часу електронна торгова система приймає його попередню цінову пропозицію і передає хід наступному учаснику.

61. Після завершення раунду електронна торгова система робить паузу три хвилини і оголошує наступний раунд.

62. За умови відміни електронного аукціону згідно з пунктом 42 цього Порядку його статус змінюється в електронній торговій системі на статус “Аукціон відмінено” із збереженням всієї інформації, раніше введеної потенційним покупцем або організатором аукціону.

Визначення переможця електронного аукціону з умовами, без умов, із зниженням стартової ціни

63. Переможець електронного аукціону визначається шляхом автоматичної оцінки електронною торговою системою цінових пропозицій учасників після завершення останнього раунду електронного аукціону та формування протоколу про результати електронного аукціону.

64. Переможець електронного аукціону:

підписує протокол про результати електронного аукціону та надає його оператору електронного майданчика, через якого ним подано цінову пропозицію, протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем його формування електронною торговою системою;

укладає договір купівлі-продажу об'єкта приватизації з органом приватизації протягом 30 календарних днів з дня, наступного за днем формування протоколу про результати електронного аукціону.

65. Оператор електронного майданчика зобов'язаний проінформувати учасника з наступною за величиною після переможця електронного аукціону ціною пропозицією, а у разі однакових цінових пропозицій - учасника, що подав її раніше, про зміну його статусу протягом двох годин з моменту отримання належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування або натискання ним відповідної кнопки в особистому кабінеті.

66. Переможцем електронного аукціону вважається учасник, що подав найвищу цінову пропозицію за лот, у разі, коли ним зроблений щонайменше один крок аукціону, а у випадках, передбачених пунктом 67 цього Порядку, учасник з наступною за величиною ціною пропозицією за умови, що ним зроблений щонайменше один крок аукціону, а у разі однакових цінових пропозицій - учасник, що подав її раніше, за умови відсутності належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від

очікування та відсутності факту натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті.

67. У разі коли переможець електронного аукціону не відповідає вимогам статті 8 Закону, або в інших випадках, передбачених частиною дев'ятою статті 14, абзацом третім частини шостої статті 15 Закону, орган приватизації завантажує рішення про відмову у затвердженні протоколу про результати електронного аукціону або про відмову від укладення договору купівлі-продажу в електронній торговій системі. Якщо переможець електронного аукціону відмовився від підписання протоколу про результати електронного аукціону або договору купівлі-продажу чи не підписав такий протокол або договір у встановлені строки, орган приватизації складає та завантажує відповідний акт в електронну торгову систему.

{Абзац перший пункту 67 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

У такому випадку в електронній торговій системі автоматично формується новий протокол про результати електронного аукціону з визначенням переможцем електронного аукціону учасника з наступною за величиною ціною пропозицією, а у разі однакових цінових пропозицій - учасника, що подав її раніше, за умови, що ним зроблений щонайменше один крок аукціону, та у разі відсутності належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника щодо повернення йому гарантійного внеску та відсутності факту натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті.

Переможець електронного аукціону, який відмовився від підписання протоколу про результати електронного аукціону або договору купівлі-продажу, позбавляється права на участь у подальших аукціонах з продажу того самого об'єкта.

68. Переможець електронного аукціону підписує протокол про результати електронного аукціону в порядку, встановленому пунктом 64 цього Порядку. Оператор електронного майданчика підписує протокол про результати електронного аукціону та надсилає його до органу приватизації протягом чотирьох робочих днів з дня, наступного за днем його формування (у разі, коли електронний аукціон відбувся).

{Абзац перший пункту 68 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Після отримання від оператора електронного майданчика, через який подано найвищу цінову пропозицію, підписаного переможцем електронного аукціону та таким оператором протоколу про результати електронного аукціону орган приватизації затверджує та опубліковує протокол через особистий кабінет протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем його формування в електронній торговій системі, та натискає електронну кнопку “Протокол затверджено” в інтерфейсі особистого кабінету, після чого електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Очікується підписання договору”. Вказаний строк закінчується о 18 годині останнього дня строку, встановленого для опублікування протоколу.

У межах строку, встановленого для опублікування протоколу про результати електронного аукціону, орган приватизації перевіряє заяву на участь в електронному аукціоні, подану шляхом заповнення електронної форми, та електронні копії документів переможця електронного аукціону щодо відповідності вимогам Закону.

Якщо протягом п’яти робочих днів з дня, наступного за днем формування протоколу про результати електронного аукціону, рішення про приватизацію шляхом викупу не опубліковано в електронній торговій системі, електронна торгова система автоматично оголошує новий аукціон.

{Абзац четвертий пункту 68 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

69. У випадках, передбачених пунктом 67 цього Порядку, для учасника з наступною за величиною ціною пропозицією/учасника, що подав її раніше, електронна торгова система автоматично формує новий протокол про результати електронного аукціону та присвоює електронному аукціону статус “Аукціон не відбувся”.

70. Договір купівлі-продажу об'єкта приватизації за результатами проведення електронного аукціону укладається між органом приватизації та переможцем електронного аукціону протягом 30 календарних днів з дня, наступного за днем формування протоколу про результати електронного аукціону та опубліковується органом приватизації в електронній торговій системі через особистий кабінет протягом 10 календарних днів з дня, наступного за днем його укладення. Вказаний строк закінчується о 18 годині останнього дня строку, встановленого для опублікування договору.

Даний обов'язок виникає в органа приватизації виключно за умови відсутності рішення про відміну (скасування) електронного аукціону.

71. У межах строку, встановленого для укладення договору купівлі-продажу об'єкта приватизації, орган приватизації у разі потреби перевіряє оригінал заяви на участь в електронному аукціоні та оригінали доданих документів переможця електронного аукціону щодо відповідності вимогам Закону.

72. Після укладення між органом приватизації і переможцем електронного аукціону договору купівлі-продажу та його опублікування органом приватизації через особистий кабінет в електронній торговій системі і натискання електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Аукціон завершено. Договір підписано”.

73. Після отримання повної оплати за укладеним договором та натискання органом приватизації через особистий кабінет в електронній торговій системі електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Договір оплачено. Очікується наказ”.

74. Після видання та опублікування органом приватизації наказу про завершення приватизації протягом 10 календарних днів з дня присвоєння електронному аукціону статусу, визначеного пунктом 73 цього Порядку, шляхом натискання органом приватизації в електронній торговій системі електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Приватизація об’єкта завершена”.

75. У разі прийняття органом приватизації рішення про приватизацію шляхом викупу відповідно до частин восьмої, десятої статті 15 Закону дії щодо підписання та опублікування договору купівлі-продажу, порядок та строки оплати за ним, в тому числі порядок та строки перерахування плати за участь в електронному аукціоні, порядок та строки перерахування гарантійного внеску такого учасника оператором електронного майданчика та опублікування інформації про результати продажу, вчиняються відповідно до вимог цього Порядку.

Організація проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій

76. Електронний аукціон розпочинається з автоматичного покрокового зниження стартової ціни лота. Протягом цього етапу учасник має право зробити ставку, що відповідає поточній ціні лота, та зупинити автоматичне покрокове зниження стартової ціни, після чого інші учасники (за наявності) мають право подати свої закриті цінові пропозиції, а учасник, що зробив ставку, - підвищити її після того, як іншими учасниками зроблено свої цінові пропозиції. Право на

внесення такої цінової пропозиції надається учаснику, що зробив ставку, протягом періоду, встановленого цим Порядком.

Розмір закритої цінової пропозиції не може бути меншим за ставку (поточну ціну лоту в момент зупинки автоматичного покрокового зниження стартової ціни). Право на внесення закритої цінової пропозиції надається учасникам протягом періоду, встановленого цим Порядком.

77. Електронний аукціон за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій автоматично оголошується електронною торговою системою.

78. Електронний аукціон за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій розпочинається не раніше 9 години 30 хвилин у робочий день (понеділок - п'ятниця).

79. Етапами проведення електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій є:

- 1) автоматичне покрокове зниження ціни лота;
- 2) подання цінових пропозицій:
закритих цінових пропозицій;
цінової пропозиції.

Електронна торгова система автоматично розпочинає кожний наступний етап електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій залежно від часу початку та завершення попереднього етапу згідно з цим Порядком.

80. Потенційні покупці на будь-якому електронному майданчику мають можливість знайти і переглянути інформацію про оголошений електронний аукціон. Сервіс пошуку та перегляду електронних аукціонів надає електронний майданчик через електронну торгову систему.

81. Для участі в електронному аукціоні особа, яка має намір взяти участь у ньому, через свій особистий кабінет здійснює подання заяви на участь в

електронному аукціоні шляхом заповнення електронної форми і завантаження електронних копій документів та сплачує реєстраційний та гарантійний внески.

Усі зміни зберігаються в електронній торговій системі протягом 10 років з дати внесення такої інформації до електронної торгової системи.

Заява на участь в електронному аукціоні подається протягом всього часу з моменту опублікування відповідного інформаційного повідомлення до закінчення кінцевого строку прийняття заяв.

Кінцевий строк подання заяви на участь в електронному аукціоні за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій встановлюється електронною торговою системою для кожного електронного аукціону окремо з 16 години 15 хвилин до 16 години 45 хвилин дня проведення електронного аукціону.

82. Доставка унікального гіперпосилання до особистого кабінету учасника електронного майданчика здійснюється оператором електронного майданчика протягом п'яти хвилин з моменту створення такого гіперпосилання адміністратором.

83. Найменування та/або прізвище, ім'я, по батькові учасника є знеособленим (анонімним) до моменту завершення електронного аукціону. Розмір закритих цінових пропозицій та кількість учасників оприлюднюються після завершення етапу подання закритих цінових пропозицій.

Оператор електронного майданчика зобов'язаний не розголошувати кількість учасників, які подали заяви на участь в електронному аукціоні, та розмір закритих цінових пропозицій до моменту завершення етапу подання закритих цінових пропозицій, а також найменування та/або прізвище, ім'я, по батькові учасників до моменту завершення електронного аукціону.

84. Електронна торгова система активує модуль електронного аукціону з 9 години 30 хвилин до 10 години в період, визначений у відповідному інформаційному повідомленні.

85. Протягом періоду проведення електронного аукціону на веб-сторінці електронного аукціону відображається така інформація:

номер лота та електронного аукціону;

стислий опис лота;

період проведення електронного аукціону;

хід проведення електронного аукціону в інтерактивному режимі реального часу;

стартова ціна лота;

поточна ціна лота;

загальна кількість кроків, на які знижується стартова ціна лота;

розмір мінімального кроку електронного аукціону;

відлік часу до наступного/останнього кроку електронного аукціону.

Розмір кроку аукціону, на який здійснюється автоматичне покрокове зниження стартової ціни, визначається як 1 відсоток стартової ціни лота на такому аукціоні.

86. Під час проведення електронного аукціону на будь-якому етапі до моменту його завершення учасник має право зробити ставку, що відповідає поточній ціні лота. За умови відсутності ставки після завершення строку, встановленого для її подання, електронна торгова система автоматично покроково знижує ціну лота до моменту автоматичного здійснення останнього кроку.

87. Загальна кількість кроків, на які знижується стартова ціна лота, становить 99 кроків, якщо інше не визначено органом приватизації територіальної громади в інформаційному повідомленні.

Органами приватизації територіальних громад може бути встановлена кількість кроків, на які знижується стартова ціна об'єкта приватизації, до 99 включно.

Якщо під час проведення електронного аукціону на будь-якому етапі до моменту його завершення учасник зробив ставку, електронна торгова система зупиняє процес автоматичного покрокового зниження ціни лота та активує етап подання цінових пропозицій відповідно до цього Порядку.

88. Протягом періоду подання закритих цінових пропозицій кожному учаснику, крім того, що зробив ставку, надається можливість однократно зробити закриту цінову пропозицію.

89. Протягом періоду подання цінової пропозиції учасник, який зробив ставку, має право однократно зробити цінову пропозицію, яка повинна перевищувати найбільшу закриту цінову пропозицію не менше ніж на розмір мінімального кроку аукціону (зробити крок аукціону).

Розмір мінімального кроку аукціону встановлюється на рівні 1 відсотка стартової ціни лота на такому аукціоні.

90. Якщо на момент завершення періоду проведення електронного аукціону не зроблено ставки, електронна торгова система автоматично присвоює електронному аукціону статус “Аукціон не відбувся”.

91. Фіксація часу здійснення ставки, яка зупиняє процес автоматичного покрокового зниження ціни лота, здійснюється згідно з порядком обліку часу, за яким діє електронна торгова система відповідно до цього Порядку.

92. Електронний аукціон за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій може бути відмінено за рішенням органу приватизації на будь-якому етапі до дня проведення електронного аукціону.

За наявності підстав, передбачених частиною шостою статті 12 Закону, орган приватизації територіальної громади може прийняти рішення щодо відміни електронного аукціону на будь-якому етапі до дня опублікування в електронній торговій системі рішення про завершення приватизації.

Рішення органу приватизації про відміну електронного аукціону опубліковується в електронній торговій системі не пізніше наступного робочого дня за днем його прийняття. У разі відміни електронного аукціону його статус змінюється в електронній торговій системі на статус “Аукціон відмінено” із збереженням всієї інформації, раніше введеної потенційним покупцем або організатором аукціону.

Визначення переможця електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій

93. За умови відсутності закритих цінових пропозицій від інших учасників протягом періоду їх подання, визначеного в пункті 88 цього Порядку, учасник, що зробив ставку, вважається переможцем електронного аукціону.

94. Після завершення етапу подання цінових пропозицій учасник, що подав найвищу цінову пропозицію, що перевищує найвищу закриту цінову пропозицію не менше ніж на один крок або закриту цінову пропозицію, а у разі наявності однакових за розміром закритих цінових пропозицій кількох учасників - той, хто подав її раніше згідно з порядком обліку часу, за яким діє електронна торгова система, вважається переможцем, після чого автоматично формується протокол про результати електронного аукціону.

95. Переможець електронного аукціону за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій:

підписує протокол про результати електронного аукціону та надає його оператору електронного майданчика, через якого ним подано цінову пропозицію/найбільшу закриту цінову пропозицію/ставку, протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем його формування електронною торговою системою;

укладає договір купівлі-продажу об'єкта приватизації з органом приватизації протягом 30 календарних днів з дня, наступного за днем формування протоколу про результати електронного аукціону.

96. У разі коли переможець електронного аукціону не відповідає вимогам статті 8 Закону, або в інших випадках, передбачених частиною дев'ятою статті 14, абзацом третім частини шостої статті 15 Закону, орган приватизації завантажує рішення про відмову у затвердженні протоколу про результати електронного аукціону або про відмову в укладенні договору купівлі-продажу в електронній торговій системі. Якщо переможець електронного аукціону відмовився від підписання протоколу про результати електронного аукціону або договору купівлі-продажу чи не підписав такий протокол або договір у встановлені строки, орган приватизації складає та завантажує відповідний акт в електронній торговій системі.

{Абзац перший пункту 96 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

У такому випадку автоматично формується новий протокол про результати електронного аукціону, в якому переможцем визначається учасник з наступною за величиною закритою ціною пропозицією, а у разі однакових закритих цінових пропозицій кількох учасників - той, що подав її раніше згідно з порядком обліку часу, за яким діє електронна торгова система, або учасник, який зробив ставку за умови відсутності належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування або натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті. У разі відсутності такого учасника електронна торгова система змінює статус електронного аукціону на “Аукціон не відбувся”.

У випадках, передбачених абзацом першим цього пункту, для учасника з наступною за величиною закритою ціною пропозицією/учасника, що подав її раніше/учасника, який зробив ставку, електронна торгова система автоматично формує новий протокол про результати електронного аукціону та присвоює електронному аукціону статус “Аукціон не відбувся”.

Переможець електронного аукціону, який відмовився від підписання протоколу про результати електронного аукціону або договору купівлі-продажу, позбавляється права на участь у подальших аукціонах з продажу того самого об'єкта.

97. Оператор електронного майданчика зобов'язаний проінформувати учасника з наступною за величиною закритою ціною пропозицією, а у разі однакових закритих цінових пропозицій кількох учасників - того, що подав її раніше згідно з порядком обліку часу, за яким діє електронна торгова система, або учасника, який зробив ставку, про зміну його статусу протягом двох годин з моменту отримання належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника про відмову від очікування та натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті.

98. Якщо на момент завершення періоду проведення електронного аукціону не зроблено ставки, електронна торгова система автоматично присвоює електронному аукціону статус "Аукціон не відбувся".

99. Переможець електронного аукціону підписує протокол про результати електронного аукціону в порядку, встановленому пунктом 95 цього Порядку. Оператор електронного майданчика, через якого переможець електронного аукціону набув право на участь в електронному аукціоні, підписує протокол про результати електронного аукціону та надсилає його до органу приватизації протягом чотирьох робочих днів з дня, наступного за днем його формування (у разі, коли електронний аукціон відбувся). Після отримання від оператора електронного майданчика, через якого переможець електронного аукціону набув право на участь в електронному аукціоні, підписаного переможцем електронного аукціону та таким оператором протоколу про результати електронного аукціону орган приватизації затверджує та опубліковує такий протокол через особистий кабінет протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем його формування в електронній торговій системі, та натискає

електронну кнопку “Протокол затверджено” в інтерфейсі особистого кабінету. Вказаний строк закінчується о 18 годині останнього дня строку, встановленого для опублікування протоколу.

{Абзац перший пункту 99 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Після вчинення таких дій електронному аукціону електронна торгова система автоматично присвоює статус “Очікується підписання договору”.

У межах строку, встановленого для опублікування протоколу про результати електронного аукціону, орган приватизації перевіряє заяву на участь в електронному аукціоні, подану шляхом заповнення електронної форми, та електронні копії документів переможця електронного аукціону щодо відповідності вимогам Закону.

100. Договір купівлі-продажу об’єкта приватизації за результатами проведення електронного аукціону укладається між органом приватизації та переможцем електронного аукціону протягом 30 календарних днів з дня, наступного за днем формування протоколу про результати електронного аукціону, та опубліковується органом приватизації в електронній торговій системі через особистий кабінет протягом 10 календарних днів з дня, наступного за днем його укладення. Вказаний строк закінчується о 18 годині останнього дня строку, встановленого для опублікування договору.

У межах строку, встановленого для укладення договору купівлі-продажу об’єкта приватизації, орган приватизації в разі потреби перевіряє оригінал заяви на участь в електронному аукціоні та оригінали доданих документів переможця електронного аукціону щодо відповідності вимогам Закону.

101. Після опублікування органом приватизації укладеного договору через особистий кабінет та натискання відповідної електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Аукціон завершено. Договір підписано”.

102. Після отримання від переможця електронного аукціону в повному обсязі оплати за укладеним договором та натискання органом приватизації через особистий кабінет електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Договір оплачено. Очікується наказ”.

103. Після видання та опублікування органом приватизації наказу про завершення приватизації протягом 10 календарних днів з дня присвоєння електронному аукціону статусу, визначеного пунктом 102 цього Порядку, шляхом натискання органом приватизації відповідної електронної кнопки в інтерфейсі особистого кабінету електронному аукціону автоматично присвоюється статус “Приватизація об’єкта завершена”.

Сплата та повернення гарантійного та реєстраційного внесків

104. Особи, які мають намір взяти участь в електронному аукціоні, сплачують реєстраційний та гарантійний внески на рахунок оператора електронного майданчика, через який подається заява на участь в електронному аукціоні.

105. Оператор електронного майданчика перераховує на казначейський рахунок, зазначений органом приватизації в інформаційному повідомленні, суми сплачених учасниками реєстраційних внесків протягом п’яти робочих днів з дня проведення електронного аукціону.

{Пункт 105 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 579 від 18.07.2018}

106. Оператор електронного майданчика перераховує на казначейський рахунок, зазначений органом приватизації в інформаційному повідомленні, сплачений гарантійний внесок переможця електронного аукціону протягом п’яти робочих днів з дня опублікування договору купівлі-продажу об’єкта приватизації в електронній торговій системі в рахунок оплати ціни продажу об’єкта приватизації переможцем. У разі надання потенційним покупцем

попередньої згоди на очікування гарантійний внесок не повертається оператором електронного майданчика до моменту опублікування в електронній торговій системі органом приватизації договору купівлі-продажу об'єкта приватизації або до моменту відкликання учасником згоди шляхом натискання відповідної кнопки в особистому кабінеті та подання заяви щодо повернення гарантійного внеску. Оператор електронного майданчика зобов'язаний повернути гарантійний внесок такому учаснику протягом 10 робочих днів з дати подання заяви та натискання відповідної кнопки в особистому кабінеті.

107. У разі коли за результатами електронного аукціону ціна продажу об'єкта приватизації є меншою, ніж сума сплаченого переможцем гарантійного внеску, оператор електронного майданчика у строки, передбачені пунктом 106 цього Порядку, перераховує на казначейський рахунок, зазначений органом приватизації в інформаційному повідомленні, сплачений гарантійний внесок переможця електронного аукціону за вирахуванням такої різниці коштів, а різницю протягом цього ж строку повертає переможцю.

{Пункт 107 в редакції Постанови КМ № 1182 від 02.12.2020}

108. Повернення сплаченого гарантійного внеску учаснику з наступною за величиною ціною пропозицією після переможця електронного аукціону, а у разі однакових цінових пропозицій учасників - тому, що подав цінову пропозицію раніше, за умови відсутності в оператора електронного майданчика належним чином оформленого листа (звернення) від такого учасника щодо повернення йому гарантійного внеску та відсутності факту натискання ним відповідної кнопки про відмову від очікування в особистому кабінеті здійснюється оператором протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем опублікування договору купівлі-продажу об'єкта приватизації в електронній торговій системі (крім випадків, коли переможцем електронного аукціону є такий учасник).

109. Повернення сплачених гарантійних внесків учасникам, крім переможця електронного аукціону та учасника з наступною за величиною ціною пропозицією після переможця електронного аукціону, а у разі однакових цінових пропозицій учасників - тому, що подав цінову пропозицію раніше, за умови наданої ним попередньої згоди на очікування здійснюється оператором електронного майданчика у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня затвердження протоколу про результати електронного аукціону.

110. Повернення сплачених гарантійних внесків учасникам, які анулювали свою закриту цінову пропозицію, здійснюється оператором протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем такого анулювання.

111. Повернення сплачених гарантійних внесків учасникам у випадках, передбачених пунктами 51, 62, 90, 92 цього Порядку, здійснюється оператором електронного майданчика протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем присвоєння електронному аукціону статусу “Аукціон не відбувся” або “Аукціон відмінено”.

Повернення сплачених реєстраційних внесків учасникам у випадках, передбачених пунктами 62 і 92 цього Порядку, здійснюється оператором електронного майданчика протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем присвоєння електронному аукціону статусу “Аукціон відмінено”.

{Пункт 111 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1182 від 02.12.2020}

112. У разі невиконання переможцем електронного аукціону однієї з вимог, передбачених пунктами 64, 95 цього Порядку, а також у випадках, передбачених пунктом 67 або 96 цього Порядку, сплачені гарантійний та реєстраційний внески не повертаються такому переможцю та перераховуються оператором електронного майданчика, через якого надано найвищу цінову пропозицію, на казначейський рахунок, зазначений органом приватизації в

інформаційному повідомленні, протягом п'яти робочих днів з дня настання подій, визначених пунктом 67 або 96 цього Порядку.

{Пункт 112 в редакції Постанови КМ № 579 від 18.07.2018; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 361 від 24.04.2019}

Визначення розміру плати за участь в електронному аукціоні, її внесення та повернення

113. Переможець електронного аукціону вносить на банківський рахунок оператора електронного майданчика, на який ним сплачено гарантійний та реєстраційний внески, плату за участь в електронному аукціоні (винагороду оператора електронного майданчика) у розмірі, встановленому пунктом 114 цього Порядку.

114. Максимальний розмір плати за участь в електронному аукціоні визначається у відсотках ціни продажу об'єкта приватизації з урахуванням податку на додану вартість та становить:

у разі, коли ціна продажу об'єкта приватизації становить понад 64000 тис. гривень, - до 1 відсотка;

у разі, коли ціна продажу об'єкта приватизації становить від 4000 тис. до 64000 тис. гривень, - до 2,5 відсотка;

у разі, коли ціна продажу об'єкта приватизації становить до 4000 тис. гривень, - до 4 відсотків.

115. Плата за участь в електронному аукціоні вноситься переможцем електронного аукціону до моменту укладення договору купівлі-продажу об'єкта приватизації.

116. У разі відміни електронного аукціону, визнання його таким, що не відбувся, до моменту оприлюднення наказу про завершення приватизації або у випадках, передбачених пунктом 67 або 96 цього Порядку, оператором електронного майданчика, через який переможцем електронного аукціону надано найвищу цінову пропозицію/набуто право на участь в електронному

аукціоні, повертається плата за участь в електронному аукціоні, внесена таким переможцем.

117. Плата за участь в електронному аукціоні підлягає поверненню протягом 10 робочих днів з дати оприлюднення в електронній торговій системі рішення органу приватизації про відміну електронного аукціону, визнання його таким, що не відбувся, або завантаження рішення про відмову від укладення договору купівлі-продажу, відповідного акта в електронній торговій системі у порядку, передбаченому пунктом 67 або 96 цього Порядку.

Укладачі:

Резворович Кристина Русланівна, завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Юніна Марина Петрівна, доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Круглова Ольга Олександрівна, доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Ярошенко Артем Сергійович, доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Нагорна Олена Олександрівна, старший викладач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Навчальне видання

Колектив укладачів:

Резворович Кристина Русланівна

Юніна Марина Петрівна

Круглова Ольга Олександрівна

Ярошенко Артем Сергійович

Нагорна Олена Олександрівна

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Збірник нормативно-правових актів

Видання друкується в авторській редакції

Відповідальний редактор *Біла К. О.*

Технічний редактор *Олексенко Н. С.*

Дизайн обкладинки *Біла К. О.*

Підписано до друку 09.07.20. Формат 60x84 1/16.
Гарнітура – Times. Папір офісний. Спосіб друку – плоский.
Ум. друк. арк. 14,55. Обл.-вид. арк. 14,68.
Тираж 50 прим. Зам. № 0720-03/1.

Видавець та виготовлювач СПД Біла К. О.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3618 від 06.11.09

Надруковано на поліграфічній базі видавця Білої К. О.
Україна, 49000, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 111, оф. 2
+38 (099) 7805049; +38 (067) 2100256
www.impact.dp.ua e-mail: impact.dnepr@gmail.com